

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO

Kirkon keskusrahasto

**Talousarvio vuodelle 2021 ja
toiminta- ja taloussuunnitelma
vuosille 2021–2023**

Kirkkohallituksen esitys 5a/2020 kirkolliskokoukselle

Asianumero: DKIR/338/02.00.01/2020

Muutettu kirkkohallituksen täysistunnossa 20.10.2020.

KIRKKOHALLITUS

Sisällys

1	Yleinen toiminnan kuvaus	6
1.1	Suunnittelun lähtökohdat.....	6
1.2	Taloudelliset lähtökohdat.....	6
1.3	Kirkkohallituksen ja osastojen toiminnan kuvaus	8
1.3.1	Kirkkohallituksen henkilöstösuunnitelma	8
1.3.2	Hallinto-osasto.....	9
1.3.3	Työmarkkinaosasto, Kirkon työmarkkinalaitos	10
1.3.4	Talousoasasto	12
1.3.5	Toiminnallinen osasto.....	13
1.3.6	Ulkoasiain osasto	14
1.3.7	Kansliapäällikön toimisto.....	16
1.3.8	Kirkon viestintä	18
1.3.9	Kirkon tutkimuskeskus.....	19
1.3.10	Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)	20
1.3.11	Kirkon palvelukeskus	23
1.3.12	Piispainkokouksen kanslia	24
1.3.13	Arkkipiispan kanslia	25
1.4	Kirkon strategian toimeenpanohanke -kärkihanke	27
1.4.1	Millenniaalien kirkko	28
1.4.2	Digikirkko	28
1.4.2.1	Kipa 2	28
1.4.2.2	Työ verkossa	32
1.5	Kirkon keskusrahaston omistamat ja vuokraamat kiinteistöt ja toimitilat	33
1.6	Kirkkohallituksen ympäristöohjelma	35
1.7	Lapsivaikutusten arviointi.....	36
1.8	Kirkon yhteisen toiminnan rahoittaminen	37
1.9	Kirkon keskusrahaston talousarvio.....	38
1.10	Investoinnit.....	39
1.10.1	Kirkkohallitus / kiinteistöt.....	39
1.10.2	Hiippakunnat / kiinteistöt.....	39
1.11	Rahoituslaskelma.....	41
1.12	Sitovuustaso	42
1.13	Päätösesitys	43
2	Kirkon yhteinen toiminta.....	44

2.1	Talousarvio	44
2.2	Kirkkohallituksen talousarvio	47
2.3	Hiippakuntien talousarviot sekä toiminta- ja taloussuunnitelmat	48
2.3.1	Turun arkkihiippakunta	50
2.3.2	Tampereen hiippakunta	53
2.3.3	Oulun hiippakunta	56
2.3.4	Mikkelin hiippakunta	62
2.3.5	Borgå stift / Porvoon hiippakunta	64
2.3.6	Kuopion hiippakunta	67
2.3.7	Lapuan hiippakunta	70
2.3.8	Helsingin hiippakunta	75
2.3.9	Espoon hiippakunta	78
2.3.10	Tuomiokapitulien toimitilat	82
2.3.11	Tuomiokapitulien yhteiset	82
2.4	Avustukset, sopimuspohjainen yhteistyö ja jäsenmaksut	83
2.4.1	Avustukset	84
2.4.1.1	Avustukset seurakunnille	84
2.4.1.2	Avustukset koulutettaville laitoksille	86
2.4.1.3	Muut avustukset	87
2.4.2	Sopimuspohjainen yhteistyö	88
2.4.2.1	Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt	88
2.4.2.2	Muut sopimuspohjaiset yhteistyöhankkeet	88
2.4.3	Jäsenmaksut	89
2.4.3.1	Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkon kansainvälisille yhteistyöjärjestöille	89
2.4.3.2	Muut jäsenmaksut	89
2.5	Valtion rahoitus	91
2.6	Omakatteiset rahastot ja muut sidotut rahastot	94
3	Kirkon palvelukeskus	96
3.1	Toimintasuunnitelma	96
3.1.1	Asiakkaat	96
3.1.2	Prosessit	97
3.1.3	Henkilöstö	97
3.1.4	Talous	97
3.2	Talousarvio	98
4	Kirkkohallituksen suunnitteluyksiköiden talousarviot ja toiminnan kuvaus	99
4.1	Kirkolliskokous	101

4.2	Piispainkokouksen kanslia	101
4.3	Arkkipiispan kanslia	103
4.4	Kirkkohallituksen yhteinen toiminta	104
4.5	Kansliapäällikön toimisto.....	105
4.6	Hallinto-osasto.....	106
4.7	Kirkkohallituksen työmarkkinaosasto (TMO) Kirkon työmarkkinalaitos (KiT).....	110
4.8	Talousosasto	111
4.9	Toiminnallinen osasto.....	115
4.10	Ulkoasiain osasto	117
4.11	Kirkon viestintä.....	120
4.12	Kirkon tutkimuskeskus.....	123
4.13	Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)	126
4.14	Kirkon ulkosuomalaistyö	131
4.15	Kiinteistöt	132

1 Yleinen toiminnan kuvaus

Kirkon keskusrahasto	
Kirkon yhteinen toiminta • Kirkkohallitus • Hiippakunnallinen toiminta • Avustukset • Valtion rahoitus • Omakatteiset rahastot	Kirkon palvelukeskus

1.1 Suunnittelun lähtökohdat

Kirkkohallituksen arvot
• Usko: Liitymme maailmanlaajaan Kristuksen kirkkoon ja sen uskoon. • Toivo: Vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen. • Rakkaus: Toimimme vuorovaikutteisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Kirkkohallituksen tehtävä
• Hoidamme kirkon yhteisiä tehtäviä kotimaassa ja kansainvälisesti. • Vaikutamme yhteiskunnassa tuoden esiin kirkon sanomaa ja arvoja. • Tuemme seurakuntia muuttuvassa ympäristössä.

1.2 Taloudelliset lähtökohdat

Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön (VM) 5.10.2020 julkaiseman talouskatsauksen mukaan talousnäkö-
män epävarmuus heijastaa koronaepidemian kehityksen epävarmuutta. Kuluttajien luotta-
mus ja talouden toimintakyky pysyvät heikkoina siihen saakka, että sairauteen on löydetty
tehokas hoito tai rokote.

VM arvioi talouden supistuvan 4,5 prosenttia vuonna 2020. Suomen talous on supistunut kolme vuosineljännestä peräkkäin. Koronapandemia on kuitenkin vahingoittanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista alkuvuonna. Kesän aikana pandemia rauhoittui, mikä sai kotitaloudet liikkeelle ja kuluttamaan useissa maissa Suomi mukaan lukien. Talous toipuu kuitenkin hitaasti taloudenpitäjien vähäisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Koronatartuntojen voimakas lisääntyminen ja uudet rajoitukset varjostavat toipumista edelleen, ja talous on uudestaan taitekohdassa.

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022. Talous toipuu alkuvuoden pysähdyksestä asteittain. Investointien toipumista heikentää asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät pandemian jatkumisesta ja kääntyvät kasvuun vasta ensi vuoden puolella.

Seurakuntien talouskehitys

Kirkon keskusrahaston perusmaksutulot vuonna 2021 määräytyvät vuodelta 2019 maksuunpannun laskennallisen kirkollisveron perusteella. Saadun ennakkotiedon mukaan maksuunpannun kirkollisveron kasvu on 1,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Perusmaksutuloilla rahoitetaan kirkon yhteinen toiminta (Kirkkohallitus, hiippakunnat, avustukset). Kirkon keskusrahastoon kuuluvan Kirkon palvelukeskuksen toiminta rahoitetaan palvelukeskusmaksuilla.

Koronapandemian vaikutukset seurakuntien kuluvan vuoden verotulokertymään ovat tois- taiseksi melko vähäiset. Elokuussa alkuvuoden 2020 kertymä oli 1,6 % pienempi kuin vastaa- vana aikana viime vuonna.

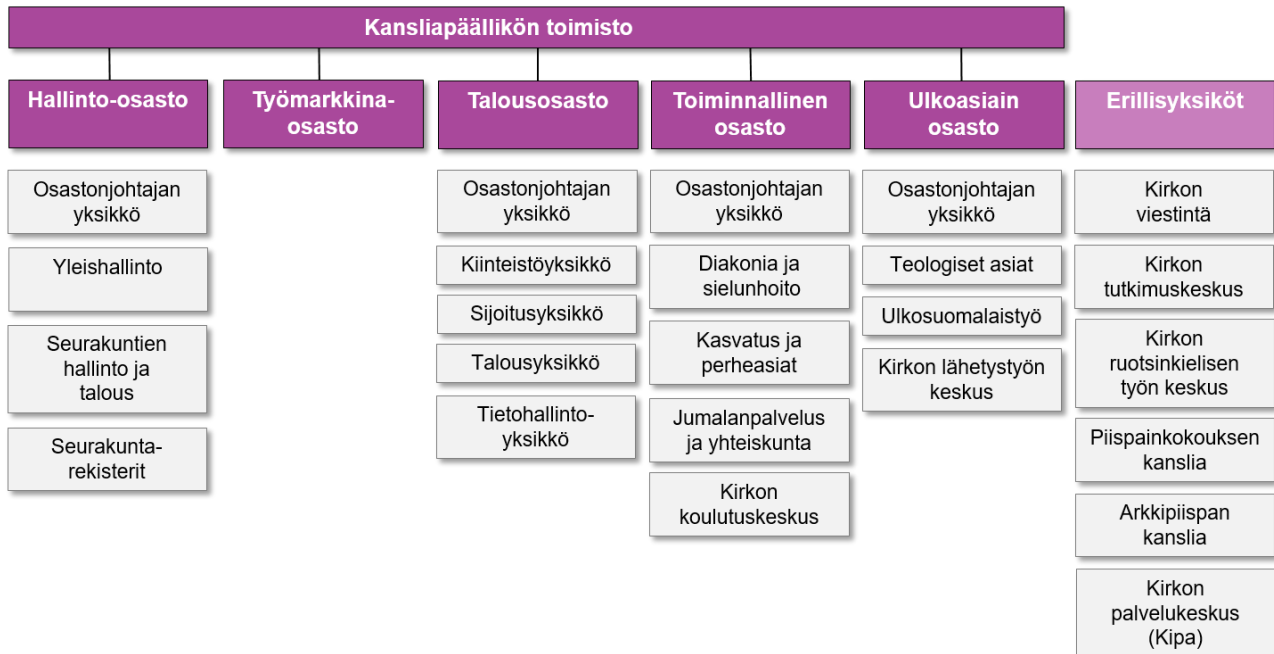
Kirkon yhteisen toiminnan suunnitelman taloudelliset lähtökohdat

Kirkkohallitus hyväksyi 21.4.2020 kirkon yhteisen toiminnan vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021–2023 toimintasuunnitelman laadintaperiaatteet. Kirkkohallituksen talousarvion muutosprosentiksi vuoden 2020 talousarvioon verrattuna vahvistettiin –5 %, hiippakuntien talousarvioiden muutosprosentiksi –3 %. Huhtikuussa 2020 Kirkkohallitus totesi, ettei siinä vaiheessa ollut mahdollista ottaa kantaa kirkon yhteisen toiminnan kehyksiin vuonna 2022, joten kehysmuutokset vahvistettiin vain vuodelle 2021. Vuoden 2022 tilanteeseen päätettiin palata siinä vaiheessa, kun on enemmän tietoa koronapandemian kestosta, syvyydestä ja palautumisajasta.

Vuoden 2021 talousarvio on kirkolliskokouksen marraskuussa 2017 tekemän päätöksen mu- kainen. Vuoteen 2021 mennessä kirkon yhteisen toiminnan talouden tulee olla tasapainossa ja 6,5 prosentin suuruisen perusmaksun tuotto riittää kattamaan toiminnan kulut ja poistot. Talousarvion toteutumisen osalta on kuitenkin huomattava, että uuden työmarkkinaratkai- sun vaikutukset tulevat olemaan jonkin verran ennakoitua suuremmat. Suunnitteluyksiköiden täytyy ottaa tämä huomioon talousarvioita noudattaessaan.

Tässä suunnitelmassa vuodelle 2022 muutosprosentiksi sekä Kirkkohallitukselle että hiippa- kunnille on arvioitu –3 % ja vuodelle 2023 +2 %. Muutosprosentit vahvistuvat huhtikuussa 2021.

1.3 Kirkkohallituksen ja osastojen toiminnan kuvaus

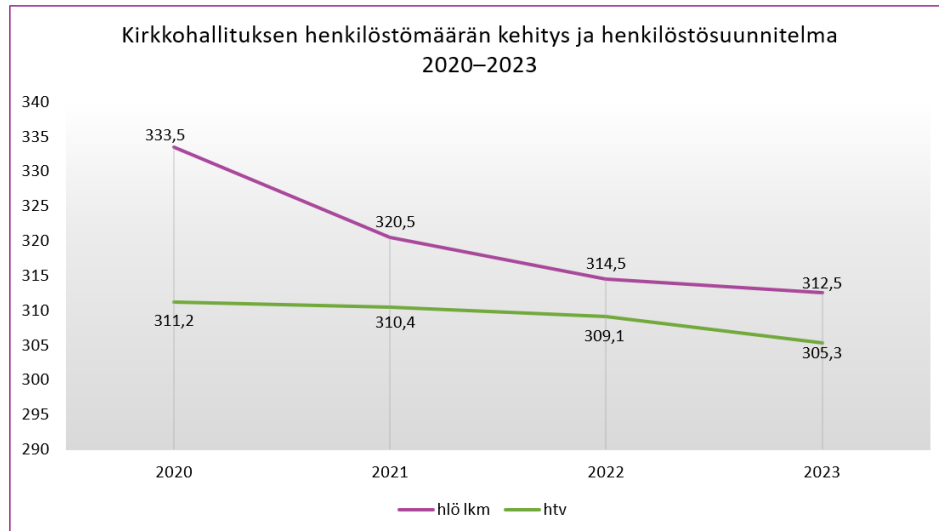
1.3.1 Kirkkohallituksen henkilöstösuunnitelma

Määräaikaisten projektien päättymisen, Suunta-hankkeen etenemisen ja siihen liittyvän toiminnan uudelleenorganisoinnin sekä eläköitymisten yhteydessä tapahtuvien töiden uudelleenjärjestelyjen myötä Kirkkohallituksen henkilöstömäärä tulee edelleen jossain määrin pienentymään. Henkilöstömäärän ja henkilötövuosien määrän vaihtelua vuositasolla selittää virka-, opinto- ja perhevapaat ja näiden vapaiden ajaksi rekrytoitu määräaikainen resurssi sekä kausityöntekijät.

Taloudellisten resurssien supistuminen, toimintaympäristössä tapahtuva muutos, uudistuva strategia sekä henkilöstömäärän vähentyminen edellyttävät kykyä kehittää Kirkkohallituksen sisäistä työtä, rakenteita ja toimintamalleja. Tehtävien sisältöjä ja työnkuvia on uudistettava, osaamisen kehittämisestä on tehtävä tavoitteellista ja osaamista on johdettava systemaattisesti yli osasto- ja organisaatorajojen, hallintokulttuuria on kehitettävä sekä on otettava käyttöön täysipainoisesti uuden teknologian mahdollistamat hyödyt. Tämä edellyttää henkilöstöltä resilienssiä ja kykyä itseohjautuvuuteen sekä organisaatiolta vahvaa panostamista muutosjohtamiseen, henkilöstön osaamiseen sekä työhyvinvointiin.

Kirkkohallituksen henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstösuunnitelma vuosina 2020–2023

*) Henkilötyövuosi, htv: Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä (säännöllinen työaika + ylityötunnit). Raportoinnissa on käytetty tietoja, jotka sisältävät ko. kalenterivuoden työajan, josta on vähennetty keskeytykset

1.3.2 Hallinto-osasto

Tehtävät ja vastuualueet

Hallinto-osasto toteuttaa ja kehittää muuttuvassa toimintaympäristössä kirkon hyvää hallintoa yhteistyössä seurakuntien ja muiden tahojen kanssa. Tuemme seurakuntia antamalla asiantuntija-apua ja vaikuttamalla yhteiskunnassa. Osasto käsittelee asiat, jotka koskevat säädösvalmistelua, kirkon yhteistä hallintoa, seurakuntien hallintoa ja taloutta, kirkon kulttuuri-perintöä, kirkollisverotusta, kirkonkirjojenpitoa ja kirkollisia vaaleja. Osasto käsittelee myös asiat, jotka eivät kuulu muiden osastojen ja yksiköiden toimialaan. Hallinto-osasto on jakautunut osaston johtajan toimistoon sekä kolmeen yksikköön.

- Yleishallinnon yksikön tehtäviin kuuluvat kirkolliskokouksen kansliatoiminnot sekä Kirkkohallituksen täysistunnon ja virastokollegion tukitoiminnot. Lisäksi yksikkö ylläpitää asian- ja dokumentinhallintaa sekä vastaa Kirkkohallituksen kirjastosta ja käännöstötoiminnasta.
- Seurakuntien hallinto ja talous -yksikkö tukee seurakuntien hallinnon, taloushallinnon, kiinteistötoimen ja hautaustoimen kehittämistä sekä kirkon kulttuuri-perinnön ylläpitoa. Yksikkö hoitaa myös kirkollista tilastointia ja kirkollisia vaaleja koskevia tehtäviä.
- Seurakuntarekisterit-yksikkö ohjaa ja tukee kirkonkirjojen pitoa sekä keskusrekisterien ja kirkkoherranvirastojen toimintaa. Yksikkö vastaa yhteisen jäsentietojärjestelmän Kirjurin, sen sähköisten asiointipalveluiden, Basis kulttuuri-perintö- ja kiinteistöhallintajärjestelmän sekä Domus-asianhallintajärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Hallinto-osasto palvelee ja kehittää sekä kirkon keskushallinnon että seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallinnon ja talouden päätöksentekoa ja päätöksentekoprosesseja. Toimintaympäristön nopeat muutokset, yhteiskuntaan vaikuttava koronaepidemia sekä seurakuntien taloudellinen kehitys haastavat kehittämään hallinto- ja toimintakulttuuria yhä kustannustehokkaampaan suuntaan sähköisiä menetelmiä hyödyntäen.

Lainsäädännön soveltamiskäytännön tuen tarve on jatkuvaa. Edunvalvontavastuulla ovat hallintoon, talouteen, kirkollisverotukseen sekä muihin osaston tehtäväalueen toimintaan vaikuttavat lakihankkeet.

Osaston tehtäväkenttä on laaja ja useat tehtävät vaativat erityisasiantuntijuutta. Resurssien niuketessa asiantuntijoilta vaaditaan moniosaamista. Asiantuntija saattaa lisäksi vastata yksin osaston tietyn tehtävän kokonaisuudesta. Osaston perustehtävien hoitaminen on haavoittuvaa ja tehtäviä joudutaan priorisoimaan. Tilannetta on pyritty korjaamaan tiimityöskentelyllä, sisäisiä prosesseja kehittämällä sekä yhteistyöllä seurakuntaosaajien kanssa. Kehityshankkeissa on jouduttu käyttämään määräaikaista projektihenkilöstöä.

Keskeiset painopistealueet

- Seurakuntien tukeminen koronakriisistä toipumisessa seurakuntien toiminnallisuutta kehittämällä ja tehostamalla.
- Oman työn sopeuttaminen niukkeneviin resursseihin sekä Suunta-hankkeen edistäminen yhteistyöllä ja verkostoitumisella.
- Tiedon hallinnan kehittäminen sekä kerätyn tiedon saatavuuden ja hyötykäytön edistäminen.

Henkilöstö

Hallinto-osaston henkilömäärä on tällä hetkellä 24. Määräaikaisen projektin päättymisen myötä sekä eläköitymisen yhteydessä tapahtuvien töiden uudelleen allokointien johdosta osaston perushenkilöstön määrän arvioidaan vähenevän 22:een toiminta- ja taloussuunnitelmakauden aikana.

1.3.3 Työmarkkinaosasto, Kirkon työmarkkinalaitos

Tehtävät ja vastuualueet

Kirkon työmarkkinaosasto huolehtii kirkon palveluksessa olevien palvelussuhdetta koskevasta säädösvalmistelusta ja mallisääntöjen laatimisesta, kirkon henkilöstöpolitiikasta, kirkon työnantajaviestinnästä ja kirkon henkilöstön osaamisen kehittämisestä henkilöstöpolitiikan alalla

ja muilta osin yhteistyössä toiminnallisen osaston kanssa. Lisäksi työmarkkinaosasto hoitaa kirkon työmarkkinalaitokselle kuuluvat tehtävät.

Kirkon työmarkkinalaitos toimii evankelis-luterilaisen kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien edunvalvojana ja vaikuttajana työmarkkina-asioissa. Kirkon työmarkkinalaitos on yksi Suomen työmarkkinoiden keskusorganisaatioista (ns. työmarkkinakeskusjärjestö). Se neuvottelee ja sopii keskusjärjestö- ja liittotasoon sopimukset mm. työntekijöiden ja viranhaltijoiden palvelussuhteen ehdoista sekä valvoo kirkkotyönantajien etuja työoikeuden ja työelämän kehittämisasioissa.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Osastolla valmistellaan säännöksiä osana työmarkkinatoimintaa, mutta myös kirkon omien säännösten muuttamista sikäli kuin kyse on henkilöstöstä, sekä huolehditaan kirkon henkilöstöpolitiikan linjaamisesta yhdessä seurakuntatyönantajien ja kapitulien kanssa. Henkilöstön osaamista kehitetään yhteistyössä koulutuskeskuksen kanssa. Kirkkohallituksessa on tavoitteena syventää yhteistyötä muutoinkin eri osastojen välillä ja etsiä yhteistyölle uusia muotoja muiden kanssa. Vuoden 2020 aikana tehtyä digiloikkaa jatketaan ja viestitään eri muodoin seurakunnille työmarkkinalaitoksen toimialaan kuuluvissa asioissa. Tavoitteena on mahdollisimman suora ja selkeä vuoropuhelu seurakuntatyönantajien kanssa. Lisäksi osastolla hoidetaan työmarkkinalaitokselle kuuluvaa työnantajaedunvalvontaa ja -vaikuttamista keskusjärjestö- ja liittotasolla. Liittotasolla huolehditaan keskeisistä ja kaikille kirkon työnantajille yhteisistä asioista, kuten palkkaus- ja työaikajärjestelmästä sekä paikallisen sopimistoiminnan raameista.

Keskeiset painopistealueet

- Painopisteenä on vuonna 2021 sopimuskauden aikaisten työryhmien (palkka-, työelämä- ja työaikaryhmät) tiivis ja tulevaisuutta ennakoiva työskentely sekä tulevaan sopimuskierrakseen valmistautuminen. Kirkon henkilöstöä koskevan palvelussuhdelainsäädännön toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta huolehditaan. Samalla varmistetaan ajantasainen ja vuorovaikutteinen osaamista vahvistava viestintä seurakuntatyönantajien kanssa.

Henkilöstö

Työmarkkinaosastolla työskentelee yhteensä 8 henkilöä. Kehitämme erityisesti digiviestinnän taitoja. Kokemukset liittokohtaisesta sopimuskierraksesta ja työnjaosta liittojen ja keskusjärjestöjen kesken osoittavat, että henkilöstöltä vaaditaan verkostoitumista sekä monipuolista osaamista ja joustavuutta.

1.3.4 Talousosasto

Tehtävät ja vastualueet

Kirkon keskusrahaston/talousosaston (kiinteistö-, talous ja tietohallinto) tehtävänä on vastata Kirkon keskusrahaston toiminnan rahoituksesta ja omaisuuden hoidosta.

- Kiinteistöyksikkö vastaa Kirkon talon (Eteläranta 8) sisäisistä tukipalveluista. Lisäksi kiinteistöyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen yllä- ja kunnossapidosta sekä peruskorjauksesta ja asuinhuoneistojen kunnossapidosta. Kirkon keskusrahasto omistaa omaan toimintaansa liittyviä kiinteistöjä, kiinteistöyhtiöiden osakkeita ja asuntoja.
- Talousyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston taloushallinnosta. Tärkeimmät taloushallinnon toiminnot (ostolaskujen reititys ja tiliöinti, matkalaskujen asiattarkastus matkustussäännön mukaisesti, Kirkkohallituksen maksamien palkkioiden asiattarkastus ja tiliöinti sekä käyttäjien ohjaaminen koko Kirkkohallituksen, kahden tuomiokapitulin osalta) on keskitetty taloustiimiin. Tiimin ja Kirkkohallituksen sekä tiimin ja Kirkon palvelukeskuksen välistä työnjakoa kehitetään edelleen tehokkuuden lisäämiseksi. Kirjanpidon tehtäviä on jo siirretty vuoden 2020 aikana talousyksiköstä Kirkon palvelukeskuksen tehtäväksi.
- Tietohallintoyksikkö ylläpitää ja kehittää kirkon yhteisiä ICT-peruspalveluita sekä vastaa keskushallinnon tietotekniikasta. Tämän lisäksi tietohallintoyksikkö vastaa ICT-projektitoiminnasta, hankinnoista sekä tarjoaa seurakunnille tietotekniikan palvelukokonaisuuksia sopimus pohjaisesti.
- Virastokollegio on asettanut Kirkkohallituksen tietosuojatyöryhmän ja nimittänyt talousosaston lakimiehen Kirkon keskusrahaston tietosuojavastaavaksi, jonka tehtävistä säädetään EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Kirkon keskusrahaston tietosuojavastaava toimii Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien ja keskusrahaston IT-alueen seurakuntien tietosuojavastaavana sekä tukee kirkon muiden tietosuojavastaavien välistä yhteistyötä.
- Osastonjohtajan yksikkö tarjoaa controllerin asiantuntemusta Kirkon keskusrahaston yksiköille sekä valmistelee Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategiaa. Lisäksi yksikkö edistää osaston vastuulla olevia seurakuntien kanssa tehtäviä yhteistyöhankkeita ja kehittää yhteisiä toimintamalleja sekä koordinoi Kipa 2 -hanketta.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kehitämme kirkon ICT-palveluita ja projektitoimintaa yhdessä seurakuntien ja IT-alueiden kanssa. Toimimme tiiviissä yhteistyössä Kirkon palvelukeskuksen kanssa palvelujen ja prosessien kehittämiseksi.

Kirkon keskusrahaston IT-alue tarjoaa keskushallinnolle sekä sopimus pohjaisesti siihen liittyneille seurakunnille ICT-peruspalvelut. Lisäksi tarjotaan kaikille seurakunnille erilaisia tietojärjestelmä- ja sovelluspalveluita sekä jaetaan asiantuntemusta seurakuntien välillä.

Keskitettyjen hankintojen kautta tuomme seurakunnille merkittäviä taloudellisia säästöjä. Kirkkohallituksen hankintapalveluiden kautta tehdyt kilpailutukset toteutetaan kaikkien seu-

rakuntien hyödynnettäväksi, silloin kun hankinnalle on tarvetta myös seurakunnissa. Yhteistyötä tehdään julkishallinnon yhteishankintayksiköiden kanssa. Seurakunnat voivat hyödyntää kuluanalyysjä toimintansa tehostamiseen.

Kehitämme työkaluja ja toimintatapoja talouden seurantaan.

Huolehdimme kiinteistöjen kunnosta tehtyjen kuntoarvioiden mukaisesti.

Keskeiset painopistealueet

- Tasapainotamme Kirkon keskusrahaston talouden vuoteen 2021 loppuun mennessä.
- Varaudumme koronavirukseen vaikutuksiin Kirkon keskusrahaston talouteen vuonna 2022.
- Kipa 2 -hanke.
- Kehitämme seurakuntalähtöistä projekti- ja palvelutoimintaa.

Henkilöstö

Talousosaston henkilöstön määrä on suunnitelmakauden aikana 35. Henkilöstömäärää on vähennetty aikaisempina vuosina ja toimintoja on uudelleenorganisoitu.

1.3.5 Toiminnallinen osasto

Tehtävät ja vastuualueet

Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä toimintaa koordinoimalla ja kehittämällä kirkon työtä yhteistyössä seurakuntien, hiippakuntien ja kirkollisten järjestöjen kanssa. Kirkkohallitus huolehtii kirkon toimintaan liittyvistä yhteyksistä. Kirkkohallitus vaikuttaa kirkon arvoperustasta käsin päätöksentekoon yhteiskunnassa. Toiminnallamme edistämme kirkon toiminnan verkostoitumista ja yhteistyötä.

Toiminnallisella osastolla on neljä yksikköä: Kirkon diakonia ja sairaalasielunhoito (KDS), Kirkon jumalanpalvelus ja yhteiskunta (KJY), Kirkon kasvatus ja perheasiat (KKP) sekä Kirkon koulutuskeskus (KK).

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Toiminnallisen osaston vuoden 2020 painopisteinä ovat seurakuntalähtöisen työtteen lisääminen, ilmastostrategian tukeminen sekä kasteen ja kummiuden tukeminen. Koronatilanne osoitti oman kokemuksemme perusteella valitsemamme painopisteet oikeiksi. Yhteistyö kir-

kon eri toimijoiden kanssa lisääntyi, verkostomainen yhteistyö syntyi luontevasti ja Kirkkohallituksen merkitys vaikuttamistyössä sekä yhteistyön mahdollistajana korostui. Työ oli seurakuntalähtöistä ja merkittävää.

Toiminnallista osastoa koskevat työn haasteet nousevat niistä näkymistä, jotka toimintaympäristössämme on tunnettu jo pitkän aikaa. Kirkon jäsenmäärän väheneminen, yleinen talouden kiristyminen sekä yhteiskunnassa havaittava polarisoitunut keskustelukulttuuri haastavat työtämme edelleen. Uskonnollinen toimijuus, joka etääntyy perinteisistä instituutioista sekä sekularisaation kasvu vaikuttavat siihen, miten työtä ohjaamme ja arvotamme. Ilmiöistä, jotka vaikuttavat kirkon ja Kirkkohallituksen työhön, voi mainita tässä yhteydessä mm. kirkko julkisessa tilassa -keskustelun sekä koronakriisin epätasaisen vaikutuksen eri ihmisryhmiin.

Keskeiset painopistealueet

- Toiminnallinen osasto on yhteisen työskentelyn perusteella koronakriisin lisäksi nostanut keskeisiksi työn painopistealueiksi vuodelle 2021 seuraavat asiat: digitaalisen ja verkossa tehtävän työn mahdollisuuksien tutkiminen sekä soveltaminen kirkon työssä, kirkon roolin selkeyttäminen polarisoituvassa yhteiskunnassa sekä yksikkö- ja osastorajojen yli tehtävän työn kehittäminen Kirkkohallituksessa. Kaikessa työssä lähdemme liikkeelle siitä, että työskentelemme verkostomaisesti sekä toiminnallisella osastolla että suhteessa yhteistä työtä tekevien kanssa.

Henkilöstö

Toiminnallinen osasto on vähentänyt henkilöstöään kahden edellisen vuoden aikana yhteensä kahdeksalla henkilöllä. Henkilöstön vähenemisen suhteen osastolla on edelleen suunnitelmia niin, että pystymme sitoutumaan tulevana vuosina mahdollisesti nouseviin taloudellisiin haasteisiin.

1.3.6 Ulkoasiain osasto

Tehtävät ja vastuualueet

Ulkoasiain osasto hoitaa kirkon ekumeenisia ja kansainvälisiä suhteita ja niihin liittyviä teologisia asioita. Se valmistelee ja toimeenpanee kirkkomme teologisia dialogeja, hoitaa yhteyksiä eri kirkkoihin, kansainvälisiin kirkkoliittoihin ja Suomen Ekumeeniseen Neuvostoon sekä yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. Osasto koordinoi ystävyysseurakuntatyötä, erityisesti suhteita Inkerin, Viron ja Unkarin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin sekä hoitaa stipendivaihtoa sopimuskirkkojen kanssa.

Osasto koordinoi kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistä toimintaa. Se huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä linjauksesta ja kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta. Se hoitaa yhteyksiä lähetysten kansainvälisiin toimijoihin ja verkostoihin ja seuraa kansainvälistä lähetystyötä ja missiologista keskustelua. Lisäksi osasto osallistuu uskontojen väliin keskusteluun ja yhteydenpitoon muiden uskontojen kanssa.

Osasto vastaa ulkomailla asuvien suomalaisten parissa tehtävän kirkollisen työn suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä paikallisten sisarkirkkojen kanssa. Ulkomailla arvioidaan asuvan yhteensä 1,5 miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä. Kirkon ulkosuomalaistyötä tehdään lähes 40 maassa. Ulkosuomalaisia palvelee noin 160 päätoimista työntekijää, jotka muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ovat ulkomaisten sisarkirkkojen palveluksessa. Tämän lisäksi määräaikaiset kirkon turistityön tekijät palvelevat kausisiirtolaisia ja matkailijoita suurimmissa ulkomaisissa lomamatkakohteissa.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kirkkomme on Luterilaisen maailmanliiton (LML), Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) ja Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) perustajajäsen. Merkittävä osa kirkon kansainvälisestä ekumeenisesta toiminnasta toteutuu näiden järjestöjen puitteissa. Lisäksi kirkkomme osallistuu alueellisiin kirkkojen välisiin verkostoihin ja käy kahdenvälisiä teologisia dialogeja. Ulkoasiain osasto koordinoi näitä yhteyksiä.

Koronapandemia on ajanut lukuisia kumppanikirkkojamme taloudelliseen ahdinkoon. Se on myös vaikeuttanut merkittävästi kansainvälisten kirkkoliittojen työtä, sillä keskeisiin päättävien toimielinten kokouksiin pitäisi kutsua suuri määrä ihmisiä eri puolilta maailmaa. Osa kokouksista on peruttu, osa siirretty myöhäisemmäksi. Pandemia on vaikuttanut kirkkomme kahdenvälisiin suhteisiin niin, että teologisia dialogeja on jouduttu siirtämään myöhäisempään ajankohtaan. Koska pandemia on maailmanlaajuinen ja se etenee eri tahtiin eri puolilla maailmaa, siirtyminen globaaliin ”uuteen normaaliin” vie aikaa.

Kristittyjen määrä kasvaa. Kirkkoihin ja kristillisiin yhteisöihin kuuluvien määrä on jatkanut voimasta kasvuaan Latinalaisessa Amerikassa, Afrikassa ja Aasiassa. Jo 2/3 maailman kristityistä on globaalissa etelässä. Tämä edellyttää yhteyksien vahvistamista globaalin etelän kirkkoihin sekä kahdenvälisesti että kirkkoliittojen ja ekumeenisten verkostojen (etenkin Global Christian Forum) kautta.

Kirkkojen väliset suhteet Suomessa ovat hyvät. Merkittävin kirkkojen yhteistyöverkosto on Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN). Kirkkomme osallistuu aktiivisesti sen toimintaan ja on järjestön merkittävin rahoittaja. Yhteyttä Vapaakristilliseen neuvostoon ja Frikyrglika Samverkaniin ylläpidetään säännöllisten tapaamisten kautta. Lisäksi neuvottelukunnat Suomen Vapaakirkon ja Suomen helluntaiherätyksen kanssa tuovat kirkot käsittelemään yhteisiä kysymyksiä ja vaihtamaan informaatiota.

Uskontojen välisen vuoropuhelun ja yhteistyön merkitys on lisääntynyt ja tämän kehityksen voidaan ennakoida jatkuvan lisääntyneen muuttoliikkeen ja muiden uskontojen jäsenmäärien lisääntyessä. Kirkkomme osallistuu aktiivisesti Uskot-foorumin toimintaan. Sen tavoitteena on vaalia yhteiskuntarauhaa maassamme uskonnonvapautta vahvistavassa hengessä edistämällä uskontojen välistä vuoropuhelua, yhdenvertaisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja yhteistyötä. Ulkoasiain osasto koordinoi myös kirkkomme kahdenvälisiä suhteita juutalaisiin ja

muslimeihin. Uskontodialogi edellyttää myös osallistumista kansainvälisiin uskontodialogin verkostoihin.

Ulkosuomalaistyötä tehdään keskeisimmissä ulkosuomalaiskohteissa. Ulkosuomalaiset koostuvat useista erilaisista ryhmistä, joiden tarpeet ja odotukset poikkeavat toisistaan. Lisäksi siirtolaisuus on muuttanut muotoaan: oleskelu ulkomailla on aiempaa lyhytkestoisempaa ja maastamuutto on usein väliaikaiseksi tarkoitettua. Suomalaisten opiskelijoiden määrä ulkomailla kasvaa voimakkaasti. Kirkon Ulkosuomalaistyö tullaan organisoimaan uudelleen kustannustehokkaasti yhteistyössä Suomen Merimieskirkon kanssa.

Kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa on solmittu perussopimus, joka määrittelee järjestöjen oikeudet ja velvollisuudet. Perussopimuksen toteutumista seurataan mm. ohjauskeskustelujen kautta. Kaikissa hiippakunnissa on kansainvälisen työn hiippakuntasihteerit, jotka ovat ulkoasiain osaston keskeisiä yhdyshenkilöitä hiippakuntiin. Kirkkomme lähetystä ohjaa lähetysten peruslinjaus. Lähetysjärjestöjen haasteena ovat Korona-pandemian vuoksi väliin jääneet kolehdit ja muut perinteiset varainkeruumuodot sekä vaikeutuneet työolosuhteet lukuisissa maissa.

Keskeiset painopistealueet

- Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa järjestetään 16. teologinen dialogi sekä tähän liittyen oppikeskustelujen 50-vuotisjuhla.
- Käynnistämme ulkosuomalaistyön operatiivisen vastuun siirtämisen Suomen Merimieskirkolle.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä (sisältäen määrä- ja osa-aikaiset turistikapit ja -kanttorit) oli vuoden 2019 lopussa 30. Henkilöstömäärää sopeutetaan niukkeneviin taloudellisiin resursseihin erityisesti Kirkon ulkosuomalaistyön alueella.

1.3.7 Kansliapäällikön toimisto

Tehtävät ja vastualueet

Kansliapäällikkö johtaa Kirkkohallituksen viraston toimintaa ja henkilöstöhallintoa. Kansliapäällikön toimiston tehtävänä on tukea kansliapäällikköä työssään.

- Kansliapäällikkö vastaa Kirkkohallituksen toiminnan kehittämisestä ja strategisesta suunnittelusta. Hänen vastuullaan on myös Kirkkohallituksen yhteydet viranomaisiin ja muuhun yhteiskuntaan. Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita yhteiskuntasuhteiden näkökulmasta ovat ministeriöt, virastot ja eri yhteistyöjärjestöt.

- Kansliapäällikön toimistossa toimiva Kirkkohallituksen henkilöstötiimi pyrkii luomaan edellytyksiä tavoitteelliselle ja tulokselliselle työskentelylle muun muassa hoitamalla Kirkkohallituksen operatiivisia henkilöstöprosesseja sekä työterveyshuollon ja työkyvyn ylläpidon koordinoimista, organisoimalla Kirkkohallituksen yhteistä koulutusta sekä tukemalla työyhteisön toimintaa ja osaamisen kehittämistä. Henkilöstötiimi kehittää yhteisiä henkilöstöhallinnon toimintamalleja ja pelisääntöjä.
- Toimistopalvelutiimi hoitaa kansliapäällikön toimiston ja toiminnallisen osaston toimistotehtävät.
- Kansliapäällikön toimistossa hoidetaan Kirkkohallituksen erityistehtäviä, kuten EU-toimintaa. Kirkon EU-vaikuttamistoiminnan tavoitteena on aktiivinen osallistuminen Euroopan tulevaisuutta koskevaan keskusteluun sekä EU:n ja kirkkojen välisen vuoropuhelun vahvistaminen.
- Messuihin ja julkaisuihin liittyvät tehtävät kuuluvat kansliapäällikön toimistoon, samoin Arvojen Akatemian organisoiminen.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kirkko ja Kirkkohallitus ovat monien muutosten keskellä. Osaltaan muutoksiin pyritään vastaamaan toteuttamalla kirkolle syksyllä 2020 hyväksyttyä Ovet auki -strategiaa. Kansliapäällikön toimiston tehtäviin vuonna 2021 kuuluu kirkon yhteisen strategian toteutusvaiheen tukeminen. Yhteinen strategia vahvistaa strategista suunnittelua kirkon kaikilla tasoilla, kirkon toimijoiden välistä yhteistyötä ja keskustelemaa toimintakulttuuria. Kirkkohallituksen oma strategia puolestaan määrittää Kirkkohallituksen sisäistä työtä ja sen kehittämistä. Kansliapäällikön toimistolla on keskeinen rooli Kirkkohallituksen strategian toteuttamisen koordinoimisessa ja johtamisessa.

Keskeiset painopistealueet

- Tukea Kirkkohallituksen henkilöstön työhyvinvointia.
- Edistää kirkon yhteisen ja Kirkkohallituksen strategian toimeenpanoa.
- Tehostaa kirkon EU-toimintaa.

Henkilöstö

Kansliapäällikön toimiston henkilömäärässä tapahtuu suunnitteluvuonna seuraavat muutokset: toimistotiimistä vähenee yksi henkilö. Lisäksi varaudutaan määräaikaisten (2021–2023) kehityspäällikön aloittamiseen tehtävässään. Kehityspäällikön palkkaaminen perustuu Suunta-hankkeen Kehityspalvelut-selvitykseen. Tehtävään sisältyvät mm. vastuu kärkihankkeen projektien kokonaistoteutuksesta, seurakuntien pilottihankkeiden tukeminen, kehitysverkostojen koordinoiminen sekä tilannekuvatiimin ja vaikuttamistiimien työn käynnistäminen.

1.3.8 Kirkon viestintä

Tehtävät ja vastualueet

Kirkon viestintä vastaa osaltaan vastuullisesti siitä, että kirkko ja sen sanoma vaikuttavat yhteiskunnassa. Viestinnän missio ja toiminta perustuvat kirkon strategiaan ja sen pohjalta laadittuun kirkon viestintäohjelmaan.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kirkon viestintä on sopeutunut hyvin pandemian aiheuttaman poikkeustilan haasteisiin. Perustyö on onnistunut hyvin myös etänä. Suuremmat rakenteelliset muutoshankkeet ovat joutuneet odottamaan sellaista aikaa, jolloin erityyppiset osallistamiset ovat luontevampia todellisissa vuorovaikutustilanteissa. Kirkkohallitukseen kohdistuvat kustannuspaineet antavat mahdollisuuden uudelleen arvioida myös viestinnän rakenteita niin Kirkkohallituksessa kuin laajemminkin. Poikkeustila on suonut tähän osaltaan käytännöllisen oppitunnin.

Keskeiset painopistealueet

- Kirkon viestintä jatkaa poikkeustilan opetuksia hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja entistä tehokkaammin työssään. Jotta digitaalisia ratkaisuja voidaan hyödyntää paremmin, asia on kuitenkin syytä selvittää ja uudelleenarvioida koko Kirkkohallituksen tasolla. Tätä edellyttävät myös Suunta-hankkeen tavoitteet.
- Suunta-hankkeen keskeisenä osana jatketaan syksyllä 2019 valmistuneen viestintäselvityksen käytäntöön soveltamista. Selvityksen perusteella kirkko tarvitsee rakenteita, joilla kirkko pystyy muodostamaan yhteisiä strategisia viestejä. Tavoitteena on, että suunnittelukauden alussa Kirkkohallituksen viestinnälliset prosessit on saatu selkeytettyä myös käytännössä. Tilanne keskushallinnossa on ajautunut vuosien myötä siihen, että viestintäresurssit ovat siiloutuneet ja jakautuneet eri osastoille eikä resursseja ole voitu koordinoita ja johtaa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Kirkon viestintä rohkaisee Kirkkohallitusta vahvistamaan käsitystä kirkon jäsenyydestä. Tämänkin ulottuvuuden tueksi luotauksen- ja analyysitoiminta on saatava etupainotteiseksi eli ennakoivaksi, kun se tähän asti on ollut lähinnä reaktiivista. Seurakuntien ja seurakuntalaisten välisen viestinnän tueksi pyritään toteuttamaan seurakuntien mahdollisimman edullinen ja helppokäyttöinen jäsenviestintäjärjestelmä.

Henkilöstö

Henkilöresurssi on asiantuntijaorganisaation kova ydin.

Kirkon viestinnän henkilöstömäärä vuodelle 2021 on suunnitelmien mukaan 28 htv (viestintäjohtaja + 5 htv media ja viestintäpalvelut, 11 htv ohjelmapalvelu, 11 htv verkkopalvelut). Apulaisjohtajan siirtyessä vuoden vaihteessa eläkkeelle ei ko. virkaa enää esitetä täytettäväksi. Kaavailtu viestintäresurssien keskittäminen Kirkon viestintään siirtäisi yksikköön vastaavasti

ainakin kaksi henkilöä. Lopullisen henkilömäärän arviointia hankaloittavat 2020 aikana väliaikaisjärjestelyin hoidettujen tehtävien täyttöluvista kesken olevat neuvottelut. Joka tapauksessa viestinnän sisällöistä nousevien tehtäväkuvien tarkennuksien myötä henkilöstön osaaaminen uudelleenarvioidaan.

Vuoden 2022 seurakuntavaalien ja vuoden 2023 kirkon suurjuhlan tuomat mahdolliset viestinnän vastuutehtävät voivat edellyttää projektihenkilöiden palkkaamista Kirkkohallitukseen. Tämä selviää vasta, kun hankkeiden reunaehdot tarkentuvat.

1.3.9 Kirkon tutkimuskeskus

Tehtävät ja vastuualueet

Kirkon tutkimuskeskuksen tehtävänä on toteuttaa kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeellista kirkon ja uskonnollisen elämän sekä yhteiskunnan muutosten tutkimusta. Tutkimustieto tukee toimintaympäristön muutoksen ennakoinnissa sekä toiminnan suunnittelussa ja viestinnässä niin seurakuntia, hiippakuntia kuin Kirkkohallitustakin.

Tutkimuskeskus huolehtii myös siitä, että yhteiskunta saa tietoa kirkosta ja uskonnollisesta elämästä. Tutkimuskeskuksen tutkijat tuovat asiantuntemustaan kotimaisiin ja kansainvälisiin tutkimushankkeisiin sekä työryhmiin ja luottamuselimiin. Tutkimuskeskus julkaisee tutkijoiden tutkimustuloksia yleistajuisissa ja tieteellisissä artikkeleissa, tilastojulkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa.

Kirkon tutkimuskeskus myöntää sille osoitetuista varoista vuosittain apurahoja kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeelliseen tutkimukseen. Tutkimuskeskus toimii Kirkkohallituksen erillisyyksikkönä kansliapäällikön alaisuudessa. Sen toimintaa tukee Kirkkohallituksen asettama neuvottelukunta.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kirkko elää monin tavoin nopeasti muuttuvassa ympäristössä. Erityisesti nuorempien sukupolvien uskonnollisuus on selvästi muuttamassa muotoaan siitä tavasta, jolla vanhemmat sukupolvet ovat sitoutuneet kirkkoon ja sen toimintoihin. Uskonnollinen kirjavoituminen, muutoliike sekä väestörakenteen muutokset aiheuttavat suuria muutoksia seurakuntien elämään ja talouteen. Nopeasti muuttuvassa tilanteessa tutkimustiedon merkitys päätöksenteon tukena kasvaa. Koronapandemian kaltaiset ennakoimattomat muutokset ympäristössä edellyttävät sitä, että myös tutkimustoiminnassa on mahdollisuus reagoida hyvin nopeasti ympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Suunta-hankkeen valmistelulinjausten mukaisesti Kirkon koulutuskeskus yhdistettäisiin Kirkon tutkimuskeskukseen ja tällöin muodostuisi yksikkö Kirkon tutkimus ja koulutus, jonka toiminta alkaisi 1.1.2021. Marraskuussa 2020 kirkolliskokous käsittelee asiaa. Valmistelulinjauksen mukaan Kirkon tutkimuskeskuksen toiminta Tampereella lakkaa.

Keskeiset painopistealueet

- Kirkon missio monikulttuurisessa yhteiskunnassa.
- Digitalisaation haasteet ja kirkon toimintakulttuuri.
- Kirkon yhteiskunnallinen asema.
- Ekumeenisen teologian ajankohtaiset kysymykset luterilaisessa kirkossa.

Henkilöstö

Tutkimuskeskuksessa työskentelee kahdeksan työntekijää. Tutkimuskeskukselle annettujen tehtävien hoitamiseksi jokainen virka ja tehtävä on tarpeellinen. Ajankohtaisiin tai kiireellisiin tutkimushankkeisiin on yleensä ollut mahdollista palkata tilapäistä lisätyövoimaa joko omalla tai ulkopuolisella tutkimusrahoituksella. Suunnitelmassa on, että piispankokouksen pääsihteeri siirtyisi tutkijaksi Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikköön. Suunta-hankkeen organisaatiomuutoksen henkilöstösiirroista päätettäneen marraskuun 2020 täysistunnossa.

1.3.10 Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)

Uppgifter och ansvarsområden

Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA) är en specialenhet vid Kyrkostyrelsen och ansvarar för helhetskyrkans svenska verksamhet. KCSA arbetar på ett sätt som beaktar det unika för den finlandssvenska kulturen och är relevant för det finlandssvenska kyrkliga fältet. KCSA består av enheterna Kyrkans verksamhet och Kommunikation och har ett nära samarbete med Kyrkostyrelsens övriga avdelningar, Borgå stift och dess församlingar.

Enheten för kyrkans verksamhet arbetar med frågor som berör småbarnspedagogik, undervisning, fostran, själavård, konfirmandarbete, Ungdomens Kyrkodagar, kultur, vuxenarbete och samhälle. Inom enheten finns även två prästtjänster för arbetet bland döva och personer med kognitiv funktionsnedsättning.

Enheten för kommunikation stöder kyrkans svenska kommunikation. Till enheten hör att betjäna finlandssvenska medier med ändamålsenlig information, upprätthålla kyrkans svenska webbtjänster och sociala mediekkanaler och i samarbete med Svenska Yle koordinera och producera andakter och gudstjänster i radio och tv.

Till den svenska centralens uppdrag hör att följa med, beakta och informera om ny lagstiftning och utveckling som berör kyrkans verksamhet och skapa material och verktyg som stöder församlingarna i deras arbete. Den samlar också församlingsarbetare till forum (rådplägningsdagar) och bidrar med sakkunskap till kyrkans svenska personalutbildning. Dessutom står den i växelverkan med de nordiska systerkyrkorna och samarbetar aktivt med samhällsliga aktörer, i synnerhet inom Svenskfinland.

Nuläge och framtidsutsikter

KCSA är i dagsläget en välfungerande och kreativ enhet med en kompetent och motiverad personal. Samarbetet med församlingarna, kyrkliga organisationer och andra samarbetspartner är väl etablerat. Den svenska centralens anställda är integrerade i Kyrkostyrelsens arbete och deltar regelbundet i gemensamma överläggningar med sina finska kolleger.

Ekonomi är den stora utmaningen inför framtiden och åtgärder för att balansera den har vidtagits bland annat genom att minska arbetsinsatsen inom sociala medier. Ytterligare nedskärningar medför smärtsamma prioriteringar som i praktiken innebär att hela uppgiftsområden inte kan skötas och skulle sätta de svenskspråkiga församlingarna i en ojämlig situation gentemot de finskspråkiga.

KCSA:s verksamhetsmedel är avsevärt mindre än inom andra avdelningar i Kyrkostyrelsen. KCSA är de facto beroende av extern finansiering i form av fyra stiftskollekter och församlingarnas bidrag för Samtalstjänsten för att balansera sin budget. I det här avseendet bör kyrkans svenska arbete prioriteras så att de svenskspråkiga församlingarna stöds på enahanda grunder som de finskspråkiga.

Centrala tyngdpunktsområden

- Vi inspirerar, utbildar och stöder församlingarna att använda digitala hjälpmedel i sin verksamhet och kommunikation.
- Vi inspirerar, stöder och ger Borgå stifts församlingar verktyg för att utveckla sin verksamhet inom fostran med särskild fokus på stigen för växande och lärande.
- Vi lyfter fram kyrkan i olika medier och stöder de svenska församlingarna i utvecklandet av deras interna och offentliga kommunikation.

Personal

I dagsläget har KCSA 18 anställda. Aviserade ekonomiska nedskärningar kommer dock att påverka verksamheten negativt och försvåra möjligheterna att erbjuda svenskspråkiga församlingar och andra samarbetspartner service på enahanda grunder. Förhållandet till Kyrkostyrelsens övriga avdelningar, till de svenska och tvåspråkiga församlingarna och andra samarbetspartner är gott.

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK)

Tehtävät ja vastuualueet

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK) on Kirkkohallituksen erillisyksikkö, joka vastaa kirkon ruotsinkielisestä toiminnasta koko kirkon tasolla. Keskuksen työssä otetaan huomioon suomenruotsalaisen kulttuurin erityispiirteet, jotka vaikuttavat merkittävästi ruotsinkielisellä kirkollisella toimintakentällä. KRTK:ssa on kaksi yksikköä: toiminnallinen yksikkö ja viestintäyksikkö. Keskus tekee tiivistä yhteistyötä Kirkkohallituksen muiden osastojen, Porvoon hiippakunnan ja sen seurakuntien kanssa.

Toiminnallisen yksikön vastuualueisiin kuuluvat varhaiskasvatukseen, opetukseen, kasvatukseen, sielunhoitoon, rippikoulutyöhön, Nuorten kirkkopäiviin, kulttuuriin, aikuistyöhön ja yhteiskuntaan liittyvät asiat. Yksikössä on myös kaksi papinvirkkaa: kuurojenpappi ja kehitysvammaispappi.

Viestintäyksikkö tukee kirkon ruotsinkielistä viestintää. Yksikön tehtävänä on palvella suomenruotsalaisia tiedotusvälineitä ja tarjota niille tarkoituksenmukaista tietoa, ylläpitää kirkon ruotsinkielisiä verkkopalveluja ja sosiaalisen median kanavia sekä koordinoida ja tuottaa radiossa ja televisiossa esitettäviä hartauksia ja jumalanpalveluksia yhteistyössä Svenska Ylen kanssa.

KRTK:n tehtäviin kuuluu seurata uutta lainsäädäntöä ja kehitystä, jotka liittyvät kirkon toimintaan, ottaa ne huomioon toiminnassaan ja tiedottaa niistä sekä tuottaa materiaalia ja työkaluja tukemaan seurakuntien työtä. Lisäksi keskus kokoaa seurakuntien työntekijöitä foorumeihin (neuvottelupäiville) ja tarjoaa asiantuntemusta kirkon ruotsinkieliseen henkilöstökoulutukseen. KRTK pitää myös yhteyttä pohjoismaisiin sisarkirkkoihin ja tekee aktiivista yhteistyötä yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus on tällä hetkellä hyvin toimiva ja luova yksikkö, jonka henkilöstö on pätevää ja motivoitunutta. Yhteistyö seurakuntien, kirkollisten järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on vakiintunutta. Keskuksen työntekijät toimivat Kirkkohallituksen työn puitteissa ja osallistuvat säännöllisesti yhteisiin neuvotteluihin suomenkielisten kollegoidensa kanssa.

Talous on suuri haaste tulevaisuudessa, ja toimenpiteisiin sen tasapainottamiseksi on ryhdytty mm. vähentämällä työpanosta sosiaalisissa medioissa. Menojen lisäleikkauksista aiheutuu kipeitä priorisointeja, jotka tarkoittavat käytännössä sitä, että kokonaisia tehtäväalueita ei pystytä hoitamaan, mikä asettaa ruotsinkieliset seurakunnat eriarvoiseen asemaan suomenkielisiin seurakuntiin nähden.

KRTK:n toimintavarat ovat Kirkkohallituksen muita osastoja huomattavasti pienemmät. Voidakseen pitää budjettinsa tasapainossa KRTK on käytännössä riippuvainen ulkoisesta rahoituksesta, joka koostuu neljästä hiippakunnallisesta kolehdista ja seurakuntien avustuksesta Kirkon keskusteluavulle. Tässä mielessä kirkon ruotsinkielinen työ pitää priorisoida, jotta ruotsinkielisiä seurakuntia tuetaan yhtäläisin perustein kuin suomenkielisiä.

Keskeiset painopistealueet

- Kannustamme, koulutamme ja tuemme seurakuntia käyttämään toiminnassaan ja viestinnässään digitaalisia työkaluja.
- Kannustamme ja tuemme Porvoon hiippakunnan seurakuntia ja annamme niille työkaluja, joilla ne voivat kehittää kasvatukseen liittyvää toimintaansa erityisesti kasvamisen ja oppimisen polulla.
- Teemme kirkkoa näkyväksi eri tiedotusvälineissä ja tuemme ruotsinkielisiä seurakuntia niiden sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittämisessä.

Henkilöstö

Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksessa on tällä hetkellä 18 työntekijää. Ilmoitetut menoleikkaukset tulevat kuitenkin vaikuttamaan toimintaan negatiivisesti ja heikentämään mahdollisuuksia tarjota ruotsinkielisille seurakunnille ja muille yhteistyökumppaneille palveluja yhte-läisin perustein. Suhde Kirkkohallituksen muihin osastoihin, ruotsinkielisiin ja kaksikielisiin seurakuntiin ja muihin yhteistyökumppaneihin on hyvä.

1.3.11 Kirkon palvelukeskus

Tehtävät ja vastuualueet

Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaisesti Kirkon palvelukeskus hoitaa seurakuntien, seurakuntayhtymien, hiippakuntien, Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston kirjanpidon, ostolaskut, ostoreskontran, myyntilaskut, myyntireskontran, käyttöomaisuuskirjanpidon, palkanlaskennan, matka- ja kululaskut sekä niihin liittyvän maksuliikenteen.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Kaikki Suomen evankelis-luterilaisen kirkon talousyksiköt ovat olleet Kirkon palvelukeskuksen asiakkaina vuoden 2017 alusta. Vuonna 2020 palvelukeskuksella oli noin 265 asiakasta ja vuoden 2021 alusta alkaen noin 260 asiakasta.

Kirkon palvelukeskus tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä suomeksi että ruotsiksi. Päätoimipaikka on Oulussa ja sivutoimipiste on Porvoossa.

Kirkon palvelukeskus on kehittänyt tarjoamiaan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja ja järjestelmiä koko olemassaolonsa ajan ja kehitystyötä jatketaan yhdessä asiakkaiden kanssa myös tulevana vuosina. Tavoitteena on tehostaa koko kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja sekä parantaa palvelukeskuksen tuottavuutta.

Vuosina 2018–2020 on pilotoitu uusia palvelulaajennuksia asiakkaiden tarpeiden mukaan. Pilotointi on osoittanut, että palvelulaajennuksia tarvitaan ja kokemukset ovat olleet hyviä. Vuonna 2021 palvelulaajennuksia tarjotaan aktiivisemmin laajemmalle asiakasjoukolle.

Keskeiset painopistealueet

- Kehittämme talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja yhteistyössä asiakkaiden kanssa.
- Parannamme palvelukeskuksen järjestelmien käytettävyyttä ja käyttöohjeita.
- Tehostamme palvelukeskuksen toimintaa automatisoimalla manuaalisia työvaiheita.

Henkilöstö

Kirkon palvelukeskuksen henkilöstömäärä vakiintuu tulevana vuonna, kun tunnistetut tarpeelliset tehtäväkuvat täytetään. Palvelukeskuksen resursseja kohdennetaan mahdollisuuksien mukaan kehittämisprojekteihin. Vakituisten työntekijöiden lisäksi palvelukeskuksen toiminnan jatkuva ylläpito vaatii määräaikaista lisäresursointia mm. kausiluonteisten töiden ja lomasijaisuuksien vuoksi.

1.3.12 Piispainkokouksen kanslia

Tehtävät ja vastuualueet

Piispainkokouksen kanslia auttaa piispainkokousta toteuttamaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen tälle säätämät tehtävät, jotka liittyvät kirkon uskoon, opetukseen, ekumeniaan ja lähetystehtävään sekä uskontojen välisiin suhteisiin, hiippakuntien hoitoon sekä pappisvirkaan, jumalanpalveluselämään ja rippikouluun. Lisäksi piispainkokouksen kanslia tukee arkkipiispan ja piispojen kollegion työskentelyä sekä Kirkkohallituksen toimintaa erityisesti teologisissa kysymyksissä.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Piispainkokouksen kanslian työ on kirkon keskushallinnon uudistamisen myötä vakiintunut nykyisiin uomiinsa. Uutena skenaariona piispainkokouksen kanslialla on muiden yksiköiden lailla se, miten yksikön toimintakulttuuri muuttuu uuden Suunta-hankkeen myötä: tavoitteena on olla entistä tiimimäisemmin yhteistyössä Kirkkohallituksen muiden yksiköiden

kanssa ja tuoda erilaisiin hankkeisiin sitä teologista resurssiosaamista, jota piispainkokouksen kansliassa on. Yhteistyö arkkipiispan kanslian kanssa on ollut perinteisestikin tiivistä.

Kanslian resurssit ovat pääsääntöisesti sopivassa suhteessa työmäärään. Erityisen haastavaa on silti kokonaistyömäärän ennakointi, koska piispainkokouksen esityslistalle tulevia asioita ja niiden vaatimaa valmistelumäärää sekä -rytmiä on hyvin vaikea arvioida etukäteen: päätöksentekoon kuuluu tietty ennakoimattomuus johtuen niiden tahojen vapaasta aloiteoikeudesta, jotka ovat tähän kirkkojärjestyksen osalta oikeutettuja.

Keskeiset painopistealueet

- Keskeisenä strategisena tavoitteena on selkiyttää yhdessä arkkipiispan kanslian ja Kirkon viestinnän kanssa prosesseja, joiden kautta piispojen kollegion kannanotot ja teologiset linjaukset saadaan aiempaa paremmin kuuluville niin kirkossa kuin laajemmalle yleisölle.

Henkilöstö

Piispainkokouksen kanslia on pieni erillisyksikkö, jossa on kaksi työntekijää, jotka molemmat toimivat piispainkokouksen esittelijöinä ja valmistelijoina. Toimistosihteerin työpanos saadaan Kirkkohallituksen laajemmista sihteeripalvelujen verkostoista, minkä myötä on tiivis työyhteys kansliapäällikön erityisesti toimistoon. Tämä järjestely riittää nykyisellään piispainkokouksen kanslian tehtävien suorittamiseen. Toisaalta arkkipiispan erityistehtävien ja piispojen kollegion tehtävien suorittamiseksi lisätyövoima yhdessä arkkipiispan kanslian kanssa voisi olla perusteltua, koska paineet piispojen yhteisiin ulostuloihin ja linjanvetoihin ovat monin tavoin kasvaneet toimintaympäristön muuttuessa – joskus reagointia päivän polttaviin asioihin odotetaan hyvinkin nopealla aikataululla.

1.3.13 Arkkipiispan kanslia

Tehtävät ja vastuualueet

Arkkipiispan tehtäviin kuuluvat omasta kaitsenta-alueesta huolehtimisen ohella kirkon keskushallinnon johtotehtävät, kirkon ekumeenisten ja kansainvälisten asioiden hoitaminen sekä kirkon edustaminen suomalaisessa yhteiskunnassa, mediassa ja kansainvälisesti. Arkkipiispan kokonaiskirkollisiin tehtäviin kuuluvat muun muassa puheenjohtaminen kirkolliskokouksessa, Piispainkokouksessa ja kirkkohallituksen täysistunnossa. Arkkipiispa on myös Kirkon viestinnän neuvottelukunnan ja Kirkon EU-neuvottelukunnan puheenjohtaja.

Arkkipiispan kanslian tehtävänä on avustaa arkkipiispaa hänen virkansa hoidossa ja suorittaa muut arkkipiispan antamat tehtävät.

Nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Arkkipiispan kokonaiskirkollinen rooli on viime vuosina entisestään kasvanut. Mediaympäristö on monipuolistunut ja nopeutunut samalla kun arkkipiispasta on henkilökeskeisen uutisoinnin myötä tullut yhä korostuneemmin kirkon ääni ja kasvot. Kirkon yhteiskunnalliseen asemaan, kirkon ja valtiovallan suhteisiin sekä uskonnon rooliin julkisessa tilassa kohdistuu muutospaineita.

Kirkon kansainväliset suhteet ovat monitahoisia- ja tasoisia, mikä heijastuu myös arkkipiispan kansainväliseen rooliin. Yhtäältä kyse on ekumeenisesta ja kirkollisesta diplomatiasta, toisaalta tehtävät ja vastuut nousevat kirkollisten hallintoelinten, ennen muuta piispainkokouksen, puheenjohtajuuksien kautta. Ekumeenisten järjestöjen ja kumppanuuskirkkojen kasvavat odotukset, ekumeenisten verkostojen laajuus ja kansainväliset kriisit ovat merkittäviä haasteita arkkipiispan kansainväliselle toiminnalle.

Keskeiset painopistealueet

- Kanslian työ painottuu asioiden taustavalmisteluun ja nopeaa reagointia vaativissa asioissa niiden edellyttämään kiireelliseen tiedonhankintaan.

Henkilöstö

Arkkipiispan kansliassa työskentelee kolme erityisavustajaa, jotka on sijoitettu Helsinkiin, sekä arkkipiispan sihteeri, joka on sijoitettu Turkuun. Kirkkohallituksen asiantuntijoiden tuella on kanslian työn kannalta olennainen merkitys. Erityisen läheinen työyhteys kanslialla on kansliapäällikön toimistoon, piispainkokouksen kansliaan, Kirkon viestintään ja Kirkon ulkoasiain osastoon.

1.4 Kirkon strategian toimeenpanohanke -kärkihanke

Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi 22.9.2020 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuoteen 2026 suuntaavan strategian Ovet auki. Keskeiset strategiset valinnat kiteytyvät asiakirjan nimessä. Ovet on pidettävä auki, edelleen on lähdettävä liikkeelle ihmisten keskuuteen ja kutsuttava ihmisiä sisään. Kirkon ovet eivät voi olla kenellekään kiinni. Kirkon tehtävä ei kuitenkaan ole avata ovia pelkästään tässä maailmassa vaan avata ovi Kristuksen kautta taivaaseen.

Hyväksyessään Ovet auki -strategian kirkkohallitus päätti myös esittää, että kirkolliskokous kävisi strategiasta syysistuntokaudella 2020 kirkolliskokouksen työjärjestyksen 43 §:n mukaisen keskustelun.

Kirkon yhteinen strategia tarkastelee kirkon työtä kokonaisvaltaisesti. Strategiassa keskitytään tärkeimpiin kokonaisuuksiin sekä kaikkia toimijoita yhteisesti koskettaviin valintoihin ja priorisointeihin. Paikallisesti ja toimijakohtaisesti on arvioitava, miten yhteisiä tavoitteita voidaan parhaiten edistää. Kaikki yhteiset valinnat eivät kosketa seurakuntia, seurakuntayhtymiä, tuomiokapituleja, kirkollisia järjestöjä tai Kirkkohallitusta ja kirkolliskokousta samalla tavoin. Taustalla vaikuttavat ilmiöt ovat kuitenkin jossain muodossa totta kaikessa kirkon työssä.

Ovet auki -strategia tulee määrittämään vahvasti Kirkon keskusrahaston alaisen toiminnan suuntaa tulevina vuosina. Vuonna 2021 esitetään käynnistettäväksi strategian toimeenpanohanke. Sen avulla toteutetaan kokonaiskirkon tasolla useita Ovet auki -strategiassa esiin nostettuja linjauksia. Kaikissa toimeenpanohankkeeseen kuuluvissa projekteissa pyritään yhteiskehittämiseen, edistetään hyvää yhteistyötä kirkon eri toimijoiden välillä ja tuetaan seurakunnissa tehtävää työtä.

Kärkihanke		
Kirkon strategian toimeenpano		
Millenniaalien kirkko	Digikirkko	
Aikuinen usko ja jäsenyys • Polku-mallin kehittäminen • Jäsenviestinnän kehittäminen • Yhteistöllisyyden vahvistaminen kokeilukulttuuria hyödyntäen	Kipa 2 • Asiakasyhteistyön järjestäminen ja kehittäminen • Käyttäjähallinnan uudistus • Henkilöstöhallinto • Matka ja kulu • Taloushallinto • Asiakaspalvelun digitalisointi • Raportointi	Työ verkossa • Verkkopalvelut (Evl-sivuston uusiminen) • Lukkari • Seurakuntavaalit • Mobiilikolehti • Kirkon diakoniarahaston avustuskäsittely • Verkkokoulutuksen kehittäminen • Seurakuntien sähköisen päätöksenteon tukeminen
2021: 0,1 milj. euroa 2022: 0,1 milj. euroa	2021: 0,85 milj. euroa 2022: 1,15 milj. euroa 2023: 0,4 milj. euroa	2021: 1,3 milj. euroa

1.4.1 Millenniaalien kirkko

Aikuinen usko ja jäsenyys

Kaste ja kummius -hanke on tuottanut runsaasti uutta tietoa, toimintatapoja, palveluita, verkostoja sekä ymmärrystä siihen kulttuuriseen muutokseen, jonka keskellä elämme. Verkostomaisen työotteen ansiosta kirkon keskeiset haasteet tiedostetaan seurakunnissa selvästi aiempaa paremmin. Tilannekuva on myös aikaisempaa vahvemmin kirkollisten toimijoiden yhdessä jakama kuva. Kirkossa on tärkeää jatkaa syventävän tiedon tuottamista sekä juurruttaa seurakuntien elämään hyväksi osoittautuneita käytäntöjä. Työn tulee jatkossakin toteuttaa verkostomaisella työotteella, jossa seurakunnilla on laaja toimijuus ja osallisuus. Verkostomainen toiminnan tapa on myös taloudellisesti tehokasta: seurakunnat, seurakuntayhtymät ja Kirkkohallitus rahoittavat yhdessä hankkeita, joiden hyöty on yhteinen. Tähän mennessä opittu ja löydetty siirtyy osaksi Kirkkohallituksen, hiippakuntien ja seurakuntien työtä. Uusi hanke hyödyntää aiemmin opittua, mutta tarttuu laajemmin ja kattavammin kirkon työn kehittämisen keskeisiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Vuosien 2021–2022 hankkeen tavoitteet:

1. Nuoret ja nuoret aikuiset kokevat kasteen ja kirkon jäsenyyden itselleen merkityksellisinä asioina, ja haluavat tuoda lapsensa kasteelle.
Keino: Seurakunnan ja kirkon kasvatustoiminnassa on lapsuudesta aikuisuuteen jatkuvuus, joka tukee monipuolisesti nuoren aikuisen oman identiteetin rakentumista elää ja toimia kristittyinä ja synnyttää kokemuksen, että kirkon jäsenyys on merkityksellinen (Polku-malli).
2. Kokemus kirkon jäsenyydestä lujittuu ja monipuolistuu, jäsenyys on yhä selvemmin tietoinen valinta.
Keino: Paikallisseurakunta ja kokonaiskirkko viestivät jäsenilleen vuorovaikutteisesti ja jäsenlähtöisesti, hyödyntäen niitä välineitä, joita seurakuntalaiset muutoinkin käyttävät (jäsenviestinnän sisältöjen ja toimintatapojen kehittäminen).
3. Seurakuntiin syntyy uutta merkityksellistä yhteisöllisyyttä, jota rakentaa seurakuntalaisten aloitteellisuus, osaaminen ja yhdessä tekeminen.
Keino: Lähdetään yhdessä seurakuntien ja järjestöjen kanssa kehittämään ja pilotoimaan uusia tapoja synnyttää ja vahvistaa kaikenikäisten yhteisöllisyyttä.

1.4.2 Digikirkko

1.4.2.1 Kipa 2

Kirkkohallituksen virastokollegio käynnisti 31.10.2019 talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien kehittämishankkeen (Kipa 2 -hanke). Hankkeen lähtökohtana ovat olleet kirkolliskokouksen vuonna 2018 teettämä KPMG:n Selvitys kirkon tietohallinnon organisaatiosta, hankkeista ja kustannuksista (ICT-selvitys) sekä talousvaliokunnan mietinnöt. Lisäksi seurakuntien hallinto- ja talousjohtajat ovat olleet yhteydessä Kirkkohallitukseen talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen kehittämiseksi.

Hankkeessa selvitettiin yhdessä seurakuntien kanssa henkilöstöhallinnon, toiminnanohjauksen ja taloushallinnon sekä niihin liittyviä palvelussuhteiden ja käyttäjätunnushallinnan ongelmakohtia. Hankkeen aikana haastateltiin yli sataa kirkon työntekijää. Lisäksi seurakuntien talous- ja henkilöstöhallinnon sekä IT-alueiden asiantuntijat ja johtajat osallistuivat hankkeen työryhmiin. Laajaa selvitystyötä ohjasi ohjausryhmä, jossa olivat mukana Kirkon palvelukeskuksen asiakastyöryhmien puheenjohtajat.

Kipa 2 -esiselvityshankkeesta on julkaistu 6.5.2020 [talous- ja henkilöstöhallinnon nykytila-analyysi](#). Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi 4.8.2020 [Kipa 2 -hankkeen loppuraportin](#), jonka myötä myös hankkeen esiselvitys saatiin päätökseen.

Mikäli kirkolliskokous hyväksyy tässä talous- ja toimintasuunnitelmassa esitetyt linjaukset, uudistusten toteuttaminen aloitetaan vuonna 2021. Uudistusten vaatimiin kehitystöihin on varattu tarvittavat henkilöstöresurssit sekä rahoitus Kirkon keskusrahaston vuoden 2021 talousarvioesityksessä Kirkkohallituksen strategisen kärkihankkeen kautta.

Uudistukset toteutettaisiin yhdessä seurakuntayhtymien, seurakuntien, IT-alueiden, Kipan ja mahdollisesti myöhemmin valittavien järjestelmätoimittajien kanssa.

Uudistukset on esitetty [Kipa 2 -hankkeen toimeenpanosuunnitelmassa](#). Toimeenpanosuunnitelma on jaettu kahteen osaan: (1) toiminnan yleiseen kehittämiseen sekä (2) seurakuntien esittämien toiveiden ratkaisemiseen.

Loppuraporttiin pohjautuvan toimeenpanosuunnitelman linjaukset on hyväksytty Kipa 2 -hankkeen ohjausryhmässä 28.8.2020.

1. Toiminnan yleinen kehittäminen (toimeenpanosuunnitelman kohdat 1–2)

Toiminnan yleinen kehittäminen kattaa Kipan ja seurakuntien välisen luottamuksen parantamisen, vastuunjaon selkeyttämisen sekä toimintamallien ja prosessien edelleen kehittämisen. Työ on aloitettu vuoden 2020 aikana.

Kipan johtokunta on 28.8.2020 päättänyt päätöksessään [”Kirkon palvelukeskuksen asiakasyhteistyön järjestäminen ja kehittäminen syksyllä 2020”](#) (DKIR/769/00.01.03/2020) seurakuntayhteistyön suuntaviivoista. Lisäksi Kipassa on syksyllä 2020 käynnissä asiakkuuspäällikön rekrytointi. Kehittämistyössä hyödynnetään tarpeen mukaan ulkopuolisia konsultteja.

On luontevaa, että Kipan toimintaa kehitetään Kipan johtokunnan ja operatiivisen johdon alaisuudessa sekä yhdessä seurakuntien kanssa. Nykyisten toimivaltakysymysten takia asiakasyhteistyön ja prosessien kehittäminen Kipan ulkopuolella rinnakkaisessa prosessissa on hankalasti toteutettavissa. Prosessien kehittäminen on jatkuvaa toiminnan ja tuottavuuden parantamista, jolla tulisi olla tiivis yhteys päivittäiseen johtamiseen.

2. Seurakuntien esittämät toiveet (toimeenpanosuunnitelman kohdat 3–5)

Suurten seurakuntayhtymien ja seurakuntien [hallinto- ja talousjohtajat esittivät Kirkkohallitukselle 19.6.2019 toiveen](#) palvelussuhteiden hallintajärjestelmän (HP), HR-järjestelmän (KirkkoHR) ja matka- ja kuluohjelmiston nopeasta kilpailuttamisesta sekä palvelupyyntöjen käsittelyn helpottamisesta.

Kirjelmän ovat allekirjoittaneet Espoon, Helsingin, Vantaan, Oulun, Kuopion, Kouvolan, Hämeenlinnan, Kokkolan, Lahden, Vantaan, Vaasan, Tampereen ja Lappeenrannan seurakuntayhtymät sekä Salon, Rovaniemen, Jyväskylän ja Kotka-Kymin seurakunnat. Kyseisten seurakuntien jäsenmäärä vastaa lähes puolta Suomen ev.lut. kirkon jäsenmäärästä (46 %).

Kipa 2 -hankkeen loppuraportti osaltaan vahvistaa suurten seurakuntien esittämien kehittämistoiveiden tarpeellisuuden ja nämä toiveet on otettu huomioon Kipa 2 -hankkeen toimeenpanosuunnitelmassa.

Toimeenpanosuunnitelman keskeiset kohdat:

Matka ja kulu

- Nykyinen matka- ja kuluhallintajärjestelmä on koettu seurakunnissa huomattavan vaikeaksi ja käyttäjäepäystävälliseksi. Järjestelmän vaihtaminen helpottaisi seurakuntien työntekijöiden päivittäistä työtä ja merkitsisi huomattavaa parannusta järjestelmän käyttäjäkokemuksiin.
- Nykyinen matka- ja kuluhallintajärjestelmä on kiinteä osa taloushallinnon järjestelmää eikä sen käyttökuluista ole tässä yhteydessä mahdollisuutta päästä eroon.
- Vuosille 2021–2022 matka- ja kuluhallintajärjestelmän hankintaan varataan 350 000 euroa. Käyttökustannukset jaetaan käyttäjäorganisaatioiden kesken.

Palvelussuhteiden hallinta ja henkilöstöhallinto

- Suurten seurakuntien kirjelmässä ja Kipa 2 -hankkeen loppuraportissa tulee esille seurakuntien toive yhtenäisen HR-järjestelmäkokonaisuuden hankkimiseksi ja palvelussuhteiden hallinnan helpottamiseksi.
- KirkkoHR-järjestelmä poistuu käytöstä tämänhetkisen tiedon mukaan vuonna 2021. Seurakunnat tarvitsevat tilalle uuden korvaavan järjestelmän nopealla aikataululla. Uuteen HR-järjestelmään sisällytettäisiin myös palvelussuhteiden hallintajärjestelmä (HP) sekä käyttöoikeushallintajärjestelmä (IHA), jotka ovat käyttökänsä päässä. Jotta henkilöstöhallinnon prosessit saadaan toimimaan mahdollisimman sujuvasti seurakuntien näkökulmasta, on hankinta toteutettava yhtenä kokonaisuutena.
- Kilpailutuksen toteuttamisen jälkeen palkanlaskentajärjestelmä jää Kipan hoidettavaksi ja HR-järjestelmä jäisi Kirkkohallituksen vastuulle. Jatkossa seurakunnilla olisi mahdollisuus hyödyntää uutta HR-osioita tarpeidensa mukaan. Tämä toisi seurakuntatalouksille merkittäviä kustannussäästöjä ja helpottaisi myös olennaisesti järjestelmien yhteensopivuutta.
- Vuosille 2021–2023 palvelussuhteiden hallinnan ja henkilöstöhallinnon kehittämiseen varataan 850 000 euroa. Käyttökustannusten jakamisesta päätetään erikseen.

Asiakaspalvelun digitalisointi

- Seurakunnat toivovat, että muiden kehitystarpeiden ohessa selvitetään keinot Jira-palvelupyyntöjen vähentämiseen ja palvelun tehostamiseen esimerkiksi automaattisia sähköisiä lomakkeita hyväksi käyttäen.
- Kipan nykyisen työnjakotaulukon mukaan seurakuntatalouksien työntekijöillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet Kipan järjestelmien käyttöön. Seurakunnat tilaavat valtaosan asioista Jira-palvelupyyntöjen avulla ja asiat tehdään Kipan työntekijöiden toimesta. Sovellettu toimintatapa on erittäin kankea ja aiheuttaa väistämättä tuplatyötä ja viivytystä sekä kustannuksia.

- Vuonna 2020 on otettu käyttöön Jiran korvaava järjestelmä. Uuden järjestelmän avulla on tarkoitus rakentaa lomakkeita, joilla voidaan automatisoida yksittäisiä tehtäviä. Tämä helpottaa ja nopeuttaa palveluprosesseja.
- Vuosille 2021–2022 asiakaspalvelun kehittämiseen varataan 450 000 euroa.

Raportointi

- Merkittävä ongelma SAPin toiminnallisuuksissa ja käytettävyydessä ovat vaikeat raportointitoiminnallisuudet. Erityisesti harvoin raportointia käyttävät kokevat raportoinnin olevan hankalaa. Lisäksi seurakunnat ovat joutuneet hankkimaan rinnakkaisia raportointijärjestelmiä. Raportoinnin kehittäminen moderneilla välineillä helpottaisi työntekijöiden arkea ja poistaisi rinnakkaisten raportointivälineiden tarvetta.
- Vuosille 2021–2023 raportoinnin kehittämiseen varataan 550 000 euroa. Raportoinnin vuosittaiset kustannukset ovat jatkossa noin 100 000 euroa.

Taloushallinnon tietojärjestelmän uudistamista koskeva selvitys

- Nykyinen taloushallinnon järjestelmäkokonaisuus on vaihdettava uuteen tämänhetkisen tiedon mukaan viimeistään vuonna 2026. Päivitys vie kokonaisuudessaan aikaa 1–2 vuotta. Tämän vuoksi esitetään, että vuonna 2022 aloitettaisiin taloushallinnon ydinjärjestelmän uudistamisen tarkempi suunnittelu.
- Vuodelle 2022 selvitykseen varataan 200 000 euroa.

Kehityskokonaisuuksien aikataulu (suuntaa antava arvio):

Aikataulutus	2020	2021	2022	2023	2024
1. Seurakuntien ja palvelukeskuksen välisen luottamuksen rakentaminen ja vastuunjaon selkeyttäminen		Kirkon palvelukeskuksen asiakasyhteistyön järjestäminen ja kehittäminen (Kipin johtokunnan 28.8.2020 tekemän päätöksen pohjalta - DKIR/769/00.01.03/2020)			
2. Yhteisten toimintamallien ja prosessien kehittäminen					
3. Henkilöstöhallinnon järjestelmän kilpailutus ja hankinta		Palvelussuhteiden hallinta ja henkilöstöhallinto			
4. Taloushallinnon järjestelmien kilpailutus ja hankinta		Matka ja kulu		Taloushallinto	
5. Raportointi ja yhteisen ICT:n kehittäminen		Asiakaspalvelun digitalisointi		Raportointi	
Hanke yhteensä Oma työ (htp/eur): 2200 htp/0,9 Meur Ulkoiset kustannukset (eur): 1,5 Meur Yhteensä (2021-2024): 2,4 Meur		Oma työ 950 htp (10-15 hlöä) 400 000 eur Ulkoiset kustannukset 450 000 euroa	Oma työ 950 htp (10-15 hlöä) 400 000 eur Ulkoiset kustannukset 750 000 euroa	Oma työ 300 htp (5-10 hlöä) 100 000 eur Ulkoiset kustannukset 300 000 euroa	

- **Tekstissä olevat siniset alleviivatut linkit** toimivat linkkeinä Sakastissa oleviin dokumentteihin.
- **Lisätietoja** Sakastissa [Kipa 2 -hankkeen sivuilla](#) (sakasti.fi > Hallinto ja talous > ICT-palvelut > Kipa 2).

1.4.2.2 Työ verkossa

Verkkopalvelut

- Verkkopalveluiden kehittämisessä on vuorossa evl.fi -palvelun alustojen uusiminen. Nykyinen ratkaisu on kallis ylläpitää toiminnalliseen tarpeeseen nähden. Alustat uusitaan vuoden 2021 aikana. Alustan uusimiseen varataan 300 000 euroa.
- Lukkari on seurakuntien käyttämä yhteinen julkaisujärjestelmä. Lukkarin kehittämiseen ja ylläpitoon varataan 400 000 euroa.

Seurakuntavaalit

- Seurakuntavaalit järjestetään vuonna 2022. Seurakuntavaalien vuosina 2010–2018 tukemiseen käytetty järjestelmä on vanhentunut ja siten poistunut käytöstä. Vaalien ehdokasasetteluun, tulospalveluun ja ääntenlaskentaan esitetään uuden järjestelmän rakentamista. Tähän esitetään varattavaksi 200 000 euroa.

Mobiilikolehti

- Mobiilikolehdin keruuta varten on perustettu kehittämistä ohjaavat työryhmät. Työryhmien esittämien lopputulosten perusteella käynnistetään tarvittavat toimenpiteet. Mobiilikolehdin kehittämiseen varataan vuodelle 2021 yhteensä 100 000 euroa.

Kirkon diakoniarahaston avustuskäsittely

- Kirkon diakoniarahaston avustuskäsittelyä on selvitetty vuoden 2020 aikana. Avustuskäsittelyä on mahdollista tehostaa sähköistämällä käsittelyprosessi. Käsittelyjärjestelmän toteuttamiseen varataan vuodelle 2021 yhteensä 100 000 euroa. Tietojärjestelmän ylläpitokulut katetaan henkilötyön vähenemisen kautta.

Verkkokoulutuksen kehittäminen

- Kirkkohallitus on käynnistänyt verkkopedagogiikan kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet. Verkkokoulutus vähentää matkustuskustannuksia sekä säästää merkittävästi työaika. Verkkopedagogisten työkalujen hankintaan varataan ensimmäisessä vaiheessa 100 000 euroa.

Seurakuntien sähköisen päätöksenteon tukeminen

- Koronapandemian vuoksi työkokouksia on siirretty pidettäväksi verkossa. On oletettavissa, että kyseinen kehitys tulee jäämään ainakin joiltakin osin pysyväksi myös luottamushenkilöiden osalta. Toimivien kokouskäytäntöjen kehittäminen vaatii kokemusten jakamista sekä tietoturvallisia ratkaisuja. Näiden kehittämistä jatketaan yhteisesti ja kehittämiseen varataan 100 000 euroa.
-

1.5 Kirkon keskusrahaston omistamat ja vuokraamat kiinteistöt ja toimitilat

Kirkon keskusrahaston omistamat toimitilat

Toimitila	Koko (m ²)	Piispan asuin- käytössä oleva osuus (m ²)
Tuomiokapitulit		
Arkkipiispan talo, Turku	1011	107,5
Arkkipiispan kanslian toimisto, Turku	115	
Turun piispantalo	211	143
Oulun tuomiokapituli	1493	
Mikkelin tuomiokapituli	566	
Porvoon tuomiokapituli	705	
Lapuan piispan asunto, Seinäjoki	211,5	87,3
Kuopion piispantalo	271	137
Kirkkohallitus		
Kirkon talo (Kirkon keskusarahasto 67 % ja Kirkon eläkerahasto 33 %)	5 916	
Vainiemen kiinteistöt, Sipoo (<i>Vainie- men kiinteistöt myydään vuoden 2020 aikana, tilanne 9/2020</i>)	310,5	
Kirkon koulutuskeskuksen rakennus, Järvenpää	3310	

Kirkon keskusrahaston vuokraamat toimitilat

Toimitila	Vuokranantaja	Koko (m ²)	Piispan asuin- käytössä oleva osuus (m ²)
Tuomiokapitulit			
Turun tuomiokapituli (kapitulin oma sopimus)	Stiftelsen för Åbo Akademi	667	
Tampereen tuomiokapituli	Tampereen srky	104	
Tampereen piispantalo	Vuokrasopimus ylläpito- kuluja vastaan (valtio)	660	104
Porvoon piispantalo	Porvoon kaupunki	548,9	158,7
Lapuan tuomiokapituli, Seinäjoki	Smile-Invest Oy	362	
Lapuan tuomiokapituli, Jyväskylä	Keski-Suomen Maata- loussäätiö	178	
Kuopion tuomiokapituli (kapitulin oma sopimus)	Kuopion Hiippakunta- talosäätiö	513,5	
Helsingin tuomiokapituli	Helsingin srky	694,5	
Helsingin piispan asunto	Helsingin srky	265	122
Espoon tuomiokapituli	Espoon srky	544,7	

Espoon piispan edustustilat	<i>Vuokrasopimuksesta neuvotellaan (tilanne 9/2020)</i>	137,9	
Kirkkohallitus			
Kirkon tutkimuskeskus, Tampere	Pispalan Rukoushuoneyhdistys ry (toimisto), Kiinteistö Oy Hamma-reeni (varasto). <i>Vuokrasopimus päättyy 1.6.2021 alkaen</i>	364	
Tietohallintoyksikön toimipiste, Seinäjoki	Smile-Invest Oy	134	
Kirkon palvelukeskus, Oulu	Technopolis Oyj	1528	
Kirkon palvelukeskus, Porvoo	Renor Oy	269	
Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää, tontti	Suomen kirkon seurakuntaopiston säätiö ry		

Kirkon keskusrahaston omistamien ja vuokraamien tilojen toimitilat tuotot ja -kulut yhteensä TA 2021 (euroa)

Hiippakuntien käytössä olevien toimitilojen tuotot ja kulut:

	Hiippakunnat		Kirkkohallitus		Yhteensä, netto
	Vuokratuotot	Juoksevat kulut *	Kunnossapito yms. -palvelut	Peruskorjaukset	
Hiippakunnat	12 900	1 356 800	175 700	285 000	1 804 600
Turun arkkihiippakunta	0	220 300	26 000	250 000	496 300
Tampereen hiippakunta	7 600	83 500	40 000		115 900
Oulun hiippakunta	0	99 600	38 000		137 600
Mikkelin hiippakunta	300	23 300	45 000		68 000
Porvoon hiippakunta	0	124 000	11 700	35 000	170 700
Kuopion hiippakunta	0	99 100	5 000		104 100
Lapuan hiippakunta	5 000	210 000	0		205 000
Helsingin hiippakunta	0	294 500	5 000		299 500
Espoon hiippakunta	0	202 500	5 000		207 500

*) Hiippakuntien toimitilojen juoksevilla kuluilla tarkoitetaan mm. henkilöstökuluja (laitosmies), puhtaanapalveluja, lämmitystä, sähkö- ja vesimaksuja, rakennus-, korjaus- ja huoltotarvikkeita, vastikkeitä, rakennusten kunnossapitopalveluja, kiinteistöjen huoltopalveluja, sähköhuoltoa, vartiointipalveluja, alueiden, koneiden ja laitteiden kunnossapitopalveluja, jätehuoltoa, asiantuntijapalveluja, omaisuusvakuutuksia, vastikkeitä, puhdistusaineita ja -tarvikkeita.

Kirkkohallituksen käytössä olevien toimitilojen tuotot ja kulut:

	Vuokra- tuotot	Juoksevat kulut	Kunnossapito yms. -palvelut	Yhteensä, netto
Keskusrahasto	152 670	1 008 710	74 300	930 340
Kirkon talo, Eteläranta 8, Helsinki	3 320	87 900	16 000	100 580
<i>Vainiemi, Sipoo (Vainiemen kiinteistöt myydään vuoden 2020 aikana, tilanne 10/2020)</i>	0	16 500	8 300	24 800
Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää	149 350	358 500	50 000	259 150
Kirkon tutkimuskeskus, Tampere	0	39 600	0	39 600
Tietohallintoyksikkö, Seinäjoki	0	17 210	0	17 210
Kirkon palvelukeskus, Oulu	0	427 400	0	427 400
Kirkon palvelukeskus, Porvoo (vain vuokra)	0	61 600	0	61 600

Toimintakatteen jälkeen talousarviossa esitettävät kiinteistöihin kohdistuvat erät:

	Tuotot	Kulut
Kiinteistösijoitukset *	1 144 000	685 000
Poistot		1 250 000

*) Kirkon keskusrahasto maksaa Kirkon talosta (Eteläranta 8, Helsinki) hoitokuluvastiketta keskinäiselle kiinteistöyhtiölleen 320 000 euroa (n. 4,5 euroa / m² / kk).

1.6 Kirkkohallituksen ympäristöohjelma

Kirkkohallituksella on voimassa oleva ympäristöohjelma (2017–2021), jonka laadinta noudattaa soveltuvien osin kirkon ympäristödiplomikäsikirjaa. Kirkon talolla (Eteläranta 8, Helsinki) on lisäksi voimassa oleva ympäristödiplomi (2017–2021).

Kirkkohallituksen ympäristöohjelman tavoitteena on edistää ympäristöstä huolehtimista. Ohjelmassa on asetettu ympäristöasioihin liittyviä tavoitteita, joita seurataan ja mitataan. Lisäksi henkilöstöä kannustetaan huomioimaan ympäristöasiat omissa työtehtävissään sekä tunnistamaan kaikessa toiminnassaan kestävä kehityksen periaatteet.

Kirkon talolle on laskettu hiilijalanjälki ja sen kehitystä seurataan. Ympäristöohjelman toteuttaminen näkyy käytännön tasolla esim. Kirkon talon energiakulutuksen (sähkö, lämpö, vesi) seuraamisessa, jätteiden lajittelussa, hankinnoissa ja niitä koskevissa kilpailutuksissa sekä matkustusohjeistuksessa.

Kirkkohallitus on sitoutunut vähentämään lentokilometrejä ja kompensoimaan niitä Suomen lähetysseuran puunistutushankkeen kautta (Tansania). Kirkon keskusrahasto on sitoutunut yhdessä Kirkon eläkerahaston kanssa vastuulliseen sijoittamiseen. Ympäristöteemoja pidetään esillä viestinnällisin keinoin ja erilaisten kampanjoiden ja tilaisuuksien kautta.

1.7 Lapsivaikutusten arviointi

Kirkkohallitus hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Suurin osa Kirkkohallituksen työstä on luonteeltaan sellaista, että sillä ei lähtökohtaisesti ole suoranaisia vaikutuksia lapsiin. Hallinnollisessa päätöksenteossa lapsivaikutusten arviointi on suurelta osin tapahtunut jo asioiden käsittelyn aiemmissa vaiheissa, koska LAVA-ohjeistuksen mukaan lapsivaikutukset arvioidaan siinä vaiheessa, kun asiaa ensimmäisen kerran käsitellään.

Toisaalta Kirkkohallituksen eri osastojen toiminnalla on usein välillisesti vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Tällöin on kyse erityisesti kasvatuksen ja perhetoiminnan kysymyksistä, joissa tavoitteena on usein lasten aseman ja osallisuuden vahvistaminen kirkon ja sen seurakuntien toiminnassa (esimerkiksi 10–14-vuotiaiden seurakuntalaisuuden kehittäminen, Kaste ja kummius -hanke, kansallisen lapsistrategian valmistelutyöhön osallistuminen).

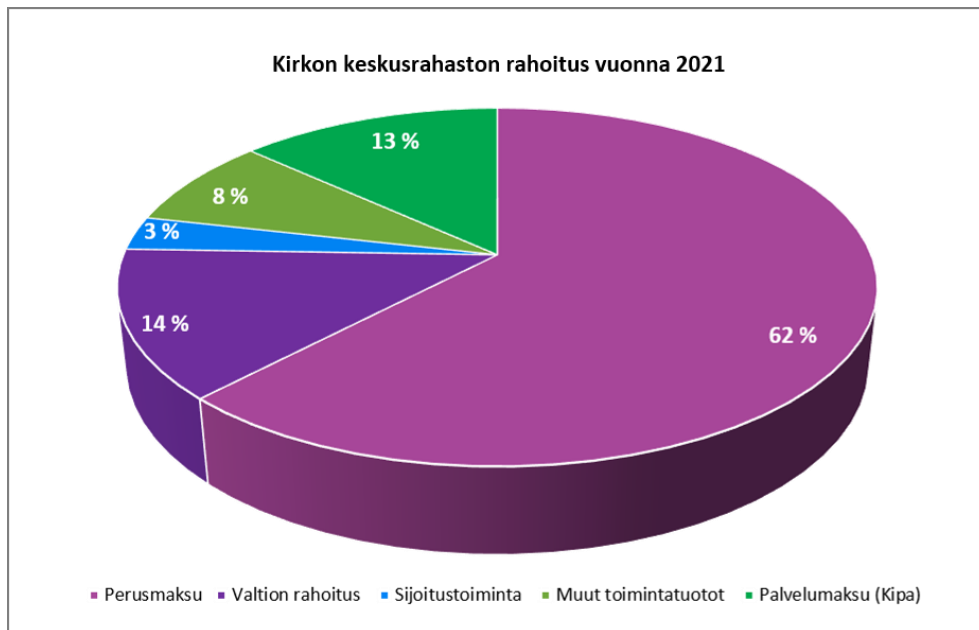
Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen niin päätöksenteossa kuin lapsiin kohdistuvassa toiminnassa on yksi painopiste lapsi- ja perhepalveluiden ja perhekeskusten kehittämis-työssä. Kirkkohallituksen kasvatus ja perheasiat -yksikkö on osallistunut näiden palveluiden kehittämiseen. Yksikön edustaja on kutsuttu mukaan kansallisen lapsistrategian ohjausryhmään.

Lapsivaikutusten arviointi on myös väline lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen, sillä lasten ja nuorten kuuleminen on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia. Kirkkohallitus on toimiksiantona laatinut kirkolliskokoukselle esityksen nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden kehittämisestä kirkon hallinnon kaikilla tasoilla. LAVA-pykälään hyväksyttiin v. 2019 lisäys nuorten vaikuttajaryhmien perustamisesta. Kirkkojärjestyksen muutos astuu voimaan kirkkolain kokonaisuudistuksen aikataulussa. Toteutuessaan muutos tulee vahvistamaan merkittäväällä tavalla nuorten ja nuorten aikuisten osallisuutta.

Lainsäädäntöhankeissa tutkitaan aina sen vaikutukset talouteen, viranomaistoimintaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan. Osana esityksen yhteiskunnallisia vaikutuksia tutkitaan, onko säännösmuutoksilla vaikutuksia lapsiin. Talousarvio ja toimintasuunnitelma 2021 ei sisällä yllä kuvatun lisäksi sellaisia esityksiä, joilla olisi suoranaisia vaikutuksia lapsiin. Yleisen taloudellisen tilanteen heikentyessä on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota välillisiin vaikutuksiin mahdollisia säästötoimenpiteitä toteutettaessa.

1.8 Kirkon yhteisen toiminnan rahoittaminen

Kirkon keskusrahasto saa pääosan tuloistaan seurakunnilta keskusrahastomaksuina. Keskusrahaston tulot määräytyvät kaksi vuotta aikaisempien verotulojen mukaan (vuoden 2021 keskusrahastomaksutulot perustuvat vuoden 2019 verotuloihin). Näin ollen seurakuntien verotuloissa mahdollisesti tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä.

Kirkolliskokous alensi marraskuussa 2017 seurakuntamaksuprosentin 7,5 %:sta 6,5 %:iin vuodelle 2018. Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti Kirkon keskusrahaston talouden tulee olla vuoteen 2021 mennessä tasapainossa ja 6,5 %:n suuruisen keskusrahastomaksun tuotto riittää kattamaan toiminnan kulut ja poistot.

Verohallinnon 9.9.2020 julkaiseman ennakkotiedon mukaan seurakuntien verovuoden 2019 kirkollisvero on n. 894,4 milj. euroa eli muutos edelliseen vuoteen verrattuna on + 1,4 %.

	Edellinen TP 2019	Kuluva vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Maksuprosentti	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %
Perusmaksutulo	41 048 190,00	41 800 000,00	42 150 000,00	40 885 500,00	41 703 210,00
Tilikauden alijäämä	-3 509 285,47	-12 392 091,00	-2 294 813,49	-2 080 702,99	-1 862 534,65

Suunnitelmakaudella vuoden 2021 tulos on n. 2,2 milj. euroa alijäämäinen. Alijäämä on suuruudeltaan noin kärkihankkeisiin varatun summan suuruinen.

Kirkon keskusrahaston rahavarat vähenevät suunnitelmakaudella yhteensä n. 3,3 milj. euroa. Suunnitelmakauden lopussa (31.12.2023) rahavarat ovat rahoituslaskelman mukaan 42,4 milj. euroa.

1.9 Kirkon keskusrahaston talousarvio

Kirkon keskusrahasto (Kirkon yhteinen toiminta ja Kipa)

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	26 005 788,48	23 948 230,00	23 565 910,00	23 292 875,40	23 499 031,80
Korvaukset	9 259 469,85	9 091 900,00	9 079 000,00	9 076 630,00	9 078 210,00
Myyntituotot	22 815,44	23 000,00	25 300,00	24 541,00	25 047,00
Maksutuotot	1 549 191,35	1 871 854,00	1 582 050,00	1 537 918,50	1 567 339,50
Kirkon keskusrahaston toimintatuotot	5,15				
Vuokratuotot	346 681,53	342 500,00	365 210,00	363 850,40	364 756,80
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 071 393,76	1 275 500,00	617 000,00	593 720,00	597 240,00
Tuet ja avustukset	138 544,72	236 500,00	140 650,00	137 180,50	139 493,50
Sijoitustuotot	1 252 983,93	288 000,00	573 200,00	392 900,00	392 900,00
Muut toimintatuotot	11 471 337,75	10 052 476,00	10 213 500,00	10 216 635,00	10 366 545,00
Sisäiset tuotot	893 365,00	766 500,00	970 000,00	949 500,00	967 500,00
Toimintakulut	-67 713 628,87	-75 221 041,00	-68 617 327,49	-67 159 932,39	-68 135 630,45
Henkilöstökulut	-29 464 562,79	-30 530 311,00	-29 719 499,49	-29 017 499,13	-29 585 201,03
Palkat ja palkkiot	-23 058 817,00	-23 158 865,00	-22 921 762,17	-22 377 924,64	-22 815 942,66
Henkilösivukulut	-6 775 167,76	-7 334 446,00	-6 809 737,32	-6 651 214,49	-6 781 138,37
Henkilöstökulujen oi- kaisuerät	369 421,97	-37 000,00	12 000,00	11 640,00	11 880,00
Palvelujen ostot	-16 898 883,64	-18 737 117,00	-18 496 195,00	-18 055 666,15	-18 369 522,05
Palvelun ostot - sisäiset	-893 365,00	-766 500,00	-970 000,00	-963 400,00	-967 800,00
Vuokratulut	-2 387 721,77	-2 299 300,00	-2 076 810,00	-2 036 046,70	-2 071 088,90
Aineet ja tarvikkeet	-1 571 841,67	-946 372,00	-908 400,00	-873 689,00	-888 420,00
Ostot tilikauden ai- kana	-1 571 841,67	-946 372,00	-908 400,00	-873 689,00	-888 420,00
Annetut avustukset	-15 778 940,14	-14 833 601,00	-9 318 750,00	-9 090 716,00	-9 129 372,00
Muut toimintakulut	-718 313,86	-7 107 840,00	-7 127 673,00	-7 122 915,41	-7 124 226,47
Siirto omakatteiseen ra- hastoon	-760 983,80	-85 810,00	-203 396,00	-59 146,00	-59 146,00
TOIMINTAKATE	-42 468 824,19	-51 358 621,00	-45 254 813,49	-43 926 202,99	-44 695 744,65
Keskusrahastomaksut	41 048 190,00	41 800 000,00	42 150 000,00	40 885 500,00	41 703 210,00
Rahoitustuotot- ja kulut	1 812 320,11	-342 470,00	2 060 000,00	2 060 000,00	2 060 000,00
Korkotuotot	263 750,65			0,00	0,00
Sijoituskiinteistöjen ja - huoneistojen tuotot	722 120,12	761 000,00	1 144 000,00	1 144 000,00	1 144 000,00
Muut rahoitustuotot	619 643,77	1 696 530,00	1 601 000,00	1 601 000,00	1 601 000,00
Arvon muutokset sijoi- tuksista	1 025 641,96			0,00	0,00
Korkokulut	-7 642,72			0,00	0,00
Sijoituskiinteistöjen ja - huoneistojen kulut	-789 269,87	-2 800 000,00	-685 000,00	-685 000,00	-685 000,00
Muut rahoituskulut	-21 923,80			0,00	0,00

VIOSIKATE	391 685,92	-9 901 091,00	-1 044 813,49	-980 702,99	-932 534,65
Poistot ja arvonalentumiset	-2 655 390,48	-2 386 000,00	-1 250 000,00	-1 100 000,00	-930 000,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 655 390,48	-2 386 000,00	-1 250 000,00	-1 100 000,00	-930 000,00
TILIKAUDEN TULOS	-2 263 704,56	-12 287 091,00	-2 294 813,49	-2 080 702,99	-1 862 534,65
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-105 000,00		0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 263 704,56	-12 392 091,00	-2 294 813,49	-2 080 702,99	-1 862 534,65

1.10 Investoinnit

Tietojärjestelminvestoinnit					
Toimiala	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Seurakuntatoiminta		800 000			
Hautaustoimen tietojärjest.					
Kirkonkirjojen pito					
Yhteiset palvelut		150 000			
Tietojärjestelmät *	398 000	100 000			
Yhteensä	398 000	1 050 000	0	0	0
Kiinteistö- ja kalustoinvestoinnit					
Toimiala	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Kiinteistöt	178 000	335 000	285 000	40 000	100 000
Kalusto	32 000	546 600	150 000	50 000	50 000
Yhteensä	210 000	881 600	435 000	90 000	150 000
KAIKKI YHTEENSÄ	608 000	1 931 600	435 000	90 000	150 000

*) Tietojärjestelmähankinnat kirjataan vuodesta 2021 lähtien vuosikuluiksi.

1.10.1 Kirkkohallitus / kiinteistöt

- Vuodelle 2021 varataan Kirkkohallituksen kalustoinvestointeihin yhteensä 100 000 euroa.

1.10.2 Hiippakunnat / kiinteistöt

- Vuodelta 2020 siirtyneet kiinteistöihin kohdistuvat investoinnit: Turun arkkipiispan talon vesikaton ja tontin rauta-aidan maalaukseen, Turun piispantalon sauna-, pesu- ja pukuhuonetiltojen, keittiökaapistojen sekä lattiapintojen kunnostus ja uusimistyöhön, Porvoon tuomiokapitulin kuntoarvion mukaisiin rakennus- ja LVIS-töille varataan

vuodelle 2021 yhteensä 285 000 euroa ja vuodelle 2022 yhteensä 40 000 euroa sekä vuodelle 2023 100 000 euroa.

- Tuomiokapitulien kalustohankintojen arvioidaan olevan yhteensä 50 000 euroa vuodessa suunnitelmakauden aikana.

Hiippakuntien kiinteistöinvestoinnit vuosina 2021–2023:

Investoinnit	2021	2022	2023
TURKU			
Piispantalo			
Keittiön kaapistojen ja lattian uusinta	40 000		
Kylpyhuone ja sauna	35 000		
Seinä ja lattiapintojen korjauksia	30 000		
Käyttövesiputkisto ja patteriventtiilien uusinta			50 000
Arkkipiispantalo			
Vesikaton ja rauta-aidan maalaus	145 000		
Lämmitysjärjestelmän uusimattomien osien saneeraus		40 000	
PORVOO			
Tuomiokapituli			
Rakennus- ja LVIS-työt kuntoarvion mukaan	35 000		
Lämmöntuotantolaitoksen uusiminen			50 000
Investoinnit yhteensä	285 000	40 000	100 000

1.11 Rahoituslaskelma

	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TTS 2022	TTS 2023
(1000 euroa)					
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	392	-9 901	-1 045	-1 076	-1 055
Tulorahoituksen korjauserät	-25				
Yhteensä	366	-9 901	-1 045	-1 076	-1 055
Investoinnit					
Pysyvien vastaavien myyntitulot	52				
Investointimenot	-607	-1 931	-435	-90	-150
Sijoitukset	1 032				
Yhteensä	477	-1 931	-435	-90	-150
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	843	-11 832	-1 480	-1 166	-1 205
Rahoitustoiminnan rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten velkojen muutos	1 723				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Pitkäaikaisten saamisten muutos	22	0	0	0	0
Lyhytaikaisten saamisten muutos	260				
Muut maksuvalmiuden muutokset	629		203		
	912	0	0	0	0
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	2 635	0	203	0	0
Rahavarojen muutos	3 478	-11 832	-1 276	-1 166	-1 205
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	57 477	45 645	44 368	43 202	41 997
Rahavarat 1.1.	53 999	57 477	45 645	44 368	43 202
	3 478	-11 832	-1 276	-1 166	-1 205

1.12 Sitovuustaso

1. Kirkkohallituksen sitovuustaso on Kirkkohallituksen toimintakate.
2. Hiippakunnallisen toiminnan sitovuustaso on kunkin tuomiokapitulin toimintakate.
3. Avustusten, sopimuspohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen sitovuustaso on seurakunta-avustusten osalta avustusten yhteismäärä, muiden avustusten, sopimuspohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen osalta sitovuustaso on kuhunkin kohteeseen myönnetty avustus.
4. Kirkon palvelukeskuksen sitovuustaso on Kirkon palvelukeskuksen toimintakate.

Talousarvion suunnitelmavuosien osalta luvut eivät ole sitovia.

Investointiosassa sitovuustaso on pääryhmien (kiinteistöt, kalusto) mukainen sekä Kirkkohallituksen että tuomiokapitulien osalta.

1.13 Päätösesitys

Edellä esitetyn nojalla ja viitaten jäljempänä oleviin yksityiskohtaisiin perusteluihin kirkkohallitus esittää, että kirkolliskokous päättäisi

Kirkon yhteinen toiminta

1. vahvistaa, että perusmaksu määräytyy laskennallisen kirkollisveron perusteella ja vahvistaa perusmaksun suuruudeksi vuonna 2021 6,5 %.

Kirkon palvelukeskus

2. vahvistaa, että Kirkon palvelukeskuksen palvelumaksut määräytyvät vuonna 2021 seuraavasti:
 - a. hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun,
 - b. asiakaskohtaiset palvelumaksut muodostuvat kiinteästä maksuosuudesta ja toteutuneisiin suoritemääriin perustuvasta muuttuvasta maksuosuudesta,
 - c. kiinteä maksuosuus muodostuu pohjaosuudesta sekä seurakuntatalouden jäsenmäärän perusteella määritetystä osuudesta,
 - d. suoritemäärinä käytetään järjestelmistä saatuja ajantasaisia suoritemäärätietoja tai työajanseurannan mukaisia työtunteja, suoritemääräperusteisten veloitusyksikkö hinnat ovat kaikille asiakkaille samat,
 - e. palvelukeskukselle erillisiä lisäkustannuksia aiheuttavat toimintatavat ja erikseen sovittavat asiakasprojektit veloitetaan asiakaskohtaisesti niistä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti.

Kirkon keskusrahasto

3. hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen Kirkon keskusrahaston talousarvioksi vuodeksi 2021 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosiksi 2021–2023
4. vahvistaa, että vuonna 2021 valtion Kirkon keskusrahastolle maksamasta 117 099 000 euron rahoituksesta 108 099 000 euroa jaetaan seurakunnille euroa/kunnan jäsen -jako-perusteen mukaisesti,
5. 7 000 000 euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon ja
6. Rahoituksesta 2 000 000 euroa jää jakamatta ja tämä osuus käytetään Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön.

Helsingissä 20. päivänä lokakuuta 2020

Kirkkohallituksen varapuheenjohtaja

Åsa A. Westerlund

Kirkkoneuvos

Leena Rantanen

2 Kirkon yhteinen toiminta

Vuoden 2021 talousarvion laadinta perustui 5–3 %:n sopeuttamistarpeelle. Vuoden 2022 osalta sopeuttamistarpeeksi on arvioitu -3 % koronapandemiasta johtuen. Vuoden 2023 osalta ennuste on, että toiminta voitaisiin palauttaa lähes vuoden 2021 tasolle (+2 %). Ennusteet on huomioitu talousarviolaskelmissa.

Kirkon yhteisen toiminnan talousarvion, joka käsittää Kirkkohallituksen, hiippakunnallisen toiminnan, avustukset, valtion rahoituksen ja omakatteisten rahastojen erät, esittämistapaan on tehty pieniä muutoksia. Ensimmäisenä esitetään kirkon yhteisen toiminnan talousarvio eri vuosien (tp19, ta20, ta21, ts1 ja ts2) vertailuna entiseen tapaan. Kirkkohallituksen osastojen talousarviot vuodelle 2021 esitetään nyt myös koottuna yhteen taulukkoon ja samalla tavalla esitetään myös hiippakuntien talousarviot.

Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategia otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta. Vuoden 2021 talousarviota tehtäessä (9/2020) kiinteistöstrategia on lausunnolla tuomiokapituleissa.

2.1 Talousarvio

Kirkkohallitus, hiippakunnallinen toiminta, avustukset, valtion rahoitus, sidotut rahastot

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	16 360 439,71	14 728 230,00	14 570 910,00	14 167 875,40	14 249 031,80
Korvaukset	9 259 469,85	9 091 900,00	9 079 000,00	9 076 630,00	9 078 210,00
Myyntituotot	22 815,44	23 000,00	25 300,00	24 541,00	25 047,00
Maksutuotot	1 549 191,35	1 871 854,00	1 582 050,00	1 537 918,50	1 567 339,50
Kirkon keskusrahaston toimintatuotot	5,15				
Vuokratuotot	331 311,53	328 500,00	350 210,00	348 850,40	349 756,80
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 071 393,76	1 275 500,00	617 000,00	593 720,00	597 240,00
Tuet ja avustukset	105 179,07	210 500,00	115 650,00	112 180,50	114 493,50
Sijoitustuotot	1 252 983,93	288 000,00	573 200,00	392 900,00	392 900,00
Muut toimintatuotot	2 117 766,50	1 108 976,00	1 478 500,00	1 353 635,00	1 381 545,00
Sisäiset tuotot	650 323,13	530 000,00	750 000,00	727 500,00	742 500,00
Toimintakulut	-59 313 861,01	-66 001 041,00	-59 622 327,49	-58 034 932,39	-58 885 630,45
Henkilöstökulut	-24 895 820,90	-25 290 311,00	-24 649 499,49	-23 867 499,13	-24 355 201,03
Palkat ja palkkiot	-19 469 809,55	-19 490 865,00	-19 033 762,17	-18 427 924,64	-18 804 942,66

Henkilösivukulut	-5 717 030,47	-5 762 446,00	-5 627 737,32	-5 451 214,49	-5 562 138,37
Henkilöstökulujen oikaisuerät	291 019,12	-37 000,00	12 000,00	11 640,00	11 880,00
Palvelujen ostot	-14 100 890,95	-15 807 117,00	-15 611 195,00	-15 125 666,15	-15 399 522,05
Palvelun ostot - sisäiset	-372 111,00	-236 500,00	-440 000,00	-433 400,00	-437 800,00
Vuokrakulut	-1 936 051,42	-1 849 300,00	-1 621 810,00	-1 576 046,70	-1 606 088,90
Aineet ja tarvikkeet	-1 513 649,91	-876 372,00	-853 400,00	-818 689,00	-833 420,00
Ostot tilikauden aikana	-1 513 649,91	-876 372,00	-853 400,00	-818 689,00	-833 420,00
Annetut avustukset	-15 778 940,14	-14 833 601,00	-9 318 750,00	-9 090 716,00	-9 129 372,00
Muut toimintakulut	-716 396,69	-7 107 840,00	-7 127 673,00	-7 122 915,41	-7 124 226,47
Siirto omakatteeseen rahastoon	-760 983,80	-85 810,00	-203 396,00	-59 146,00	-59 146,00
TOIMINTAKATE	-43 714 405,10	-51 358 621,00	-45 254 813,49	-43 926 202,99	-44 695 744,65
Keskusrahastomaksut	41 048 190,00	41 800 000,00	42 150 000,00	40 885 500,00	41 703 210,00
Rahoitustuotot- ja kulut	1 812 320,11	-342 470,00	2 060 000,00	2 060 000,00	2 060 000,00
Korkotuotot	263 750,65			0	0
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	722 120,12	761 000,00	1 144 000,00	1 144 000,00	1 144 000,00
Muut rahoitustuotot	619 643,77	1 696 530,00	1 601 000,00	1 601 000,00	1 601 000,00
Arvon muutokset sijoituksista	1 025 641,96			0	0
Korkokulut	-7 642,72			0	0
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-789 269,87	-2 800 000,00	-685 000,00	-685 000,00	-685 000,00
Muut rahoituskulut	-21 923,80			0	0
VUOSIKATE	-853 894,99	-9 901 091,00	-1 044 813,49	-980 702,99	-932 534,65
Poistot ja arvonalentumiset	-2 655 390,48	-2 386 000,00	-1 250 000,00	-1 100 000,00	-930 000,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 655 390,48	-2 386 000,00	-1 250 000,00	-1 100 000,00	-930 000,00
TILIKAUDEN TULOS	-3 509 285,47	-12 287 091,00	-2 294 813,49	-2 080 702,99	-1 862 534,65
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-105 000,00		0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 509 285,47	-12 392 091,00	-2 294 813,49	-2 080 702,99	-1 862 534,65

Kirkon yhteinen toiminta (pl. Kipa), talousarvio 2021

	Kirkon yhteinen toiminta YHTEENSÄ	Kirkkohallitus	Valtion rahoitus	Hiippakunnallinen toiminta	Avustukset	Omakatteiset rahastot	Toimintakateen jälkeiset erät
Toimintatuotot	14 570 910,00	3 524 890,00	9 000 000,00	887 200,00		1 158 820,00	0
Korvaukset	9 079 000,00	70 000,00	9 000 000,00	9 000,00			
Myyntituotot	25 300,00	25 300,00					
Maksutuotot	1 582 050,00	1 039 400,00		542 650,00			
Vuokratuotot	350 210,00	186 190,00		19 400,00		144 620,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	617 000,00	85 000,00		91 000,00		441 000,00	
Tuet ja avustukset	115 650,00	60 000,00		55 650,00			
Sijoitustuotot	573 200,00					573 200,00	0
Muut toimintatuotot	1 478 500,00	1 309 000,00		169 500,00		0	
Sisäiset tuotot	750 000,00	750 000,00					
Toimintakulut	-59 622 327,49	-28 983 301,49	-9 000 000,00	-14 046 702,00	-6 535 900,00	-1 056 424,00	
Henkilöstökulut	-24 649 499,49	-14 776 621,49	-342 480,00	-9 405 024,00		-125 374,00	
Palkat ja palkkiot	-19 033 762,17	-11 433 350,17	-262 672,00	-7 264 201,00		-73 539,00	
Henkilösivukulut	-5 627 737,32	-3 343 271,32	-79 808,00	-2 152 823,00		-51 835,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	12 000,00	0		12 000,00			
Palvelujen ostot	-15 611 195,00	-11 205 017,00	-1 435 300,00	-2 955 378,00		-15 500,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-440 000,00	-220 000,00	-220 000,00	0			
Vuokratulut	-1 621 810,00	-724 310,00		-833 000,00		-64 500,00	
Aineet ja tarvikkeet	-853 400,00	-457 900,00	-2 200,00	-392 300,00		-1 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-853 400,00	-457 900,00	-2 200,00	-392 300,00		-1 000,00	
Annetut avustukset	-9 318 750,00	-1 536 500,00		-396 300,00	-6 535 900,00	-850 050,00	
Muut toimintakulut	-7 127 673,00	-62 953,00	-7 000 020,00	-64 700,00			
Siirto omakatteeseen rahastoon	-203 396,00	-101 000,00				-102 396,00	
TOIMINTAKATE	-45 254 813,49	-25 559 411,49	0	-13 159 502,00	-6 535 900,00	0	0
Keskusrahastomaksut	42 150 000,00						42 150 000,00
Rahoitustuotot- ja kulut	2 060 000,00					0	2 060 000,00
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	1 144 000,00						1 144 000,00
Muut rahoitustuotot	1 601 000,00					0	1 601 000,00
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-685 000,00						-685 000,00
VUOSIKATE	-1 044 813,49	-25 559 411,49	0	-13 159 502,00	-6 535 900,00	0	44 210 000,00
Poistot ja arvonalentumiset	-1 250 000,00						-1 250 000,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 250 000,00						-1 250 000,00
TILIKAUDEN TULOS	-2 294 813,49	-25 559 411,49	0	-13 159 502,00	-6 535 900,00	0	42 960 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 294 813,49	-25 559 411,49	0	-13 159 502,00	-6 535 900,00	0	42 960 000,00

2.2 Kirkkohallituksen talousarvio

Talousarvio 2021 (Kirkkohallitus, pl. Kipa)

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	3 970 163,45	3 416 930,00	3 524 890,00	3 427 053,40	3 492 277,80
Korvaukset	139 830,96	70 000,00	70 000,00	67 900,00	69 300,00
Myyntituotot	22 765,44	23 000,00	25 300,00	24 541,00	25 047,00
Maksutuotot	984 556,89	1 395 054,00	1 039 400,00	1 011 548,00	1 030 116,00
Vuokratuotot	152 171,98	171 600,00	186 190,00	185 184,40	185 854,80
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	84 910,64	80 500,00	85 000,00	82 450,00	84 150,00
Tuet ja avustukset	80 405,35	58 000,00	60 000,00	58 200,00	59 400,00
Muut toimintatuotot	1 940 677,72	1 088 776,00	1 309 000,00	1 269 730,00	1 295 910,00
Sisäiset tuotot	564 844,47	530 000,00	750 000,00	727 500,00	742 500,00
Toimintakulut	-28 988 047,73	-30 467 886,00	-28 983 301,49	-28 104 143,45	-28 680 927,47
Henkilöstökulut	-15 085 175,57	-15 169 624,00	-14 776 621,49	-14 333 322,85	-14 634 234,27
Palkat ja palkkiot	-11 800 651,24	-11 716 587,00	-11 433 350,17	-11 090 349,67	-11 323 153,67
Henkilösivukulut	-3 434 166,27	-3 453 037,00	-3 343 271,32	-3 242 973,18	-3 311 080,60
Henkilöstökulujen oikaisuerät	149 641,94	0,00	0,00	0,00	0,00
Palvelujen ostot	-9 357 319,22	-11 180 999,00	-11 205 017,00	-10 868 847,49	-11 088 063,83
Palvelun ostot - sisäiset	-269 840,10	-236 500,00	-220 000,00	-213 400,00	-217 800,00
Vuokrakulut	-863 613,87	-928 600,00	-724 310,00	-703 015,70	-717 211,90
Aineet ja tarvikkeet	-1 068 706,02	-462 522,00	-457 900,00	-435 637,00	-442 536,00
Ostot tilikauden aikana	-1 068 706,02	-462 522,00	-457 900,00	-435 637,00	-442 536,00
Annetut avustukset	-1 732 576,64	-2 420 601,00	-1 536 500,00	-1 490 405,00	-1 521 135,00
Muut toimintakulut	-610 816,31	-69 040,00	-62 953,00	-59 515,41	-59 946,47
Siirto omakatteiseen rahastoon	-107 596,20		-101 000,00	-101 000,00	-101 000,00
TOIMINTAKATE	-25 125 480,48	-27 050 956,00	-25 559 411,49	-24 778 090,05	-25 289 649,67

2.3 Hiippakuntien talousarviot sekä toiminta- ja taloussuunnitelmat

Hiippakunnallinen toiminta, talousarvio

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	1 033 583,05	830 300,00	887 200,00	780 302,00	796 234,00
Korvaukset	94 964,89	21 900,00	9 000,00	8 730,00	8 910,00
Myyntituotot	50			0	0
Maksutuotot	551 162,06	476 800,00	542 650,00	526 370,50	537 223,50
Vuokratuotot	19 139,38	13 900,00	19 400,00	19 046,00	19 282,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	97 601,56	145 000,00	91 000,00	88 270,00	90 090,00
Tuet ja avustukset	24 717,72	152 500,00	55 650,00	53 980,50	55 093,50
Muut toimintatuotot	160 468,78	20 200,00	169 500,00	83 905,00	85 635,00
Sisäiset tuotot	85 478,66	0		0	0
Toimintakulut	-14 312 617,90	-14 296 965,00	-14 046 702,00	-13 512 514,94	-13 786 428,98
Henkilöstökulut	-9 399 342,53	-9 686 383,00	-9 405 024,00	-9 066 322,28	-9 253 112,76
Palkat ja palkkiot	-7 350 953,33	-7 440 692,00	-7 264 201,00	-7 001 363,97	-7 145 577,99
Henkilösivukulut	-2 189 766,38	-2 208 691,00	-2 152 823,00	-2 076 598,31	-2 119 414,77
Henkilöstökulujen oikaisuerät	141 377,18	-37 000,00	12 000,00	11 640,00	11 880,00
Palvelujen ostot	-3 029 960,10	-2 899 232,00	-2 955 378,00	-2 810 018,66	-2 864 658,22
Palvelun ostot - sisäiset	-27 296,49	0	0	0	0
Vuokratkulut	-1 004 132,59	-848 700,00	-833 000,00	-808 531,00	-824 377,00
Aineet ja tarvikkeet	-440 932,78	-411 350,00	-392 300,00	-379 852,00	-387 684,00
Ostot tilikauden aikana	-440 932,78	-411 350,00	-392 300,00	-379 852,00	-387 684,00
Annetut avustukset	-352 970,55	-412 500,00	-396 300,00	-384 411,00	-392 337,00
Muut toimintakulut	-57 982,86	-38 800,00	-64 700,00	-63 380,00	-64 260,00
TOIMINTAKATE	-13 279 034,85	-13 466 665,00	-13 159 502,00	-12 732 212,94	-12 990 194,98

Hiippakuntien talousarviot 2021	Hiippakunnal- linen toiminta YHTEENSÄ	Turun arkkihiippa- kunta	Tampereen hiippakunta	Oulun hiippakunta	Mikkelin hiippakunta	Porvoon hiippakunta	Kuopion hiippakunta	Lapuan hiippakunta	Helsingin hiippakunta	Espoon hiippakunta	Tuomio- kapitulien toimitilat	Tuomio- kapitulien yhteiset
Toimintatuotot	887 200,00	141 700,00	52 000,00	117 000,00	138 400,00	137 500,00	52 200,00	125 000,00	64 300,00	51 500,00	7 600,00	
Korvaukset	9 000,00			9 000,00								
Maksutuotot	542 650,00	35 700,00	37 500,00	25 400,00	105 050,00	108 000,00	33 700,00	120 000,00	36 300,00	41 000,00		
Vuokratuotot	19 400,00				300,00	6 500,00		5 000,00			7 600,00	
Kolehdit, ke- räykset ja lahjo- itusvarat	91 000,00	20 000,00	12 000,00	19 000,00		15 000,00	16 000,00			9 000,00		
Tuet ja avus- tukset	55 650,00	3 000,00	2 500,00	8 600,00	33 050,00	3 000,00	2 500,00		2 000,00	1 000,00		
Muut toiminta- tuotot	169 500,00	83 000,00		55 000,00		5 000,00			26 000,00	500,00		
Toimintakulut	-14 046 702,00	-1 948 400,00	-1 281 502,00	-1 789 900,00	-1 495 400,00	-1 554 900,00	-1 349 800,00	-1 584 700,00	-1 511 300,00	-1 305 100,00	-175 700,00	-50 000,00
Henkilöstökulut	-9 405 024,00	-1 364 400,00	-920 624,00	-1 183 400,00	-1 072 250,00	-1 101 900,00	-938 200,00	-1 000 550,00	-911 500,00	-912 200,00		
Palkat ja palkkiot	-7 264 201,00	-1 055 100,00	-726 288,00	-913 400,00	-827 200,00	-848 400,00	-719 400,00	-769 900,00	-701 100,00	-703 413,00		
Henkilösivu- kulut	-2 152 823,00	-311 300,00	-194 336,00	-280 000,00	-245 050,00	-253 500,00	-218 800,00	-230 650,00	-210 400,00	-208 787,00		
Henkilöstö- kulujen oikai- suerät	12 000,00	2 000,00		10 000,00								
Palvelujen os- tot	-2 955 378,00	-375 500,00	-242 878,00	-459 000,00	-350 250,00	-276 400,00	-269 800,00	-414 150,00	-227 700,00	-174 700,00	-115 000,00	-50 000,00
Vuokratulut	-833 000,00	-122 500,00	-26 000,00	-7 500,00		-65 900,00	-68 100,00	-90 000,00	-267 000,00	-146 000,00	-40 000,00	
Aineet ja tarvik- keet	-392 300,00	-48 300,00	-31 000,00	-73 300,00	-30 200,00	-78 900,00	-31 800,00	-40 000,00	-28 800,00	-30 000,00		
Ostot tilikau- den aikana	-392 300,00	-48 300,00	-31 000,00	-73 300,00	-30 200,00	-78 900,00	-31 800,00	-40 000,00	-28 800,00	-30 000,00		
Annetut avus- tukset	-396 300,00	-37 500,00	-60 000,00	-38 000,00	-40 800,00	-31 000,00	-41 000,00	-30 000,00	-76 000,00	-42 000,00		
Muut toiminta- kulut	-64 700,00	-200,00	-1 000,00	-28 700,00	-1 900,00	-800,00	-900,00	-10 000,00	-300,00	-200,00	-20 700,00	
TOIMINTAKATE	-13 159 502,00	-1 806 700,00	-1 229 502,00	-1 672 900,00	-1 357 000,00	-1 417 400,00	-1 297 600,00	-1 459 700,00	-1 447 000,00	-1 253 600,00	-168 100,00	-50 000,00

2.3.1 Turun arkkihiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Turun tuomiokapituli tukee uskon ja rakkauden toteutumista seurakuntien ja seurakuntayhtymien kumppanina arkkihiippakunnan alueella.

Arkkihiippakuntaan kuuluu 51 seurakuntaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella. Kirkkoon kuuluu alueen ihmisistä noin 70 % (477 460, 4/2020). Turun arkkihiippakunnassa on kaksi piispaa: piispa Kaarlo Kalliala ja arkkipiispa Tapio Luoma. Seurakunnista muodostuu viisi rovastikuntaa: Turun, Paimion, Nousiaisten, Ala-Satakunnan ja Porin rovastikunnat. Piispan vastuulle kuuluvat Porin, Ala-Satakunnan, Nousiaisten ja Paimion rovastikuntien seurakunnat (42), ja arkkipiispan vastuulla ovat Turun Tuomiorovastikunnan seurakunnat (9).

Tehtävänsä toteuttamiseksi tuomiokapituli ohjaa, neuvoo, päättää, viestii, valmentaa ja tukee. Tuomiokapitulia johtaa piispa Kaarlo Kalliala, ja työ tuomiokapitulissa jakautuu seuraaviin yksiköihin: piispan kanslia, hallinto, kehittäminen ja viestintä. Lisäksi tuomiokapitulissa työskentelevät kuurojenpappi ja vankiladiakoni sekä pyhiinvaellusprojektipäällikkö. Tuomiokapitulin toiminta on osa piispan ja arkkipiispan viranhoitoa.

Tuomiokapitulin kollegio hoitaa yhdessä piispojen kanssa hiippakunnan hallintoa sekä edustaa kirkkoa hiippakunnan asioissa. Hiippakunnassa toimii ympäristötyötä sekä kulttuuriperintötyötä edistävät työryhmät.

Henkilöstö

Vuoden 2021 alusta arkkihiippakunnan henkilöstöön kuuluu piispa, arkkipiispa sekä 13 viranhaltijaa ja työntekijää, jotka työskentelevät piispan alaisuudessa. Arkkipiispan viranhoidon tukena on lisäksi arkkipiispan kanslian henkilökunta, joka kuuluu Kirkkohallituksen henkilöstöön.

Vuosi 2021 on Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulille monien muutosten vuosi. Piispa ja piispan sihteeri eläköityvät. Myös määräaikaissuusia päättyy, ja tämä mahdollistaa sekä tehtäväkuvien tarkistamisen että henkilöstömenoista säästämisen.

Muutostarpeet

Turun arkkihiippakunnan seurakunnat elävät samassa murroksessa, joka koskettaa koko kirkkoa. Seurakuntien jäsenmäärä laskee, kastettujen määrä on vähentynyt, muuttoliike vaikuttaa merkittävästi osaan seurakunnista, toimintamäärärahat vähenevät ja resurssit muuttuvat. Suomalaisten odotukset kirkkoa kohtaan ja heidän hengelliset tarpeensa hahmottuvat uudella tavalla. Tämän lisäksi koronapandemia muuttaa myös kirkkoa. Se on heikentänyt olennaisesti seurakuntien taloudellista tilannetta samaan aikaan kun taloudellisen, henkisen ja hengellisen tuen tarve kasvaa. Seurakunnissa tämä edellyttää kykyä uudistua sekä muutosta niin rakenteissa kuin toiminnassakin. Tuomiokapitulin tehtävänä on jatkossakin toimia seurakuntien tukena ennakoimattoman keskellä.

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin tavoitteena on tukea seurakuntia ja seurakuntayhtymiä muutoksessa. Jatkamme Realismi ja toivo -hankkeen aloittamaa toimintakulttuurin muutosta. Kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että seurakuntien toiminta rakentuu kestävä talouden pohjalle. Tämä edellyttää talousosaamisen vahvistamista tuomiokapitulissa.

Seurakuntien toimintakulttuurin muutos on paitsi haaste myös mahdollisuus. Kirkon pyhiinvaellushanke antaa erityisesti Turun arkkihiippakunnan alueella mahdollisuuden yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa sekä nostaa esille ihmisten hengellistä kaipausta ja tämän ajan hengellisyyttä. Muutosten keskellä haluamme edistää armon, oikeudenmukaisuuden ja elämän mielekkyyden toteutumista kirkossa ja yhteiskunnassa vuorovaikutuksessa arkkihiippakunnan ihmisten kanssa. Sitoudumme edistämään kirkon ilmasto-ohjelmaa.

Tämän lisäksi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on monien henkilöstövaihdoksista johtuvien muutosten keskellä vuonna 2021.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet 2021–2023

Toivon lujittaminen

1. Hengellisen identiteetin vahvistaminen

- Tuemme monimuotoista spiritualiteettia ja jumalanpalveluselämää
- Käymme vuoropuhelua postmodernin ajan hengellisyyden kanssa
- Vahvistamme pyhiinvaelluksia arkkihiippakunnan alueella osana koko kirkon pyhiinvaellushanketta
- Sitoudumme yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa
- Viestimme rohkeasti hengellisyydestä ja hengellisestä etsinnästä

2. Realismin ja toivon edistäminen

- Edistämme toimintakulttuurin muutosta ja toimimme muutoksen lähitukena seurakunnille
- Tuemme työntekijöiden uudenlaista osaamista, koordinointi- ja vuorovaikutustaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa verkostoissa
- Vahvistamme tulevaisuusajattelua ja kokeiluja sekä henkilöstösuunnittelua, joka ottaa huomioon myös vapaaehtoisten vastuunkannon
- Tuemme vahvistuvaa yhteistyötä eri työntekijäryhmien ja vapaaehtoisten kesken
- Etsimme vastauksia niihin sosiaalisiin, henkisiin ja diakonisiin haasteisiin, jotka pandemia ja siitä toipuminen nostavat esiin

3. Muutoksen edellyttämän strategisen johtamisen ja viestinnän tukeminen

- Edistämme myötäelävää hengellistä johtajuutta ja annamme toivoa lujittavaa konsultoivaa tukea
- Tuemme johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sekä lähiesimiesten strategista johtamista
- Tuemme seurakuntia rakentamaan toimintansa kestävä talouden pohjalle ja vahvistamme talousosaamista
- Toimimme aktiivisesti alueen verkostoissa ja vahvistamme kumppanuuksia paikallisesti
- Tuemme seurakuntia vahvistamaan strategista viestintää
- Panostamme johtavien viranhaltijoiden ja uusien työntekijöiden rekrytointiin ja viestimme aktiivisesti hiippakunnasta ja sen seurakunnista

Taloussuunnitelman 2021–2023 erityisperustelut

Kirkkohallituksen ohjeiden mukaisesti hiippakunnille varataan yhteensä 12 785 000 euroa. Lähtökohtana on, että vuoden 2020 talousarvioon tehdään –3 % säästö. Se merkitsee 50 000 euron vähennystä kultakin tuomiokapitulilta.

Toimitilaratkaisuihin kohdistuu säästöpainetta, mutta Turun osalta niiden kaavaillaan toteutuvan vasta vuonna 2024. Koronaepidemian vaikutusta vuoden 2022 talousarvioon ei vielä tiedetä, mutta sen asettamat reunaehdot pyritään ottamaan huomioon jo vuoden 2021 toimintoja suunniteltaessa.

Vuosina 2016–2020 hiippakunnille on osoitettu 50 000 euron määräraha seurakunnille myönnettäviin kehittämisavustuksiin. Vuoden 2021 talousarvion laadintaohjeissa on esitetty, että hiippakuntien talousarviokehyksistä vähennetään kustakin 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämiskustannuksia ja sitä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustusosaan (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen. Kirkkohallituksen ja hiippakuntien säästötarpeet ovat ymmärrettäviä, mutta esitetyn kaltainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ei ole perusteltua ottaen huomioon, että hiippakunnan tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakunnan toimintaa ja hallintoa. Tämän vuoksi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli esittää, että em. 200 000 euron määräraha jaetaan hiippakuntien käyttöön siten, että jokaiselle hiippakunnalle annetaan talousarviokehykseen 25 000 euron lisäys. Määräraha voidaan käyttää kehittämissankkeihin, jotka liittyvät rakennemuutoksiin ja seurakuntien yhteistyön kehittämiseen. Määräraha mahdollistaa tuomiokapitulin aktiivisen roolin seurakuntien muutosprosessien tukemisessa.

Vuonna 2021 arkkihiippakunnassa vaihtuu piispa. Piispan vaihdoksesta aiheutuviin ylimääräisiin kuluihin tuomiokapitulit ovat perinteisesti saaneet erillismäärärahan. Vuodelle 2020 myönnetty 30 000 euron erillismääräraha esitetään siirrettäväksi vuodelle 2021.

Turun arkkihiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	63 829,59	71 400,00	141 700,00	
Maksutuotot	36 802,60	41 700,00	35 700,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	20 382,93	25 000,00	20 000,00	
Tuet ja avustukset	5 699,06	3 000,00	3 000,00	
Muut toimintatuotot		1 700,00	83 000,00	
Sisäiset tuotot	945,00			
Toimintakulut	-1 829 831,48	-1 951 400,00	-1 948 400,00	
Henkilöstökulut	-1 307 229,44	-1 385 300,00	-1 364 400,00	
Palkat ja palkkiot	-1 009 006,14	-1 045 000,00	-1 055 100,00	
Henkilösivukulut	-299 750,28	-303 300,00	-311 300,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 526,98	-37 000,00	2 000,00	
Palvelujen ostot	-337 554,48	-352 100,00	-375 500,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-2 819,50	0,00		

Vuokrakulut	-117 731,72	-127 000,00	-122 500,00	
Aineet ja tarvikkeet	-55 446,38	-49 300,00	-48 300,00	
Ostot tilikauden aikana	-55 446,38	-49 300,00	-48 300,00	
Annetut avustukset	-8 889,96	-37 500,00	-37 500,00	
Muut toimintakulut	-160,00	-200,00	-200,00	
TOIMINTAKATE	-1 766 001,89	-1 840 000,00	-1 806 700,00	-1 752 499,00

2.3.2 Tampereen hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Kevään 2020 aikana koronapandemia on asettanut hiippakuntamme seurakunnat tilanteeseen, jossa toimintaa on voimakkaasti uudistettu vastaamaan haasteellista tilannetta. Ketterästi tapahtunut toiminnan uudelleen suuntaaminen on osoittanut seurakuntien kyvyn uudistua. Kirkon merkitys toivon ja luottamuksen välittäjänä ja yhteiskunnallisesti merkittävänä kumppanina on saanut mahdollisuuden tulla esiin. Samaan aikaan pandemian haasteisiin vastaaminen on tarkoittanut henkistä kuormaa etenkin seurakuntien johtamistehtävissä. Lisäksi sen vaikutukset heijastuvat myös seurakuntien taloudelliseen tulevaisuuteen. Muutos on kuitenkin pandemiaa pidempiaikaisempi ilmiö. Seurakunnissa on jo jouduttu kysymään, miten vastata jäsenkehitykseen tai kasteiden määrän laskuun. Tai miten löytää ja kuulla uusia muotoja saava hengellinen kaipaus.

Hiippakuntana kuljemme seurakuntien kumppanina näissä kysymyksissä sekä ennakoimattoman keskellä tapahtuvassa oppimisessa. Vahvistamme ja tuemme seurakuntia niiden hengellisen perustehtävän toteuttamisessa. Tarjoamme hallinnollista tukea, tuemme pappien rekrytoinnissa ja vastaamme osaltamme uusien pappien polusta opinnoista työelämään. Annamme ohjauksellista tukea ja liitymme seurakuntien kehittämistoimintaan. Keskeisimpiä tehtäviämme on tukea seurakunnissa tapahtuvaa johtamista ja mahdollistaa kannattelua kriiseissä. Tulevien vuosien erityisiä painopisteitä ovat 1) koronapandemian jälkeisen orientoitumisen, oppimisen ja uudistumisen tukeminen, 2) olla seurakuntien kumppanina tutkimassa taloudellisesti kestäviä ja toiminnan edellytykset turvaavia ratkaisuja tulevaisuuteen, 3) seurakuntien yhteiskunnallisen verkostoitumisen vahvistaminen sekä rohkaistaminen vastakkainasettelua purkaviin vuoropuheluihin, 4) kannustaa seurakuntia kirkon ilmastostrategian tavoitteisiin ja ilmastotoivoa tuottaviin kumppanuuksiin sekä sitoutua niihin hiippakuntana.

Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulissa on vuoden 2021 alussa kolme henkilöä vähemmän töissä kuin vuoden 2019 alussa. Niukentuneet resurssit johtavat arvioimaan ja rajaamaan tehtäväkuvia. Tulevana vuonna hiippakunnan toimintaa yhdessä piispan kanssa toteuttavat hallinnollinen ja toiminnallinen tiimi. Hallinnon tehtäväaluetta hoitavat lakimies-asessori, notaari ja hallintosihteeri. Toiminnalliseen tiimiin kuuluu hiippakuntadekaani, kaksi ohjauksen ja kehittämisen asiantuntijaa, verkosto- ja yhteisötyön, kansainvälisen työn sekä viestinnän asiantuntija. Vuonna 2021 kapitulin yhteistä työtä tekee 10 henkeä.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2021–2023

1. Koronapandemian jälkeisen orientoitumisen, oppimisen ja uudistumisen tukeminen
 - Vuonna 2020 koronapandemia toi mittavat vaikutukset seurakuntien ja koko kirkon toimintaan. Kriisi oli kova isku ja monia toimintoja ajettiin alas. Autamme seurakuntia kriisistä toipumiseen, mutta ennen kaikkea siitä oppimiseen. Opitut uudet toiminta- ja kohtaamisen tavat otetaan käyttöön ja tutkitaan, mitä muuta uutta yhteistyötä ja toimintaa kriisi mahdollisti sekä mitä se teki näkyväksi. Samalla kysymme, mikä on kirkon ja seurakunnan rooli muuttuneessa yhteiskunnassa, miten hengellisestä perustehtävästä kumpuava toivon näköala voi olla olemassa ennakoimattomuuden keskellä ja miten kirkon jäsenyys ja osallisuuden kokemus voivat vahvistua.
2. Taloudellisesti kestävien ja toimintaa turvaavien tulevaisuuden ratkaisujen tutkiminen seurakuntien kumppanina
 - Jäsenyyskehityksestä sekä pandemian aiheuttamasta, mittasuhteiltaan vielä ennakoimattomasta talouden kehityksestä seuraa seurakuntien lähitulevaisuuteen haasteita, joihin on tartuttava aktiivisesti ja rohkeasti. Toimimme tässä ratkaisujen tutkimisessa seurakuntien kumppanina.
 - Kannustamme ennakkoluulottomaan, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä rakentuvaan ratkaisujen löytymiseen. Rohkaisemme luottamushenkilöitä omassa tehtävässään ja tarjoamme konsultatiivista tukea kehityshankkeisiin.
3. Seurakuntien yhteiskunnallisen verkostoitumisen vahvistaminen ja vastakkain asettelua purkavaan vuoropuheluun kannustaminen
 - Vuoden 2020 alusta muotoutuneiden hiippakuntarajojen mukaan on luontevaa rakentaa seurakuntien tueksi maakunnallisia verkostoja Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä. Vahvistamme edelleen hiippakuntamme ja seurakuntiemme dialogiosuhteita. Rohkaisemme seurakuntia vuoropuhelun koolle kutsujiksi ja kannustamme seurakuntia rakentamaan osallisuutta sekä omassa ympäristössään että globaalisti diakonisen missionaarisuuden hengessä.
4. Kirkon ilmastostrategiaan liittyminen
 - Panostamme kirkon ilmastostrategian toteutumiseen seurakunnissa ja kumppanuuksien syntyymiseen ilmastotoivon tuomisessa. Tuemme seurakuntia ympäristödiplomien hankkimisessa. Rohkaisemme uudenlaiseen, ekologisesti kestävään tilaajatteluun ja kiinteistöstrategioiden toimeen panemiseen.

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

Vuoden 2021 suunnitelmassa ilmaistaan ensin tavoite, sitten sitä kohti ohjaava toiminta. Tavoitteiden toteutumisesta seurataan esimerkiksi erilaisten prosessien määrällä, laadullisilla palautteilla sekä vaikuttavuuden arvioinnilla (valmiit mallit esimerkiksi johtamistyön tai resilienssin arviointiin).

1. Koronapandemian jälkeisen orientoitumisen, oppimisen ja uudistumisen tukeminen
 - Tavoite: Seurakunnissa voimaannutetaan pandemian jälkeiseen elämään. Toiminta: Tuemme seurakuntien liittymistä Kaste ja kummius -hankkeeseen. Hiippakunnassa kehitetyn valmiin resilienssiprosessin toteuttaminen seurakunnissa.
 - Tavoite: Pandemian aikana syntyneet kokeilut tuottavat uutta toimintakulttuuria. Toiminta: Kehittämisprosessit yhdessä konsulttiverkoston kanssa.
 - Tavoite: Toimintaympäristöä lukeva, ennakoimattomalle avoin työote vahvistuu. Toiminta: Toteutamme kumppanuuskyselyn ja tutkimme sen kautta ilmiöitä. Jatkamme Teams-alustan avulla nopeaa reagointia ja yhteiskehittelyä seurakuntien kanssa. Jatkamme seurakuntien kanssa toimintaympäristön tutkimisprosesseja.

- Tavoite: Työntekijöillä on tuki omalle identiteetilleen. Toiminta: Moniammatilliset uusien työntekijöiden valmennukset, johtamiskoulutukset, työnohjaukset ja hengellinen matkakumppanuus.
2. Taloudellisesti kestävien ja toimintaa turvaavien tulevaisuuden ratkaisujen tutkiminen seurakuntien kumppanina
- Tavoite: Strateginen johtaminen on muutokseen vastaavaa. Toiminta: Seurakuntien johtoryhmien tukeminen konsultatiivisia prosesseja tarjoamalla, rovastikunnissa toteutettavat neuvottelut luottamushenkilöiden kanssa.
 - Tavoite: Seurakuntien alueellisiin kysymyksiin etsitään vastauksia. Toiminta: Alueelliset kokoontumiset tulevaisuusratkaisujen tutkimiseen, lääninrovastien kanssa tehtävän työn kehittäminen.
3. Seurakuntien yhteiskunnallisen verkostoitumisen ja vuoropuhelun vahvistaminen
- Tavoite: Seurakunnat ovat verkostoituneet alueillaan toisiinsa ja kumppaneihinsa. Toiminta: Toteutamme verkostoitumista edistävät rovastikuntafoorumit Tampereella sekä Kangasalan rovastikunnan alueella. Toteutamme verkostoitumisbrunsseja eri alueilla ja teemoilla.
 - Tavoite: Seurakuntien toiminta on yhteisöä osallistavaa ja oppimista mahdollistavaa. Toiminta: Toteutamme yhdessä seurakuntien ja niiden kumppaneiden kanssa esimerkiksi diakonian areenoita yhteiskehittelyn periaatteilla. Kaupunkiteologian prosessit esimerkiksi Tampereen rovastikuntafoorumin yhteydessä.
 - Tavoite: Seurakuntalaisten osallisuus ja vastuu kasvaa. Toiminta: Nuorten vaikuttaja -ryhmät, Kasvun verso -palkinto seurakuntalaisaktiivisuuden kannustukseksi. Yhteisövalmennuksessa löydetty hyvät käytännöt tueksi seurakuntalaisvastuun kasvattamiselle.
 - Tavoite: Seurakunnat löytävät roolinsa sovinnon rakentajina yhteiskunnassa ja omassa todellisuudessaan. Toiminta: Tarjoamme dialogiosaamisen koulutusta ja kokemusellista oppimista, toteutamme prosesseja yhdessä seurakuntien kanssa.
 - Tavoite: Osallisuuden kokemus, tieto ja taito sen mahdollistamiseen kasvaa eri tasoilla. Toiminta: Yhdenvertaisuustyöryhmän kautta tarjottavat koulutukset ja työskentelyt seurakunnissa.
 - Tavoite: Diakonisen ja globaalin missionaarisuuden näkökulma kuuluu seurakuntien työhön. Toiminta: YV-startit, ystävyshiippakuntaverkostosta oppiminen ja jakaminen.
4. Kirkon ilmastostrategiaan liittyminen
- Tavoite: Useammalla seurakunnalla on ympäristödiplomi. Toiminta: Aktiivinen tukeminen diplomin hankkimiseen. Hiippakunnan ympäristöpäivä.
 - Tavoite: Seurakuntien kiinteistöstrategioiden toimeen panemista tuetaan ekologisesti kestäviksi. Toiminta: Konsultatiivinen tuki tiloja koskeviin prosesseihin.
 - Tavoite: Seurakunnilla on luontevia kumppanuuksia ilmastotyössä. Toiminta: Kutsomme seurakuntia ja muita toimijoita yhteisiin ilmastotoivon kokeiluihin ja keskusteluihin hyödyntämällä jo syntyneitä verkostoja. Toteutamme Ilmasto ja johtaminen -verkostoseminaarin Hyytiälässä yhteistyössä Helsingin yliopiston sekä muiden kumppaneiden kanssa. Hiippakunnallinen ilmastoasioiden ohjausryhmä, jonka tuella kannustamme seurakuntia ilmastokeskustelujen toteuttajiksi. Tutkimme yhteisten hankkeiden mahdollisuuksia seurakuntien ja muiden toimijoiden välillä.
-

Tampereen hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	48 996,16	50 000,00	52 000,00	
Myyntituotot	50,00			
Maksutuotot	33 247,91	38 000,00	37 500,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	12 407,00	12 000,00	12 000,00	
Tuet ja avustukset	2 973,75	0,00	2 500,00	
Sisäiset tuotot	317,50			
Toimintakulut	-1 312 421,30	-1 349 502,00	-1 281 502,00	
Henkilöstökulut	-945 090,91	-993 802,00	-920 624,00	
Palkat ja palkkiot	-727 885,11	-763 802,00	-726 288,00	
Henkilösivukulut	-217 205,80	-230 000,00	-194 336,00	
Palvelujen ostot	-269 207,18	-266 500,00	-242 878,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-1 292,00			
Vuokratkulut	-9 992,40	-31 300,00	-26 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-37 557,74	-27 900,00	-31 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-37 557,74	-27 900,00	-31 000,00	
Annetut avustukset	-48 398,05	-30 000,00	-60 000,00	
Muut toimintakulut	-883,02		-1 000,00	
TOIMINTAKATE	-1 263 425,14	-1 299 502,00	-1 229 502,00	-1 192 617,00

2.3.3 Oulun hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Koronatilanteen keskelläkin rohkaisu ja kannustus kirkon perustehtävästä kiinnipitämiseen ovat tarpeen sekä Piispantalon omassa toiminnassa, että seurakunnissa. Hengellisen elämän hoitaminen on mukana läpäisevästi kaikessa hiippakunnan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Maallikoiden osallisuuden vahvistamista osana kirkon toiminnan uudistamisen prosessia jatketaan edelleenkin.

Strategia, joka on valmistunut 2017 lopulla, määrittelee tuomiokapitulin visioksi: *Rohkaimme seurakuntia elämään levollisesti Jumalan rakkaudesta ja hyödyntämään voimavarojansa. Olemme helposti lähestyttäviä. Työmme on alueellisesti kattavaa, verkostoitunutta ja monialaisuutta tukevaa.*

Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin strategia on pyritty laatimaan kevyeksi ja helpoksi päivitettäväksi. Lähivuosien muutokset sekä kirkon toimintaympäristössä, että sisäiset taloudelliset haasteet vaativat siihen palaamista usein. Strategian myötä käyttöön on otettu toimintasuunnitelmapohja, joka on taulukkomuotoinen. Siinä pyritään siihen, että asetetut tavoitteet

ovat strategisista tavoitteista nousevia ja toisaalta kaikkia tavoitteita konkretisoidaan toimenpiteiksi. Toimenpiteille on nimetty vastuuhenkilöt ja laadittu joko laadullinen tai määrällinen mittari, jolla tavoitteen saamista voidaan arvioida. Tätä pohjaa on käytetty sekä koko talon, että neuvottelukuntien toimintasuunnitelmissa.

Olemassa olevan strategian päivittäminen on tarkoitus tehdä kevään 2021 aikana, mikäli kirkon kokonaisstrategia valmistuu suunnitellusti syksyn 2020 aikana. On tärkeää, että päivityksessä otetaan huomioon kirkon kokonaisstrategian linjaukset.

Vuoden 2020 työhön ja koko yhteiskuntaan merkittävimmin vaikuttanut tekijä on ollut koronapandemia. Liikkumisen ja kokoontumisen rajoitukset ovat olleet vaikutuksiltaan dramaattisia sekä kirkon että kaiken yhteiskunnallisen toiminnan kannalta. Näiden rajoitusten kestoja ja vaikutuksia ei osata arvioida. On oletettavissa, että ainakin välilliset vaikutukset ovat vahvoja vielä toimintavuonna 2021. Riippuu muun muassa rokotteen valmistumisen aikataulusta, onko välittömät vaikutukset kokoontumisrajoituksineen vielä vuoden 2021 puolella. Tämä edellyttää toiminnassa joustavuutta ja kykyä reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja valtion tuella (80 %) toteutettavaa Kohdataan-hanketta jatketaan vuoden 2021 alkuun saakka. Tarkoituksena ei ole hakea uutta isoa työn kehittämishanketta sen jälkeen, vaan liittyä seurakuntayhtymän hallinnoimaan ESR-rahoitteiseen Osallisuus Suhteessa -työn kehittämishankkeeseen. Hanke on nyt hakemusvaiheessa ja tulisi kestämään kolme vuotta. Suunnitteilla on Kevan kanssa pienimuotoinen varhaisen tuen mallin toteuttamiseen liittyvä hanke seurakunnille, jonka lisäksi hiippakunnan kannalta merkittäviä ovat alueella järjestettävät Kirkkopäivät 2021 ja Saamelaiset kirkkopäivät 2021, joiden järjestämiseen tuomiokapituli osallistuu.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2021–2023

1. Seurakuntien hengellisen elämän tukeminen
 - Läpäisyperiaatteella koulutuksen, valmennuksen ja esimerkin keinoin piispan ja hiippakunnan viranhaltijoiden toimesta työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kohtaamisissa.
 - Jakamalla hengellistä sisältöä hiippakunnan viestintäkanavissa
2. Seurakuntien johtamisen ja henkilöstön tukeminen toimintaympäristön muutoksessa
 - Piispantarkastusten prosessin keinoin
 - Rohkaisemalla varhaisen puheeksi ottamisen periaatteella ongelmiin tarttumiseen ja niiden ratkaisemiseen
 - Tukemalla seurakuntia koronatilanteen asettamisissa erityishaasteissa
 - Suunnitelmallisella viestinnällä, seurakuntien viestinnän tukemisella kriisiviestintätilanteissa
3. Seurakuntien työkaluturin uudistamisen tukeminen vahvistuvaan kumppanuuteen seurakuntien vapaaehtoisten kanssa.
 - Tuetaan seurakuntalaisuutta voimavarana
 - Kiinnittämällä asiaan huomiota piispantarkastuksissa
 - Pitämällä asiaa esillä läpäisyperiaatteella
4. Seurakuntien tukeminen työmäärän suhteuttamisessa väheneviin työvoimaresursseihin
 - Ottamalla asia esille piispantarkastusten työyhteisötyöskentelyissä
 - Kiinnittämällä asiaan huomiota luottamushenkilöiden ja seurakunnan johdon tapauksissa
 - Pitämällä esillä seurakunnan toiminnan johtamista ja suunnittelua erilaisissa tapauksissa

- Vapaaehtoisten toimintamahdollisuuksien lisäämisellä hiippakunnallisessa toiminnassa
- 5. Hiippakunnan alueellisen kattavuuden lisääminen
 - Kehittämällä digitaalisen yhteydenpidon keinoja
 - Pitkäjänteisen yhteistyön kehittäminen yhdessä rovastikuntien kanssa
 - Lääninrovastien roolin kasvattaminen kirkkoherrojen tukijoina yhdessä piispan kanssa
- 6. Saamen kieltä puhuvien seurakuntatyön tukeminen
 - Saamen kielten tukeminen saamelaisten kotiseutualueen seurakunnissa
 - Saamen kielten huomioiminen hiippakunnan toiminnassa ja tiedotuksessa, saamen kielen koulutus 2020–2021
 - Saamelaiset kirkkopäivät 2021
- 7. Seurakuntien kiinteistöjen ja kulttuuriperinnön hoitamisen tukeminen
 - Mallin kehittäminen yhteistyölle
 - Teemapäivä kiinteistöjen ja kulttuuriperinnön hoitamisesta

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

1. Hiippakunnan oman henkilöstön työkuultuurin uudistaminen vahvempaan työskentelyyn kokonaisten työyhteisöjen kanssa
 - Piispantarkastusten työyhteistyötyöskentelyn kehittäminen
 - Tuomiokapitulin henkilöstön konsulttikoulutusten loppuun saattaminen
2. Koronatilanteen välittömien ja välillisten vaikutusten lievittäminen tuomiokapitulin toimissa ja seurakuntien elämässä
3. Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet yksilöity tarkemmin oheisessa taulukossa

Taloussuunnitelman v. 2021–2023 erityisperustelut

1. Kirkon keskusrahastomaksun alentaminen prosentilla loi keskusrahaston yksiköille, myös tuomiokapituleille, noin 8 miljoonan euron säästöhaasteen viimeistään vuoden 2021 alusta. Siihen asti vähennystä on voitu kompensoida keskusrahaston aikaisempien vuosien ylijäämällä. Budjettiraami pienenee vuoden 2021 alusta 3 %, joka on noin 50 000 euroa. Vuoden 2021 aikana eläköitymisten myötä vähenee yksi toimistosihteerin toimi. Lisäksi yhden hiippakuntasihteerin virka jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 50 % työajalla. Näillä palkkakulujen säästöillä voidaan kattaa tuo budjettiraamin pienennys.
2. Tämä 3 % vähennys on esitetty talousarvion laadintaohjeissa toteutettavaksi siten, että hiippakuntien talousarviokehysistä vähennetään kustakin 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämisrahaa ja sitä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustusosioon (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen.

Sekä Kirkkohallituksen että hiippakuntien säästötarpeet ovat ymmärrettäviä, mutta tällainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ei ole perusteltua ottaen huomioon, että hiippakunnan tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Lisäksi on kysymys rahasta, joka noin 5 vuotta sitten siirrettiin hiippakunnille Kirkkohallituksen budjetista, jotta sen käyttö tehostuisi.

Tämän vuoksi esitämme, että edellä mainittu 200 000 euron määräraha jaetaan hiippakuntien käyttöön siten, että jokaiselle hiippakunnalle annetaan talousarviokehys 25 000 euron lisäys. Kokonaisuutena tämä tarkoittaisi 225 000 euron määrärahaa.

3. Oulun hiippakunnassa järjestetään Saamelaiset kirkkopäivät vuonna 2021*. Saamelaiset kirkkopäivät järjestetään neljän vuoden välein ja tapahtuma tavoittaa saamelaisia neljän valtion alueelta; Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Venäjältä. Kirkkopäivien järjestämistä varten tuomiokapituli on anonut kirkolliskokoukselta 40 000 euron määrärahan vuodelle 2020 ja 60 000 euron vuodelle 2021.

*) Saamelaisten kirkkopäivät siirtyivät vuodelle 2022.

Oulun hiippakunta					
Kumppanuus					
Strateginen tavoite	Toimenpide	Osatoimenpide	Aikataulu	Vastuuhenkilö /-t	Seuranta, arviointi
Tuetaan seurakuntien työntekijöiden identiteettiä ja hengellistä elämää työ- ja kulttuurin muutoksessa erityisesti pitämällä esillä työ- ja kulttuurin uudistamista ja vapaaehtoisuuden lisäämistä	Koulutus, neuvottelupäivät, rovastikuntatapaamiset, johtamispäivät, hengelliset sisällön viestintäkanavissa	Johtamisen päivät	2021	johtoryhmä	toteutui/ei toteutunut, osallistujapalaute
		Koulutusten ja tapahtumien viestinnän kehittäminen: nostot Tiennäyttaja/Ofelaksessa	Elokuu-lokakuu vuosittain / jatkuva	Kunkin koulutuksen vastuuhenkilö /tiedotuksesta vastaavat, Piispan erityisavustaja/viestintätiimi	arviointi jatkuvaa
	Vapaaehtoisuuden lisäämiseen liittyvien käytäntöjen kehittäminen kaikilla työaloilla	Työntekijöiden koulutus, tukeminen ja kannustus	Jatkuva toimintaa	Dekaani ja muut työntekijät	Vapaaehtoistyö on huomioitu koulutuksissa ja toiminnassa
		Vapaaehtoisten toimintamahdollisuuksien laajentaminen			Viittomakielisten vapaaehtoisten ja vapaaehtoisten kanssa toteutettujen tapahtumien määrä
	Tiedotus				
Tuetaan seurakuntia johtamisen ja työyhteisöjen haasteissa sekä muutosprosesseissa	Työnohjaus ja konsultointi	Kohdataan-ESR-hanke	2/2019-1/2021	Dekaani, projektipäällikkö	Jatkuva seuranta ja arviointi
	Kehittämisen ja hanketoiminta		Jatkuva seuranta ja arviointi	Kukin omalla vastuualueellaan	Uusien hankkeiden määrä
	Ohjaus ja neuvonta		2021	Erityisesti johtoryhmä, kaikki	Tukeminen on/ei ole toteutunut
Koronan vaikutuksissa tukeminen					
Työn ilo ja työhyvinvointi					
Strateginen tavoite	Toimenpide	Osatoimenpide	Aikataulu	Vastuuhenkilö/-t	Seuranta, arviointi
Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen muutostilanteissa	Aktiivisen tuen käyttö	Kohtaamiset	Jatkuva	Esimiehet	Aktiivisen tuen mallin koulutus henkilöstölle on/ei
		Asioiden välitön puheeksi ottaminen			
	Työilmapiiristä huolehtiminen	Työyhteisön yhteiset tapahtumat (esim. retket, virkistyspäivät, yhteiset juhlat), hyvät käytöstavat	Jatkuva	Yhteistyötoimikunta	Toteutettu / ei toteutettu
	Työpanoksen arvostaminen	Tarvittaessa tukitoimet ja kuntoutus, muut tukitoimet	Jatkuva	Kaikki	Palautteen antaminen työtovereille toimii
	Hyvä työterveyshuolto	Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen	Jatkuva	Lakimiesasessori, diak.hpksihteeri	Tukitoimia toteutettu / ei toteutettu
	Työyhteisökokous		7-8 kertaa vuodessa	Johtoryhmä	Yhteistyöryhmän palaute

	Isojen muutosten ennakointi ja tiedottaminen (esim. henkilövaihdokset)	Suunnittelu hyvissä ajoin	Jatkuva	Johtoryhmä, sisäinen tiedotus	
Työmäärän suhteuttaminen olemassa oleviin resursseihin	Työnkuvien tarkistaminen	Kehityskeskustelut / sihteeristö / työyhteisökokous	2020 - 2021	Esimiehet	Palaute esimiehelle kehityskeskustelun yhteydessä
	Työtehtävien priorisointi	Työajan seuranta, Kehityskeskustelut	Seurataan sovitulla aikavälillä työtehtäviä ja niihin käytettyä aikaa 2021	Kaikki, Esimiehet	Arvioidaan yhdessä esimiehen kanssa toteutettua seurantaa.
Matkustamisen vähentäminen	Työn järjeistäminen	Etäyhteyksien käytön hyödyntäminen	Jatkuva	Kaikki	Matkustaminen on vähentynyt.
Pelson vankiladiakonin liittymisen työyhteisöön	Kutsuminen työntekijöiden kokoontumisiin	Aktiivinen yhteydenpito	Jatkuva	Esimiehet ja henkilöstö.	
Työn edellytykset					
Strateginen tavoite	Toimenpide	Osatoimenpide	Aikataulu	Vastuhenkilö/-t	Arviointi
Strategiatyö vuosille 2021-2026	Laaditaan nykyisen strategian päivitys	Tilannekuvan luominen ja analyysi, strategisten tavoitteiden asettaminen	Kirkon kokonaisstrategia valmistuu syysyllä 2020, strategian laadinta 2021	Piispa, hiippakuntadekaani	Valmistuu ei / valmistu
Varautuminen kirkon kokonaistalouden muutoksiin	Koronan vaikutus kirkon talouden kehitykseen huomioitu	Tilanteen aktiivinen seuranta	Kevät 2021	Johtoryhmä	Talous- ja toimintasuunnittelun onnistuminen
	Toimenkuvien tarkistaminen suhteessa tuleviin muutoksiin	Kehityskeskustelut, esitys, käsittely henkilöstön / hiippakuntasihteerien kanssa	2021	Johtoryhmä	On / ei tehty
Kirkon tulevaisuustyön ennakointi	Kokonaiskirkon päätösten arviointi hiippakunnan tasolla		Jatkuva arviointi päätösten mukaan	Tulevaisuustyöryhmä ja johtoryhmä	Päätökset huomioitu ja saatettu henkilöstön tietoon
Vahvistetaan työntekijöiden sielunhoidollista osaamista yksilöiden ja ryhmien kanssa seurakuntatyön vaativissa tilanteissa	Sielunhoidon erityiskoulutuksen järjestäminen Oulussa 2020-2022 yhdessä Kirkon koulutuskeskuksen ja paikallisten kouluttajien kanssa	Kaksi lähijaksoa vuoden toimintavuoden aikana Sielunhoidon koulutukseen kuuluva kehittämistehtävä levittää sielunhoidon osaamista työyhteisöön	Kevät 2021	Kirkon koulutuskeskus ja Mirva Kuikka	Väliarviointi koulutuksen puolesta välissä ja loppuarviointi koulutuksen päätyttyä
Työyhteisöjen toiminnan voimaantuminen ja työn ilon vahvistaminen	Alueelliset tapahtumat, Elävä jumalanpalvelus		11.10.2021 Raahe 13.10.2021 Pello 14.10.2021 Kuusamo	Hiippakuntasihteerit	Palautekysely osallistujille
Työn rakenteet					
Strateginen tavoite	Toimenpide	Osatoimenpide	Aikataulu	Vastuhenkilö/-t	Seuranta, arviointi
Lisätään hiippakunnan toiminnan alueellista kattavuutta	Koulutuksiin ja tapahtumiin etäyhteydellä osallistuminen mahdolliseksi sekä niiden	Striimausten ja tallennuksen tekninen toteutus	Jatkuva	Dekaani, Toim. toimistosihteerit	Riittävä osaaminen ja resurssit

	ja muiden tapahtumien tallentaminen verkkoon	Koulutusten ja tapahtumien striimaus sovitusti, huomioidaan tilaisuuksien suunnittelussa	Jatkuva	Toim. toimistosihteeri hiippakuntasihteerit, kuu-rojenpappi	Toimii/ei toimi
	Lisätään pitkäjänteistä yhteistyötä rovastikuntien kanssa	Piispan kehityskeskustelut lääninrovastien kanssa	Vuosittain	Johtoryhmä, kollegio	On konkreettisia toimenpiteitä
	Lääninrovastien kehityskeskustelut kirkkoherrojen kanssa		Vuosittain	Lääninrovastit	Toteutuvat / eivät toteudu
Etätyön mahdollistaminen joustavoittamaan työskentelyä	Etätyösopimukset		Jatkuva	Esimiehet	Jatkuva

Oulun hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	281 165,70	123 000,00	117 000,00	
Korvaukset	90 854,02		9 000,00	
Maksutuotot	96 423,18		25 400,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	19 710,68	20 000,00	19 000,00	
Tuet ja avustukset	7 838,66	103 000,00	8 600,00	
Muut toimintatuotot	62 059,16		55 000,00	
Sisäiset tuotot	4 280,00			
Toimintakulut	-1 893 429,96	-1 679 563,00	-1 789 900,00	
Henkilöstökulut	-1 210 171,53	-1 196 763,00	-1 183 400,00	
Palkat ja palkkiot	-944 581,65	-920 763,00	-913 400,00	
Henkilösivukulut	-279 456,23	-276 000,00	-280 000,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	13 866,35		10 000,00	
Palvelujen ostot	-518 864,21	-391 600,00	-459 000,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-4 307,00			
Vuokrakulut	-28 555,84	-16 000,00	-7 500,00	
Aineet ja tarvikkeet	-79 884,87	-52 200,00	-73 300,00	
Ostot tilikauden aikana	-79 884,87	-52 200,00	-73 300,00	
Annetut avustukset	-22 166,61	-18 000,00	-38 000,00	
Muut toimintakulut	-29 479,90	-5 000,00	-28 700,00	
TOIMINTAKATE	-1 612 264,26	-1 556 563,00	-1 672 900,00	-1 622 713,00

2.3.4 Mikkelin hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Mikkelin hiippakunnan koostumus muuttui huomattavasti 1.1.2020 hiippakuntarajojen muutoksen myötä. Vuoden 2020 keskeisenä tavoitteena onkin molemminpuolinen tutustuminen uusien seurakuntien kanssa. Valtaosa uusista seurakunnista sijaitsee Päijät-Hämeessä (Lahden srk-yhtymä, Asikkala, Hollola ja Orimattila) sekä Pieksämäki Etelä-Savossa. Vuoden 2020 alusta toteutettiin myös uusi rovastikuntajako. Valittu neljän rovastikunnan malli, jossa rovastikunnat mukailevat maakuntarajoja (Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Kymenlaakso ja Päijät-Häme), on osoittautunut onnistuneeksi. Keskelle näiden uusien rakenteiden sisäänajoa iski keväällä 2020 koronavirus. Sen vaikutukset seurakuntien toimintaan ja talouteen pidemmällä perspektiivillä ovat vielä tuntemattomat. Odotettavissa on seurakuntien yleisen taloustilanteen kiristymistä. Seurakuntien toiminnan tukeminen neuvonnan, koulutuksen, kehittämishankkeiden ja konsultoinnin muodossa tulee muodostamaan tuomiokapitulin työskentelyn keskeisen ytimen vuosina 2021–2023. Mikkelin hiippakunnan uusi strategia otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta ja se ulottuu vuoden 2025 loppuun.

Hiippakunnan strategian mukaisesti painopistealueina ovat:

- seurakuntien tukeminen: vuorovaikutuksen edistäminen tuomiokapitulin ja seurakuntien välillä, seurakuntien rohkaiseminen uusiin avauksiin toiminnassa ja jäsenyyden vahvistamisessa / jäsenten hankinnassa, tiedolla johtamisen toimintamallin juurruttaminen seurakuntien strategiseen suunnitteluun, työelämän kehittämishankkeiden järjestäminen seurakunnille vuosittain, yhteisöllisyyttä ja vapaaehtoisuutta edistävän koulutuksen järjestäminen seurakunnille, kirkon energia- ja ilmastostrategian edistäminen seurakunnissa, toivon näkökulman ja tulevaisuudenuskon ylläpitäminen.
- viestintä: yhteistyön kehittäminen tuomiokapitulin ja seurakuntien viestijöiden kesken, viestinnässä on tarkoituksena painottaa erityisesti hyviä uutisia hiippakunnan seurakunnista, kriisiviestinnän suunnitelma ajanmukaistetaan koronakriisistä saatujen kokemusten perusteella, hiippakunnallisessa koulutuksessa pidetään esillä avoimen viestinnän hyviä käytäntöjä.
- verkostoituminen: tuomiokapituli verkostoituu yhteistyöhakuisesti ja päämäärätietoisesti, strategiakaudella käynnistetään piispan johdolla uutena toimintamuotona maakunnalliset ”Arvojen akatemit”, hiippakunta on löytänyt luontevan tavan toimia uusien hiippakuntarajojen mukaisesti, verkostoitumisessa otetaan huomioon enenevä digitaalisten verkostojen maailma, tuomiokapitulin verkostoituminen on tärkeää monenlaisen hankeyhteistyön kannalta.

Seurakuntien tilanne hiippakunnan alueella on haastava vanhusvoittoisen väestörakenteen, poismuuton ja kirkosta eroamisen sekä niiden aiheuttamien talousvaikutusten vuoksi. Muutamat seurakuntaliitokset näyttävät väistämättömiltä lähivuosina.

Tuomiokapitulin henkilökunta on keväällä 2020 vähentynyt yhdellä, kun hallinnon toimistosihteeri siirtyi eläkkeelle, eikä kyseistä tehtävää täytetty. Toisaalta tuomiokapituliin perustettiin hiippakuntarajojen muutoksesta johtuen vankiladiakonin virka 1.4.2020 lukien, koska Naarajärven vankilassa Pieksämäellä oleva vankiladiakonin virka on tuomiokapitulin alainen virka, ja se siirtyi Kuopion tuomiokapitulista Mikkeliin. Tuomiokapitulin henkilökunta koostuu (1.6.2020) kolmestatoista päätoimisesta ja yhdestä osa-aikaisesta työntekijästä: piispa, hiippakuntadekaani, lakimiesasessori, notaari, piispan teologinen sihteeri, kasvatuksen hiippakuntasihteeri, diakonian hiippakuntasihteeri, jumalanpalveluselämän ja yhteiskunnallisen

työn hiippakuntasihteeri (määräaikainen viranhaltija 2021 loppuun asti), kansainvälisen työn hiippakuntasihteeri, musiikki- ja jumalanpalveluselämän hiippakuntasihteeri (40 %), kuurojen pappi, vankiladiakoni, hallintosihteeri ja toimistosihteeri.

Strategiakauden aikana moni tuomiokapitulin työntekijä saavuttaa eläkeiän. Samaan aikaan Kirkon keskushallintoon kohdistuvat säästötoimet aiheuttavat paineen vähentää tuomiokapitulin henkilökuntaa. Henkilöstön määrän supistaminen on tarkoitus hoitaa hyödyntämällä ns. luonnollista poistumaa sekä yhdistämällä eri tehtäviin kuuluvia toimenkuvia.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2021–2023

- Seurakuntien tarkoituksenmukaisen hallinnon ja kestävän talouden tukeminen
- Seurakuntien tukeminen mielekkäisiin toimintarakenteisiin siirtymisessä
- Seurakuntien perustehtävälähtöisen toiminnan suunnittelun ja toteutuksen edistäminen
- Seurakuntien työyhteisöjen toimivuuden edistäminen ja työntekijöiden tukeminen
- Seurakuntien työntekijöiden ammatillinen täydennyskoulutus

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

1. Tuomiokapituli rohkaisee seurakuntia uusiin avauksiin toiminnassa ja jäsenyyden vahvistamisessa sekä jäsenten hankinnassa. Mittari ja seuranta: Tarkoituksena on käynnistää kampanja, jossa palkitaan seurakunnissa toteutettuja toimia jäsenyyden vahvistamiseksi, uusien jäsenten tavoittamiseksi sekä uusien tavoittavien toimintamuotojen löytämiseksi.
2. Kehitämme toimintaamme tuomiokapitulin saaman Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti ja tuemme seurakuntia ympäristödiplomin hankkimisessa. Mittari ja seuranta: Tavoite on lisätä ympäristödiplomiseurakuntien määrää vuoden 2021 aikana Mikkelin hiippakunnassa. Tämä työ alkaa rovastikunnallisilla tapaamisilla, joissa on tarkoitus esitellä uutta Kirkon ympäristödiplomin käsikirjaa.
3. Viestinnässä painotamme hyviä uutisia hiippakunnasta. Mittari ja seuranta: Hiippakunnan uutiskirjeessä sekä sosiaalisen median päivityksissä nostetaan säännöllisesti esille hiippakunnassa ja sen seurakunnissa tapahtuvia positiivisia asioita. Erityistä huomiota kiinnitetään myönteisiin ilmiöihin kristillisen kasvatuksen saralla.
4. Tuomiokapituli on päämäärätietoinen verkostoituja. Mittari ja seuranta: Laaditaan verkostoitumissuunnitelma ja kootaan asiantuntijaverkosto keskustelu-, tilannekuva- ja yhteistyöfoorumiksi. Jokainen tuomiokapitulin työntekijä luo vuoden aikana uusia verkostokontakteja.

Koronavirusepidemian mahdollinen jatkuminen vuoden 2021 aikana tulee vaikuttamaan toiminnan priorisointiin ja voi aiheuttaa tarpeen sopeuttaa tuomiokapitulin toiminnallisia tavoitteita.

Taloussuunnitelma v. 2021–2023 erityisperustelut

Talousarvion laadintaohjeissa on esitetty, että jokaisen hiippakunnan talousarviokehyksistä vähennetään 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämisrahaa. Tämä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustussuosiin (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen. Vaikka sekä kirkkohallituksella että hiippakunnilla on perustellut säästötarpeet, ei tällainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ole Mikkelin hiippakunnan käsityksen mukaan perusteltua, koska hiippakunnan tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Aikanaan kehittämisavustuksen määräraha ja myöntäminen siirrettiin

Kirkkohallitukselta hiippakuntiin. Nyt ei ole esitetty perusteita, miksi se pitäisi siirtää takaisin Kirkkohallitukselle. Tästä syystä Mikkelin hiippakunta esittää, että em. 200 000 euron määrä-raha jaetaan hiippakuntien käyttöön siten, että jokaiselle hiippakunnalle annetaan talousarviokehyykseen 25 000 euron lisäys. Kokonaisuutena tämä tarkoittaisi 225 000 euron määrärahaa.

Mikkelin hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	43 753,42	134 600,00	138 400,00	
Korvaukset		3 300,00		
Maksutuotot	35 311,82	92 500,00	105 050,00	
Vuokratuotot		300,00	300,00	
Tuet ja avustukset	2 973,75	38 500,00	33 050,00	
Muut toimintatuotot	5 055,85			
Sisäiset tuotot	412,00			
Toimintakulut	-1 288 814,43	-1 466 600,00	-1 495 400,00	
Henkilöstökulut	-1 025 564,13	-1 081 000,00	-1 072 250,00	
Palkat ja palkkiot	-796 341,91	-832 250,00	-827 200,00	
Henkilösivukulut	-234 192,87	-248 750,00	-245 050,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	4 970,65			
Palvelujen ostot	-208 943,41	-282 100,00	-350 250,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-1 330,00			
Aineet ja tarvikkeet	-30 998,21	-30 900,00	-30 200,00	
Ostot tilikauden aikana	-30 998,21	-30 900,00	-30 200,00	
Annetut avustukset	-20 902,00	-70 800,00	-40 800,00	
Muut toimintakulut	-1 076,68	-1 800,00	-1 900,00	
TOIMINTAKATE	-1 245 061,01	-1 332 000,00	-1 357 000,00	-1 316 290,00

2.3.5 Borgå stift / Porvoon hiippakunta

Verksamhetsidé

Borgå stift med sitt domkapitel och stiftsfullmäktige har som sin uppgift att hjälpa och stödja stiftets församlingar, kyrkliga samfälligheter och anställda vid fullgörandet av deras grunduppgifter att förkunna Guds ord, förvalta sakramenten, utöva diakoni, mission och ansvara för den kristna fostran. Domkapitlet sköter dessutom de myndighetsuppgifter som i enlighet med kyrkans bekännelse och bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ankommer

på nämnda organ: att betjäna förvaltningen och ge stöd i det dagliga arbetet, samt att företräda kyrkan i ärenden som gäller stiftet.

Tyngdpunktsområden 2021–2023

- Stödåtgärder för församlingsstrukturer i förändring (fortsätter)
- Personalutbildning (fortsätter)
- Utvecklingsprojekt (3 året)
- Rekryteringsfrågor
- Andlig fördjupning
- Frivilligarbete
- Miljö (2 året)

De centrala verksamhetsmålen inom tyngdpunktsområdena 2021

- Förändringarna i församlingsstrukturen följs upp och stödåtgärder i form av arbetslagsutveckling och arbetshandledning sätts in vid behov. Mentorskapsprogrammet för nya kyrkoherdar i Borgå stift fortsätter. Mentorerna kallas som tidigare till sitt uppdrag av biskopen och mentorskapsprogrammet leds av biskopen tillsammans med stiftssekreteraren för personalvård.
- Den svenskspråkiga personalutbildningen prioriteras fortsättningsvis för att bibehålla en så hög kvalitet som möjligt.
- Domkapitlet i Borgå stift erbjuder så kallade utvecklingsprojekt tillsammans med Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA). Projekten skräddarsys och erbjuder möjlighet att på ett långsiktigt sätt utveckla församlingarnas verksamhet eller förvaltning.
- Domkapitlet har i samarbete med KCSA färdigställt en rekryteringsvideo med sikte på nya prästkandidater. I mån av ekonomiska möjligheter så inleds planering för en motsvarande video med nya diakoner och ungdomsarbetsledare som målgrupp.
- Samtalsdagar kring andlig fördjupning i Borgå stift arrangeras i form av utbildningsdagar och retreatar. Behovet är stort och visar att de anställda vill stärka sin andlighet.
- Domkapitlet vill inspirera till ett större lekmanansvar i stiftets församlingar.
- Kyrkans förnyade miljödiplom och nya klimatprogram (Kolneutral kyrka 2030) utgör de styrdokument som är viktiga i stiftets miljöarbete. Ett av målen i kyrkans nya klimatprogram är att alla församlingar skall ha Miljödiplomet inom år 2025.

Porvoon hiippakunta / Toiminta-ajatus

Porvoon hiippakunnan, sen tuomiokapitulin ja hiippakuntavaltuuston tehtävänä on auttaa ja tukea hiippakunnan seurakuntia, seurakuntayhtymiä ja niiden työntekijöitä perustehtävissään: Jumalan sanan julistamisessa, sakramenttien toimittamisessa, diakoniatyössä, lähetystyössä ja kristillisessä kasvatuksessa. Lisäksi tuomiokapituli hoitaa viranomaistehtäviä, jotka kuuluvat sille kirkon tunnustuksen sekä kirkkolain ja kirkkojärjestyksen nojalla: palvelee hallintoa, tukee jokapäiväistä työtä sekä edustaa kirkkoa asioissa, jotka koskevat hiippakuntaa.

Painopistealueet 2021–2023

- Muuttuvien seurakuntarakenteiden tukitoimenpiteet (jatkuu)
- Henkilöstön koulutus (jatkuu)
- Kehityshanke (3. vuosi)
- Rekrytointikysymykset
- Hengellinen syventyminen
- Vapaaehtoistyö

- Ympäristö (2. vuosi)

Painopisteiden keskeiset toimintatavoitteet 2021

- Seurakuntarakenteen muutoksia seurataan ja tarvittaessa toteutetaan tukitoimia, kuten työyhteisöjen kehittäminen ja työnohjaus. Porvoon hiippakunnan uusien kirkkoherrojen mentorointiohjelma jatkuu. Kuten tähänkin saakka, piispa kutsuu mentorit tehtävään ja johtaa mentorointiohjelmaa yhdessä henkilöstöhuollon hiippakuntasihteerin kanssa.
- Ruotsinkielistä henkilöstökoulutusta painotetaan edelleen, jotta laatu säilyisi mahdollisimman hyvänä.
- Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli tarjoaa nk. kehityshankkeita yhdessä Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen (KRTK) kanssa. Hankkeet räätälöidään, ja ne tarjoavat mahdollisuuden seurakuntien toiminnan ja hallinnon pitkäaikaiseen kehitykseen.
- Tuomiokapituli on tuottanut yhteistyössä KRTK:n kanssa rekrytointivideon uusia pappiskandidaatteja varten. Vastaavanlaisen, uusille diakoneille ja nuorisotyöntekijöille suunnatun videon suunnittelu aloitetaan taloudellisten mahdollisuuksien mukaan.
- Porvoon hiippakunnan hengellisen syventymisen keskustelupäivät järjestetään koulutuspäivinä ja retriitteinä. Kiinnostus keskustelupäiviin on suurta, mikä kertoo työntekijöiden tarpeesta vahvistaa hengellisyyttään.
- Tuomiokapituli kannustaa hiippakunnan seurakuntia antamaan enemmän vastuuta maallikoille.
- Kirkon uusittu ympäristödiplomi ja uusi ympäristöohjelma (Hiilineutraali kirkko 2030) muodostavat hiippakunnan ympäristötyön kannalta tärkeät ohjausasiakirjat. Yksi kirkon uuden ympäristöohjelman tavoitteista on, että kaikilla seurakunnilla olisi ympäristödiplomi vuonna 2025.

Porvoon hiippakunnan talousarvio 2021

Porvoo	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	119 621,24	123 500,00	137 500,00	
Korvaukset	4 110,87			
Maksutuotot	100 038,11	78 500,00	108 000,00	
Vuokratuotot	6 413,80		6 500,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat		37 500,00	15 000,00	
Tuet ja avustukset		2 500,00	3 000,00	
Muut toimintatuotot	8 742,54	5 000,00	5 000,00	
Sisäiset tuotot	315,92	0,00		
Toimintakulut	-1 710 598,07	-1 590 900,00	-1 554 900,00	
Henkilöstökulut	-1 011 930,90	-1 097 100,00	-1 101 900,00	
Palkat ja palkkiot	-795 999,16	-844 500,00	-848 400,00	
Henkilösivukulut	-232 810,73	-252 600,00	-253 500,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	16 878,99			
Palvelujen ostot	-331 182,96	-254 000,00	-276 400,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-1 060,00	0,00	0,00	

Vuokrakulut	-206 403,25	-90 500,00	-65 900,00	
Aineet ja tarvikkeet	-80 451,62	-77 600,00	-78 900,00	
Ostot tilikauden aikana	-80 451,62	-77 600,00	-78 900,00	
Annetut avustukset	-78 440,37	-71 500,00	-31 000,00	
Muut toimintakulut	-1 128,97	-200,00	-800,00	
TOIMINTAKATE	-1 590 976,83	-1 467 400,00	-1 417 400,00	-1 374 878,00

2.3.6 Kuopion hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Kuopion hiippakunta edistää kirkon tehtävää ja ykseyttä sekä tukee hiippakunnan seurakuntia niiden tehtävässä.

Kuopion hiippakunnan toimintalinjauksessa vuosille 2019–2023 määritellään toiminnan ja hallinnon tavoitteet: 1. Hiippakunnan seurakunnissa jumalanpalveluselämä hoidetaan hyvin ja hengellinen elämä on monimuotoista. 2. Seurakunnissa noudatetaan hyvää hallintoa ja ne ovat taloudellisesti kestäväällä pohjalla. 3. Työhyvinvointi seurakunnissa on kohentunut ja ongelmiensa osalta noudatetaan varhaisen puuttumisen periaatetta. 4. Seurakuntalaisten osallisuus on vahvistunut. 5. Tuomiokapituli on kehittänyt omaa toimintaansa vastaavien periaatteiden ja annettujen resurssien mukaisesti.

Kuopion hiippakunnan alue on laaja ja kuuluu taloudellisesti haasteelliseen Itä-Suomeen, jossa väestön ikääntyminen ja muuttoliike vaikuttavat suuresti seurakuntien toimintaan ja resursseihin. Hiippakuntaan kuuluu vuonna 2020 47 seurakuntaa, joissa kirkon jäseniä on noin 350 000. Hiippakunnan alueella sekä väestön määrä että kirkon jäsenten määrä on laskeva. Seurakuntien työntekijöitä on noin 2 000. Seurakuntien ja niiden työntekijöiden määrässä on odotettavissa muutoksia kirkon niukenevan talouden johdosta. Seurakuntien taloutta rasittavat monin paikoin suuret kiinteistöhoitokulut. Lisäksi vuoden 2020 lomautuksista ja irtisanomisista aiheutuvat verotulojen menetykset vaikuttavat merkittävästi seurakuntien talouteen, vaikka samat tekijät toisaalta lisäävät seurakuntatyön tarvetta, erityisesti diakonian työalalla. Lähivuosina on odotettavissa seurakuntien yhdistymisiä ja erilaisen yhteistyön lisääntymistä. Oman haasteensa muodostavat pitkät välimatkat.

Henkilöstön määrä tuomiokapitulissa on 10. Hiippakuntakanttorin tehtävään ei ole otettu uutta työntekijää ja kaksi vankiladiakonia on siirtynyt hiippakuntarajojen muutoksen vuoksi toisiin tuomiokapituleihin. Digitalisaatio on jo tuonut jonkin verran taloudellisia säästöjä ja muuttanut henkilöstön työnkuvaa, erityisesti koronavirusepidemian aikana. Myös jatkossa verkossa toimiminen tulee olemaan entistä suuremmassa roolissa. Se ei kuitenkaan korvaa kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta. Taloustilanteen salliessa on joskus tarpeen palkata lisätyövoimaa erilaisiin projekteihin.

Talousarvion laadintaohjeissa on esitetty, että hiippakuntien talousarviokehyksistä vähennetään kustakin 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämistä ja sitä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustukseen (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen. Aikanaan kehittämisavustuksen määrärahan myönsi Kirkkohallitus ja sen myöntäminen siirrettiin hiippakuntiin. Nyt ei ole esitetty perusteita sille, miksi se jälleen pitäisi siirtää takaisin Kirkkohallitukselle. Kuopion hiippakunta ymmärtää sekä Kirkkohallituksen että hiippakuntien säästötarpeet mutta katsoo, ettei tällainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ole perusteltua ottaen huomioon, että hiippakunnan tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tämän vuoksi Kuopion hiippakunta esittää, että em. 200 000 euron määräraha jaetaan hiippakuntien käyttöön siten, että jokaiselle hiippakunnalle annetaan talousarviokehys 25 000 euron lisäys. Kokonaisuutena tämä tarkoittaisi 225 000 euron määrärahaa. Kuopion hiippakunnassa kehittämismäärärahaa tarvitaan edistämään seurakuntien välistä yhteistoimintaa ja seurakuntien rakennemuutosprosessin toteuttamiseen.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosille 2021–2023

1. Jumalanpalveluselämä ja hengellisen elämän monimuotoisuus.
 - Toteutamme jumalanpalveluselämän kehittämisprojektin.
 - Tuemme seurakuntien kasvatusta, diakoniaa ja lähetystehtävää sekä niiden yhteyttä jumalanpalveluselämään koulutuksin ja ajankohtaistapaamisin.
 - Teemme yhteistyötä Jordanian ja Pyhän maan evankelisluterilaisen kirkon (ELCJHL) kanssa. Yhteistyö rikastuttaa seurakuntien elämää.
2. Hyvä hallinto ja seurakuntien kestävä talous
 - Kehitämme kirkkoherrojen rekrytointia.
 - Järjestämme johtamiskoulutusta ja edistämme siihen osallistumista.
 - Edistämme seurakuntien välistä yhteistyötä.
 - Vaikutamme aktiivisesti seurakuntarakenteisiin siten, että seurakunnat toimivat taloudellisesti kestävällä pohjalla.
 - Seuraamme maakuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta alueellamme sekä vaikutamme siihen, että positiivinen uskonnonvapaus, alueellinen tasarvo ja kirkon työn edellytykset toteutuvat.
3. Työhyvinvointi
 - Tuemme seurakuntien työyhteisöjen kehittämistä ja konsultointia sekä koordinoimme työnohjausta.
 - Edistämme hyvien käytäntöjen leviämistä seurakuntien toiminnassa ja hallinnossa.
4. Osallisuus
 - Järjestämme koulutuksia ja verkostotapaamisia, jotka edistävät seurakuntalaisten osallisuutta.
 - Toimimme itse osallisuuden periaatteiden mukaisesti.
 - Edistämme vapaaehtoisten kirkkopyhän toteuttamista seurakunnissa.
5. Tuomiokapitulin oman toiminnan kehittäminen
 - Sopeutamme toimintamme talouden resursseihin.
 - Päivitämme henkilöstösuunnitelmaa.
 - Rakennamme yhteistyötä erityisesti seurakuntien ja seurakuntayhtymien, toisten hiippakuntien ja Kirkkohallituksen sekä viranomaisien kanssa.
 - Hyödynnämme työssämme etäyhteyksiä.

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

- Seurakuntien jumalanpalveluselämä kehittyy. Kasvatuksen, diakonian ja lähetyksen yhteys jumalanpalveluselämään vahvistuu ja yhteinen näkemys vieraanvaraisesta seurakunnasta kasvaa.
 - Tavoitteeseen pyritään piispantarkastusten ja ordinaatiovalmennusten avulla. Kuopiossa järjestetään Jaetut eväät -jumalanpalveluspäivät. Jumalanpalveluselämä on vahvasti mukana koulutuksissa ja verkostotapaamisissa.
- Yhteistyö Jordanian ja Pyhän maan ev.lut. kirkon kanssa rikastuttaa seurakuntien elämää.
 - Viestimme aktiivisesti kumppanuuskirkon kanssa ja suunnittelemme uusia yhteistyön muotoja yhdessä seurakuntien kanssa. Molempipuolinen rukous toistemme puolesta jatkuu.
- Esimiestyön osaaminen vahvistuu.
 - Järjestämme johtamiskoulutusta ja edistämme siihen ja hallinnollisen alan koulutuksiin osallistumista. Perustamme lähiesimiehille vertaisryhmiä. Tuemme ja ohjaamme seurakuntien esimiehiä.
- Kirkkoherran virkoihin saadaan osaavia hakijoita.
 - Kehitämme kirkkoherrojen rekrytointiprosessia ja rohkaisemme hakeutumaan kirkkoherran virkaan. Uudistuva seurakuntatyön johtamisen tutkinto järjestetään yhteistyössä Mikkelin hiippakunnan kanssa.
- Seurakuntarakenteen muutokset osoittautuvat onnistuneiksi.
 - Edistämme seurakuntien välistä yhteistyötä ja jaamme avustuksia yhteistyön kehittämiseen ja seurakuntien rakennemuutosprosessien toteuttamiseen. Vaikutamme aktiivisesti seurakuntiin, jotta ne suunnittelisivat tulevaisuuttaan taloudellisesti kestäväällä tavalla ja olisivat valmiita myös seurakuntaliitoksiin toiminnan ja talouden turvaamiseksi.
- Yhteisöllinen työote vahvistuu seurakunnissa.
 - Järjestämme moniammatillisia koulutuksia ja tapahtumia, joita suunnitellaan yhteistyössä osallistujien kanssa. Toimimme itse osallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Taloussuunnitelman v. 2021–2023 erityisperustelut

Kuopion hiippakunnalla ei ole tarvetta lisämäärärahalle, muutoin kuin edellä kuvatun 25 000 euron kehittämismäärärahan osalta, joka on sisällytetty hiippakunnan talousarvioon palkka- ja toimintamenoihin.

Kuopion hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	88 165,64	73 200,00	52 200,00	
Korvaukset		18 600,00		
Maksutuotot	55 610,87	34 100,00	33 700,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	8 559,72	18 000,00	16 000,00	
Tuet ja avustukset	2 516,25	2 500,00	2 500,00	
Muut toimintatuotot	21 398,80			
Sisäiset tuotot	80,00			

Toimintakulut	-1 485 958,06	-1 505 200,00	-1 349 800,00	
Henkilöstökulut	-1 010 170,90	-1 022 000,00	-938 200,00	
Palkat ja palkkiot	-779 191,70	-788 200,00	-719 400,00	
Henkilösivukulut	-230 979,20	-233 800,00	-218 800,00	
Palvelujen ostot	-312 180,29	-310 400,00	-269 800,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-6 028,00			
Vuokrakulut	-69 616,65	-68 400,00	-68 100,00	
Aineet ja tarvikkeet	-34 962,73	-33 500,00	-31 800,00	
Ostot tilikauden aikana	-34 962,73	-33 500,00	-31 800,00	
Annetut avustukset	-52 552,49	-70 000,00	-41 000,00	
Muut toimintakulut	-447,00	-900,00	-900,00	
TOIMINTAKATE	-1 397 792,42	-1 432 000,00	-1 297 600,00	-1 258 672,00

2.3.7 Lapuan hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Lapuan hiippakunnan toiminta-ajatus: Hiippakunta edistää kirkon tehtävän toteutumista ja vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan.

Lapuan hiippakunta muotoutuu yhä vahvemmin kolmen maakuntakeskuksen, Seinäjoen, Jyväskylän ja Vaasan ympärille. Kuntien väki- ja seurakuntien jäsenmäärä pienenee. Nuoret muuttavat kasvukeskuksiin ja maaseudulla väestö ikääntyy. Yhteiskunnan murroksessa työpaikat siirtyvät kasvukeskuksiin. Seurakuntien toimintaresurssit supistuvat verotulojen pienentyessä. Henkilöstösupistuksiin on pakko turvautua. Kiinteistöjen korjausvelka kasvaa. Niistä luopuminen ei ole helppoa, koska ostajia ei ole ja hintataso on alhainen. Resurssien pieneneminen ohjaa seurakuntia yhteistyöhön ja pohtimaan rakennemuutoksia. Itsenäisyyteen tottuneille seurakuntalaisille tämä on kivuliasta.

Muutoksen keskellä seurakunnat etsivät uusia toimintatapoja ja yhteistyömahdollisuuksia. Jumalanpalveluskeskeisyyttä, seurakuntalaisuutta ja yhteisöllisyyttä pyritään vahvistamaan. Maakuntakeskusten seurakuntien tehtävä on sitouttaa muuttavia seurakuntalaisia uuden kotiseurakunnan jäsenyyteen ja elämään. Useimmiten muuttajat ovat nuoria ja työikäisiä. Seurakuntien henkilöstön missionaarista työtötä tulee entisestään vahvistaa.

Muutosvaiheessa seurakuntien on kehitettävä hallintoaan joustavaksi sekä suunniteltava ja uudistettava toimintaansa. Suurissa, liitosten kautta muotoutuneissa seurakunnissa on kyettävä luomaan uudenlaista yhteisöllisyyttä. Toimintaympäristön muutos on monella tasolla haastava. Tuomiokapituli tukee seurakuntien toiminta- ja elinmahdollisuuksia. Tuomiokapitulin henkilöstö painottuu tukitoimiin, jotta toimintaympäristön muutoksiin kyetään vastamaan.

Lapuan hiippakunta toimii kaksinapaisesti. Hiippakunnan länsi- ja itäosassa henkinen ja hengellinen ilmasto poikkeavat toisistaan. Hiippakunnalla on ollut toimipisteet länsi- ja itäosassa

1990-luvulta lähtien. Viranhaltijoiden virkapaikat on jaettu alueiden kesken. Työtä kuitenkin tehdään koko hiippakunnan alueella. Haapaniemen hiippakuntakartanolla (Kuortane) on keskeinen ja yhdistävä rooli hiippakunnan toiminnassa. Omien koulutusten ja verkostotapaamisten lisäksi Haapaniemessä toteutetaan kirkon kuntoutuskurssit. Kirkon kuntoutussihteeri on Lapuan tuomiokapitulin työyhteisön jäsen.

Lapuan hiippakunnan toiminnan painopisteet vuosina 2021–2023 ovat:

1. missionaarisen työtavan vahvistaminen,
2. yhdessä tekemisen edistäminen (yhteinen työ) seurakunnissa,
3. seurakuntien yhteistyö- ja rakennemuutoshankkeiden tukeminen ja
4. tuomiokapitulin oman toiminnan kehittäminen.

Vuonna 2021 tuomiokapitulilla on käytettävissä noin yksi henkilötyövuosi vähemmän kuin vuonna 2020. Vuosien 2022–2023 henkilöstömäärä määräytyy kirkolliskokouksen budjettipäätösten mukaisesti. Vuonna 2021 henkilöstöön kuuluu 11 henkilöä (htv): piispa, lakimies-asesori, hiippakuntadekaani, hiippakuntapastori, neljä kokoaikaista hiippakuntasihteeriä, piispan sihteeri, yksi toimistos sihteeri ja Lapuan piirin kuurojen pappi. Lisäksi tuomiokapitulin työyhteisöön kuuluvat kuntoutussihteeri (90 %), jonka palkkaus tulee Kirkon eläkerahastolta, ja liikuntapappi, joka toimii Kuortaneen Urheiluopiston palkkaamana ja sen työnjohdon alla.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet 2021–2023

Lapuan hiippakunnan nykyinen strategia on voimassa vuoden 2020 loppuun. Hiippakunnan uuden strategian valmistelu käynnistyy syksyllä 2020, kun kokonaiskirkon strategia on valmistunut. Nyt käsillä olevassa toimintasuunnitelmassa on otettu huomioon kirkon tulevan strategian viimeisin luonnos.

Kirkko ja seurakunnat pitävät esillä kristillisiä arvoja ja vahvistavat niitä yhteiskunnassa. Seurakunta on yhteisö, jossa seurakunnan jäsenet ja ammatillisesti hyvin koulutetut työntekijät rakentavat yhdessä Kristuksen kirkkoa. Työ kirkon mission toteuttamiseksi on siten yhteistä. Työntekijöiden rooli muuttuu enemmän tekemisestä valmentamiseen. Lokeroitumisen sijasta työalojen rajoja on rohkeasti ylitettävä. Talous- ja henkilöstöresurssien pienentyessä yhteistyötä eri tahojen kanssa on kehitettävä. Rakenteiden murroksessa johtamisen merkitys korostuu. Johtamisen on oltava kaikilla tasoilla selkeää, johdonmukaista ja laadukasta. Seurakuntakokojen kasvaessa on erityisesti vahvistettava väliportaana johtajien osaamista ja toimintamahdollisuuksia.

Lapuan hiippakunnan keskeisimmät tehtävät vuosina 2021–2023 ovat:

1. kristillisen identiteetin ja yhteisöllisen jumalanpalveluselämän vahvistaminen seurakunnissa,
2. seurakuntalaisuuden ja valmentavan työotteen kehittäminen,
3. yhdessä tekemisen (yhteinen työ) vahvistaminen seurakunnissa,
4. seurakuntien yhteistyön kehittäminen ja hallintorakenteiden sopeuttaminen resursseihin ja
5. johtajuuden vahvistaminen kaikilla tasoilla.

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

Toteutamme kristillisen uskon tarjoamia mahdollisuuksia

- Jeesuksen risti ja ylösnousemus ovat työmme perusta ja liikkeellepaneva voima

- kristillinen identiteettimme on selkeä
- pidämme yllä uskoa, toivoa ja rakkautta
- toimimme ekologisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi

Toimimme missionaarisesti – ylitämme kynnyksiä

- tuemme seurakuntien missionaarisuutta
- rakennamme yhteyttä pirstaleisessa maailmassa
- toiminnassamme otamme huomioon lähimmäisten ja yhteistyökumppanien tarpeet lähellä ja kaukana
- kehitämme seurakuntien rekrytointikäytäntöjä
- viestimme uskostamme avoimesti

Teemme työtä yhdessä – madallamme raja-aitoja

- näemme työmme yhteisenä ja monimuotoisena
- olemme valmiit tarkastelemaan työtämme tuoreista näkökulmista
- tarkkailemme toimintaympäristöämme säännöllisesti
- tarvittaessa tarkistamme työmme suuntaa
- viestimme reaaliaikaisesti ja monin tavoin
- selkiytämme hiippakuntavaltuuston roolia

Palvelemme seurakuntia

- käymme jatkuvaa vuoropuhelua seurakuntien, yhteistyökumppanien ja yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa
- tuemme seurakuntia ja otamme huomioon niiden tarpeet ja hyödyt
- rakennamme luottamusta
- kehitämme jatkuvasti osaamistamme

Tavoitteiden saavuttamiseksi on laadittu joukko toimenpiteitä (Toimintasuunnitelma 2021: Toimenpiteet ja tavoitellut vaikutukset). Toimenpiteet ovat mahdollisimman konkreettisia. Toimenpiteiden tavoitellut vaikutukset on arvioitu. Tuomiokapitulin henkilöstö arvioi toimintasuunnitelma toteutumista toimintavuoden aikana vähintään kaksi kertaa, erityisesti työkausien vaihtuessa. Tuomiokapituli seuraa toimintasuunnitelman toteutumista ja arvioi sitä vuosikertomuksessa. Hiippakuntavaltuusto arvioi hiippakunnan toimintaa toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Lapuan hiippakunta				
Toimintasuunnitelman toimenpiteet ja tavoitellut vaikutukset				
Teemat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tavoitellut vaikutukset	Vaikutusten arviointi
Toteutamme kristillisen uskon tarjoamia mahdollisuuksia				
	Jeesuksen risti ja ylösnousemus ovat työmme perusta ja liikkeelle paneva voima.	Huolehdimme katekismus- ja raamattuopetukselta seurakuntien työntekijöille tarkoitetuissa koulutuksissa (piispan päivät, pastoraali- ja johtamiskoulutukset). Huolehdimme siitä, että toimitukset ovat osa jumalanpalveluselämää ja sielunhoitoa. Hartauselämä on luovuttamaton osa kaikkea toimintaamme.	Kirkon ja seurakunnan perustehtävä on seurakunnissa vahvasti esillä ja jumalanpalveluselämän keskeisyys vahvistuu.	
	Kristillinen identiteettimme on selkeä.	Korostamme luterilaisuuden ydintä - evankeliumia ja armoa. Autamme seurakuntia rakentumaan yhteisöiksi. Korostamme, että jokainen työntekijä on Kristuksen kirkon työntekijä.	Seurakunnat muuttuvat vähitellen hallinto-organisaatioista jumalanpalvelusyhteisöiksi ja seurakunnan sekä kaikkien työntekijöiden kirkon työntekijäidentiteetti kirkastuu.	

	Pidämme yllä uskoa, toivoa ja rakkautta.	Elämme tässä hetkessä, mutta katsomme tulevaan. Etsimme uhkista ja muutoksista mahdollisuuksia.	Luottamus tulevaisuuteen seurakunnissa säilyy ja vahvistuu.	
	Toimimme ekologisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.	Olemme valmiit etätööhön ja -koulutuksiin. Kehitämme ekologisia työn tekemisen malleja.	Asenteemme ja osaamisemme ekologisesti kestävä toiminnan osalta paranevat. Luomisen teologia on työssämme vahvasti esillä.	
Toimimme missionaarisesti - ylitämme kynnyksiä				
	Tuemme seurakuntien missionaarisuutta.	Luomme hiippakuntamme seurakunnissa kristillisen kirkon yhteistä työnäköä, yhteistyön malleja ja verkostoja. - Pidämme aktiivista yhteyttä ystävyyskirkkoihimme. - Tuemme seurakuntia niiden ekumeenisissa pyrkimyksissä.	Seurakunnissa tehdään työtä kirkon yhteiseksi hyväksi. Erilaiset toimijat tekevät työtä yhdessä yli organisaatioiden erilaisten rajojen. Valmius lähteä seurakunnan tiloista ulos vahvistuu.	
	Rakennamme yhteyttä pirstaleisessa maailmassa.	Haastamme seurakuntia yhteisöinä kohtamaan arvojen, uskontojen ja ajattelun moninaisuuden. Rohkaisemme seurakuntia kasvamaan avoimiksi ja mukaansa kutsuviksi yhteisöiksi uskontojen ja arvojen moninaisuuden keskellä.	Hiippakunnassa ja seurakunnissa suunnitellaan ja tehdään työtä yhdessä, seurakunnissa otetaan lisäksi seurakuntalaiset mukaan suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteisöllisyys lisääntyy.	
	Toiminnassamme otamme huomioon lähimmäisten ja yhteistyökumppanien tarpeet lähellä ja kaukana.	Valmennamme seurakuntia toimimaan evankeliumista käsin lähimmäisen palvelemiseksi. Rohkaisemme seurakuntia nimikkosopimuksiin ja läheiseen yhteistyöhön kirkon lähetysjärjestöjen ja KUA:n kanssa.	Diakoninen ajattelu ja yhteisvastuu on luonnollista seurakuntien toiminnassa. Yhteys seurakuntalaisiin on aitoa lähellä ja kaukana.	
	Kehitämme seurakuntien rekrytointikäytäntöjä.	Rekrytoinneissa korostamme valmiutta suuntautua työssä ulos päin sekä uusien työtehtävien pitkäjänteistä sitouttamista. Ordinaatiovalmennuksen sisällöissä vahvistamme missionaaria ja yhteisöllistä työotetta sekä saavutettavuuden näkökulmaa.	Rekrytointeihin on paneuduttu ja seurakuntiin saadaan monipuolisia, sitoutuneita, innovatiivisia ja osaavia työtekijöitä.	
	Viestimme uskostamme avoimesti.	Kerromme rehellisesti siitä, mitä teemme. Luomme vuorovaikutteisia suhteita eri toimijoiden välille. Luomme aidon iloista kristityn identiteettiä.	Kirkko ja seurakunnat nähdään omalla alueella ja yhteiskunnassa myönteisenä toimijana. Kaikki vuorovaikutuksemme on missionaaria, kaksisuuntaista ja ennakoluuloa.	
Teemme yhteistä työtä - madallamme raja-aitoja				
	Näemme työmme yhteisenä ja monimuotoisena.	Toimimme työssämme tiiminä niin, että jokainen voi tuoda oman osaamisensa osaksi yhteistä työtä ja osaamista jaetaan tiimin sisällä. Kannustamme seurakuntia yhteisvastuuseen ja yhteistyöhön. Rohkaisemme käyttämään poikkeusoloissa opittuja uusia työn tekemisen tapoja.	Annamme esimerkin, vähennämme haavoittuvuutta, lisäämme työssä jaksamista. Työ etänä on myös laadukasta. Erityisosaamisemme hyödyttää kaikkia ja kehitämme sitä jatkuvasti. Opittua osataan käyttää erilaisissa tilanteissa.	
	Olemme valmiit tarkastelemaan työtämme tuoreista näkökulmista.	Olemme valmiit keskustelemaan eri toimijoiden kanssa ja etsimme yhteistyömalleja. Suunnittelemme ja priorisoimme toimintamme niin, ettei resurssien pieneneminen uuvuta henkilöstöä. Sopeutamme omaa toimintamme taloustilanteen mukaan.	Yhteistyö eri tahojen kanssa syvenee. Yhteistyömalleja on syntynyt seurakunnissa. Voimme ja jaksamme hyvin. Talous on tasapainossa.	
	Tarkkailemme toimintaympäristöämme säännöllisesti.	Pyrimme huomaamaan ilmiöt, joihin on reagoitava. Vahvistamme kokeilukulttuuria seurakunnissa. Kerromme onnistumisista, mallinamme ja linkitämme niitä.	Ajassa kiinni eläminen ja suunnitelmallisuus toimivat yhdessä. Olemme joustavia. On rohkeutta yrittää ja kokeilla. Uusien kokemusten vastaanottaminen on luontevaa.	

	Tarvittaessa tarkistamme työmme suuntaa.	Hyödynnämme ajan ilmiötä, teemme kokeiluja. Rohkaisemme seurakuntia toimimaan samoin.	Rohkeus tarvittaviin nopeisiin reagoointeihin on kasvanut tuomiokapitulissa ja seurakunnissa.	
	Viestimme reaaliaikaisesti ja monin tavoin.	Hyödynnämme eri viestintäkanavia tarkoituksenmukaisella tavalla. Kehitämme viestintätaitojamme ja erikoistumme tarpeen mukaan.	Viestintä on kehittynyt ja tarvittaessa monipuolistunut, mutta ei sirpaloitunut. On syntynyt selkeät menetelmät toimia.	
	Selkiytämme hiippakuntavaltuuston roolia	Järjestämme hiippakuntavaltuuston kokouksia, joissa kartoitetaan hiippakuntavaltuuston tehtäväkuvaa, käydään arvokeskustelua ja strategista pohdintaa.	Hiippakuntavaltuuston tehtäväkuva ja rooli selkenee.	
Palvelemme seurakuntia				
	Käymme jatkuvaa vuoropuhelua seurakuntien, yhteistyökumppaniemme ja yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa.	Kartoitamme jatkuvasti seurakuntien tuen tarvetta. Jaamme eri toimijoilta tulevaa tuoretta tietoa sitä tarvitseville. Saatamme yhteen toisiaan tarvitsevia ja tukevia toimijoita. Kehitämme vuorovaikutteisia ja monikanavaisia menetelmiä seurakuntatyön toteuttamiseksi.	Palvelukulttuurimme selkiytyy ja se ymmärretään seurakunnissa ja eri toimijoiden keskuudessa. Olemme seurakuntaelämän keskellä, mutta sopivan kaukana, että näemme riittävän hyvin.	
	Tuemme seurakuntia ja otamme huomioon niiden tarpeet ja hyödyt.	Suunnittelemme seurakuntien tarvitsemaa tukea yhdessä niiden kanssa ja toimimme suunnitelman mukaan. Autamme seurakuntia arvioimaan toimintaresurssejaan. Tuemme johtajuutta kaikilla tasoilla. Valvomme ja tuemme seurakuntien elinkelpoisuutta.	Suunnitelmallisuus lisääntyy. Johtajuus seurakunnissa kehittyy. Yhteistyöhön ollaan valmiimpia ja rakenneuutosten aloittaminen on tarvittaessa mahdollista.	
	Rakennamme luottamusta.	Toimimme ennakoitavalla tavalla. Pidämme mahdollisuuksien mukaan säännöllistä ja jatkuvaa yhteyttä seurakuntien johtaviin viranhaltijoihin sekä muihin työntekijöihin.	Seurakunnat kokevat entistä paremmin tuomiokapitulin yhteistyökumppanikseen.	
	Kehitämme jatkuvasti osaamista.	Seuraamme alamme kehitystä ja testaamme uutta työssämme.	Osaaminen lisääntyy.	

Lapuan hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	113 019,47	176 000,00	125 000,00	
Maksutuotot	85 577,35	150 000,00	120 000,00	
Vuokratuotot	4 255,32	6 000,00	5 000,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	21 922,97	20 000,00		
Tuet ja avustukset	200,00			
Sisäiset tuotot	1 063,83			
Toimintakulut	-1 620 240,11	-1 665 700,00	-1 584 700,00	
Henkilöstökulut	-1 021 413,25	-1 080 000,00	-1 000 550,00	
Palkat ja palkkiot	-860 696,13	-836 935,00	-769 900,00	
Henkilösivukulut	-258 697,07	-243 065,00	-230 650,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	97 979,95			

Palvelujen ostot	-431 768,42	-390 000,00	-414 150,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-5 872,00			
Vuokrakulut	-107 956,80	-108 000,00	-90 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-38 281,46	-67 700,00	-40 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-38 281,46	-67 700,00	-40 000,00	
Annetut avustukset	-14 160,92	-10 000,00	-30 000,00	
Muut toimintakulut	-787,26	-10 000,00	-10 000,00	
TOIMINTAKATE	-1 507 220,64	-1 489 700,00	-1 459 700,00	-1 415 909,00

2.3.8 Helsingin hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Hiippakunnassa on 30 seurakuntaa, jotka kuuluvat kuuteen rovastikuntaan. Seurakuntayhtymiä on viisi, joista Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymät kattavat jäsenmäärästä noin 90 %. Seurakunnista neljä on seurakuntayhtymien ulkopuolella.

Kirkon jäsenkehitys ja kristillinen identiteetti ovat Helsingin hiippakunnassa heikkenemässä 2020-luvulla. Samoin kuin kaikilla Euroopan pääkaupunkiseuduilla instituutioihin sitoutuminen vähenee ja siksi luterilaisen kristillisyyden pitää perustella erikseen olemassaolonsa ja toimintansa merkitystä kansalaisille.

Kirkko näkyy Helsingin hiippakunnassa paikallisesti yhteisöllisen, paikallisen toiminnan kautta mutta myös konkreettisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävien kirkkorakennusten myötä. Helsingin hiippakunnan erityispiirre on, että alueella toimivat laaja-alaisesti yhteiskunnan keskeiset toimijat koulutuksen, politiikan, median, kulttuurin ja liike-elämän alalta. Hiippakunnan toiminnan painopisteet ovat yhtäältä hyvän peruseurakuntatyön tukemisessa ja edistämisessä ja toisaalta ulkoisessa viestinnässä ja yhteiskunnallisten verkostojen ja yhteyksien luomisessa.

Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin henkilöstön määrä on luonnollisen poistuman kautta tasaisesti pienentynyt. Eläkkeelle ja muihin tehtäviin siirtyneiden tilalle ei pääsääntöisesti ole rekrytoitu uusia työntekijöitä. Hiippakunnan erityisrahoitukseen kuuluva Etelä-Suomen kuurojenpappi on sijoitettuna Helsingin seurakuntayhtymään.

Talousarvion laadintaohjeissa on esitetty, että hiippakuntien talousarviokehyksistä vähennetään kustakin 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämisrahaa ja sitä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustussuosiin (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen. Helsingin hiippakunta ymmärtää sekä Kirkkohallituksen että hiippakuntien säästötarpeet mutta katsoo, ettei tällainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ole perusteltua ottaen huomioon, että hiippakunnan tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tämän vuoksi Helsingin hiippakunta esittää, että em. 200 000 euron

määräraha jaetaan hiippakuntien käyttöön siten, että jokaiselle hiippakunnalle annetaan talousarviokehukseen 25 000 euron lisäys. Kokonaisuutena tämä tarkoittaisi 225 000 euron määrärahaa.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2021–2023

Teemme säännöllisesti (4 krt/vuosi) piispantarkastuksia. Piispantarkastuksella on liittymäkoh-
tia laajemminkin ohjaustoimintaamme, kirkkoherrojen kehityskeskusteluihin, työhyvinvoin-
nin seurantaan ja koulutuksiin. Keskeisiä tehtäviä ovat uusien pappien ja diakoniatyöntekijöi-
den vihkimiset ja niihin liittyvät ordinaatio- ja orientoitumisprosessit. Henkilöstökoulutuksista
vastuullamme ovat työyhteisö ja hallinto -pastoraalikurssit, seurakuntaharjoitteluiden koordi-
nointi ja niihin liittyvä kirkon työssäoppijoiden seminaari (Kitos). Koko kirkon tasolla Helsingin
hiippakunta vastaa suntioiden ammatillisen osaamisen edistämisestä jumalanpalveluselämän
alueella.

Painopisteitamme on myös hyvän hallinnon edistäminen seurakunnissa. Neuvomme ja oh-
jaamme kirkkoherroja ja muita hallinnosta ja henkilöstöhallinnosta vastaavia työntekijöitä
seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä. Tuemme hyvää johtajuutta ja työyhteisöjen hyvin-
vointia.

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

Järjestämme piispantarkastukset Myrskylän, Askolan, Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan ja
Korson seurakunnissa. Tuomiokapitulin toiminnallisen henkilöstön työ painottuu suhteessa
enemmän itäisen Uudenmaan pieniin seurakuntiin.

Edistämme missionaarista ajattelua

Kannustamme seurakuntia olemaan kutsuvia ja avoimia. Pyydämme seurakuntia kertomaan
ja raportoimaan onnistumisista, hyvistä signaaleista ja autamme jakamaan sekä monista-
maan innovaatioita ja toivoa antavia käytänteitä.

Olemme osa globaalia kristillistä kirkkoa. Globaalin kirkon näkökulman on hyvä näkyä myös
jokaisen paikallisseurakunnan elämässä. Rakennamme yhteistyöverkostoja ystävyshiippa-
kuntien lisäksi muihin kristillisiin kirkkoihin erityisesti Pohjoismaissa, mutta myös muualla Eu-
roopassa sekä laajemmin. Vuonna 2021 isännöimme Pohjoismaiden pääkaupunkien piispojen
kokousta Helsingissä.

Teemme kirkkoa näkyväksi

Rakennamme verkostoja monikanavaisesti sekä osallistumme rohkeasti keskusteluihin.
Luomme ja ylläpidämme suhteita laajasti yhteiskunnan eri toimijoihin. Vahvistamme työnte-
kijöiden viestinnällistä osaamista ja kannustamme jakamaan asiantuntemusta.

Rohkaisemme seurakuntien työntekijöitä kertomaan ylpeästi työstään kirkossa ja näkymään
kristittyinä oman toimintansa piirissä sekä innostamaan seurakuntalaisia tekemään samoin.
Teemme aktiivista ja analysoitua media- ja somesurainta kirkon näkyvyydestä.

Tuemme työyhteisöjä

Organisoimme hiippakunnallisia/rovastikunnallisia johtamisen ja kohtaamisen foorumeita 2–
3 kertaa vuodessa. Foorumeille kootaan tehtäväkohtaisesti kirkkoherroja, hallintojohtoa ja
viestinnästä vastaavia.

Mittaamme keskustelufoorumeille osallistuvien seurakuntien ja työntekijöiden määrää. Mittaamme myös neuvontayhteydenottojen määrää ja havainnoimme mitkä teemat yhteydenotoissa toistuvat. Tuemme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurakunnissa muun muassa rekrytointin ja työhyvinvoinnin osa-alueilla.

Rakennamme hyvän hallinnon kulttuuria

Tuemme seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallintoa ja henkilöstöhallintoa tarjoamalla matalan kynnyksen konsultaatiota kirkkoherroille ja hallinnon parissa työskenteleville. Tavoitteena on kolmivuotisen suunnittelukauden aikana tavata henkilökohtaisesti kaikki hiippakunnan kirkkoherrat ja käydä läpi seurakunnan hallintoon liittyviä kysymyksiä sekä kartoittaa seurakunnan koulutustarpeita. Edistämme hyvän hallinnon kulttuuria myös papiston ja diakonian virkaan vihittävien ordinaatiokoulutuksissa, työyhteisö ja hallinto -pastoraalikursseilla sekä erikseen sovittavissa muissa koulutuksissa. Erityisesti painotamme kirkkolainsäädännön kokonaisuudistukseen perehdyttämistä, kun uudistuksen sisältö ja voimaantulon ajankohta on tiedossa. Pyydetessä osallistumme asiantuntijoina seurakuntahallintoa kehittäviin työryhmiin.

Helsingin hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	177 309,84	53 500,00	64 300,00	
Maksutuotot	51 910,30	38 000,00	36 300,00	
Vuokratuotot	780,65			
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	6 321,93	1 500,00		
Tuet ja avustukset	2 516,25	2 000,00	2 000,00	
Muut toimintatuotot	37 716,30	12 000,00	26 000,00	
Sisäiset tuotot	78 064,41			
Toimintakulut	-1 650 109,84	-1 530 500,00	-1 511 300,00	
Henkilöstökulut	-990 066,20	-942 450,00	-911 500,00	
Palkat ja palkkiot	-759 133,67	-723 850,00	-701 100,00	
Henkilösivukulut	-230 932,53	-218 600,00	-210 400,00	
Palvelujen ostot	-268 965,91	-212 200,00	-227 700,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-2 601,00			
Vuokrakulut	-263 510,31	-261 500,00	-267 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-41 504,82	-24 850,00	-28 800,00	
Ostot tilikauden aikana	-41 504,82	-24 850,00	-28 800,00	
Annetut avustukset	-82 993,60	-89 500,00	-76 000,00	
Muut toimintakulut	-468,00		-300,00	
TOIMINTAKATE	-1 472 800,00	-1 477 000,00	-1 447 000,00	-1 403 590,00

2.3.9 Espoon hiippakunta

Katsaus nykytilanteeseen ja tulevaan

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin tehtävä on vahvistaa Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa tukemalla hiippakunnan seurakuntia. Tavoitteena on, että seurakunnat voivat parhaalla mahdollisella tavalla osallistua Jumalan missioon tässä alati muuttuvassa maailmassa. Toimintaympäristön nopea muutos on tuonut Espoon hiippakunnan seurakunnat uudenlaisen lähetystilanteen äärelle: kirkon merkitys yhteiskunnassamme ja sen jäsenten elämässä ei ole enää itsestäänselvyys, vaan ihmisiä on autettava löytämään kristillisen uskon merkitys ja mielekkäisyys seurakuntayhteyden kautta.

Parhaillaan valmistellaan vuonna 2021 käyttöön otettavaa uutta tuomiokapitulin toimintalinjausta. Syksyllä 2020 voimaan tulevaksi ilmoitettu kokonaiskirkon uusi strategia otetaan tarkoituksenmukaisin osin huomioon toimintalinjauksen uudistamisessa.

Keskusrahastomaksujen leikkaukset koskettavat myös Espoon hiippakunnan taloutta. Vuoden 2020 taantuman mahdolliset seuraukset näkyvät kuitenkin vuoden 2022 taloudessa. Tiukentuvan talouden tuomiin haasteisiin on valmistauduttava ja samalla tuettava seurakuntia voimavarojen jakamista koskevassa suunnittelussa. Tuomiokapitulin viraston toiminnassa tämä tarkoittaa työn jatkuvaa priorisointia sekä yhteistyön tiivistämistä muiden hiippakuntien ja hiippakunnan alueen toimijoiden kanssa mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi vuonna 2021 vahvistetaan ulkopuolisen rahoituksen hakemista sekä tuomiokapitulin että seurakuntien työtä tukeviin hankkeisiin.

Talousarvion laadintaohjeissa on esitetty, että kunkin hiippakunnan talousarviokehyksistä vähennetään 50 000 euroa ns. seurakuntien kehittämisrahaa ja sitä kompensoidaan lisäämällä Kirkkohallituksen talousarvion avustussuosiin (seurakunta-avustukset) 200 000 euron määräraha käytettäväksi seurakuntien kokeilutoiminnan tukemiseen. Säästötarpeet tiedottaen Espoon hiippakunta katsoo, ettei tällainen resurssien siirto hiippakunnilta Kirkkohallitukselle ei ole perusteltua ottaen huomioon, että tuomiokapitulin lakisääteinen tehtävä on juuri tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tämän vuoksi esitetään, että edellä mainittu 200 000 euron määräraha jaetaan hiippakuntien talousarviokehysiin siten, että kunkin hiippakunnan kehysten vähennys on 25 000 euroa.

Tuomiokapitulin virastossa työskentelee parhaillaan 10 työntekijää. Tuomiokapitulin kansainvälisen työn asiantuntijan siirryttyä muihin tehtäviin työsuhteen jatkosta päätetään sen jälkeen, kun taloudellisten resurssien kehitys vuosiksi 2021–23 on täsmentynyt. Olemassa olevat resurssit riittävät tällä hetkellä kapitulin viraston ydintehtävän, hiippakuntamme seurakuntien työn tukemisen, laadukkaaseen toteuttamiseen.

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila mullisti työnteon seurakunnissa ja koko kirkossa. Poikkeustilassa toimiminen, erityisesti siirtyminen monia digitaalisia alustoja käyttävään tavoittavaan työhön tuli nopeasti osaksi jokaisen seurakunnan työtä. Poikkeustila on tarjonnut mahdollisuuden tarkastella kriittisesti totuttuja ja uusia työtapoja sekä tuottanut joukon kokemuksia ja oivalluksia työskentelytavoista, toimista ja prosesseissa, joita kannattaa hyödyntää eri tavoin olojen normalisoiduttuakin. Vuonna 2021 osataan jo arvioida, mitkä poikkeustilanteen synnyttämistä työn tekemisen tavoista ovat tulleet jäädäkseen. Pandemian mukanaan tuomia oppeja ja oivalluksia tarkastellaan yhdessä seurakuntien kanssa.

Uusi hiippakuntavaltuusto käynnistää vuoden 2020 aikana strategisen keskustelun, jonka tavoitteena on selkiyttää hiippakuntavaltuuston roolia Espoon hiippakunnassa. Keskustelun pohjamateriaalina käytetään kahta loppuvuonna 2019 valmistunutta Piispainkokouksen mietintöä, joista toinen koskee hiippakuntavaltuustojen roolia ja toinen hiippakuntia ja Suunta-hanketta.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2021–2023

Työn rakenteet

Uudistetun ohjeistuksen mukainen piispantarkastus toteutetaan ensimmäisen kerran syksyllä 2021 Kauniaisten suomalaisessa seurakunnassa. Uudistettu ohjeistus edellyttää tarkastettavaa seurakunnalta mm. aiempaa perusteellisempaa strategista paneutumista sekä skenaariolaskelmia ja niihin perustuvia johtopäätöksiä seurakunnan taloudellisten resurssien kehityksen vaikutuksista.

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallintoa ja henkilöstöhallintoa hoitavaa henkilöstöä ja luottamushenkilöitä neuvotaan ja koulutetaan. Hallinnon teemapäivä järjestetään syksyllä. Seurakuntia tuetaan niiden rekrytointiprosesseissa ja rekrytointikäytäntöjen kehittämisessä.

Kirkkohallituksen Suunta-hankkeella on vaikutuksia myös hiippakuntien toimintaan. Rakenteellisesti keskeisin näistä on Kirkon koulutuskeskuksen ja Kirkon tutkimuskeskuksen yhdistyminen Kirkon tutkimus- ja koulutus -yksiköksi. Hiippakunnan järjestämistä koulutuksista erityisesti pastoraalitutkinnot on toteutettu tiiviissä yhteistyössä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa, kuten myös kirkon johtamiskoulutusten kokonaisuus. Kehittämis- ja hanketoiminnan osaamisen vahvistaminen Kirkkohallituksessa on hiippakuntien ja seurakuntien kannalta tärkeä tekijä. Muutosten vaikutukset tarkentuvat vuoden 2021 aikana. Rakenteellisilla muutoksilla on vaikutusta kokonaiskirkon ja hiippakuntatason yhteistyöhön, tehtäväjakoon, asiantuntijaresurssien sijoitteluun sekä seurakuntien tukitoimiin erityisesti henkilöstön koulutuksen ja kehittämisen prosesseissa.

Seurakuntatyön johtamisen tutkinto toteutetaan ensimmäistä kertaa uudistuneessa muodossaan. Muutoksia tapahtuu erityisesti tutkintoon liittyneessä soveltuvuustutkimuksessa sekä tutkinnon arvioinnissa. Seurakuntatyön johtamisen tutkintoon osallistumisen edellytyksiksi tulevat moniammatillisen Johtamisen perusteet -koulutuksen suorittaminen sekä osallistuminen johtamispotentiaalikartoitukseen ja tuomiokapitulin järjestämään ammatilliseen uraohjauskeskusteluun. Johtamisen perusteet on kokonaan uusi koulutus, mutta Espoon ja Helsingin hiippakunnat järjestävät kokeiluversion siitä jo vuonna 2020.

Työn merkitys

Tuomiokapitulin seurakunnille, niiden henkilöstölle ja luottamushenkilöille suuntaamasta koulutuksesta keskeinen osa toteutetaan valmennusten ja ajatushautomojen muodossa. Ajatushautomoissa tutkitaan seurakunnan kanssa sovittavalla tavalla laajempia seurakuntaan vaikuttavia ilmiöitä, seurakunnan työn kannalta merkityksellisiä teemoja sekä ratkaisuja vaativia kysymyksiä. Niiden suunnittelun ja toteutuksen keskeisin elementti on aktiivinen seurakuntien tarpeiden kuuntelu ja yhteinen prosessointi. Alkuvuonna 2021 tehdään seurakuntakierros, jolla kartoitetaan seurakuntien toiveet ja oppimiskokemukset poikkeusoloista. Havaintoja ja toiveita hyödynnetään valmennuksia ja ajatushautomoita kehitettäessä.

Luottamushenkilöiden ja seurakuntien vastuunkantajien kanssa verkostoituvaa yhteistyötä kehitetään aikaisempien kokemusten sekä vuonna 2019 tehdyn osaamiskartoituksen pohjalta. Syksyllä 2021 järjestetään luottamushenkilöille ja seurakuntien johtaville viranhaltijoille tarkoitettu Hiippakuntafoorumi yhteistyössä hiippakuntavaltuuston kanssa. Foorumin yhteyteen integroidaan nuorten vaikuttajaryhmien toiminta.

Espoon ekumeenisen toimikunnan toiminta on viime vuosina terävöitynyt ja aktivoitunut. Koko hiippakunnan alueen ekumeeniset toimijat kootaan yhteen, ja luterilaisten seurakuntien työntekijöiden ekumeenista tietoisuutta vahvistetaan.

Rippikoulu-uudistuksen yhteydessä vuonna 2017 seurakuntien rippikoulun ohjesäännöt ja paikallisuunnitelmat ajantasaistettiin. Rippikoulu-uudistuksen tilaa ja poikkeusolojen aiheuttamia muutoksia ja kehittämistarpeita kartoitetaan tapaamalla kaikkien seurakuntien rippikouluvastaavat. Hiippakunnan seurakuntien rippikoulutyötä tekeville on perustettu TEAMS-tiimi sekä materiaalin jakamista varten Sharepoint-alusta. Diakoniatyöntekijöille järjestetään rippikoulukoulutusta (Rippikoulu osana diakoniatyöntekijän työtä) yhdessä Nuori Kirkko -järjestön kanssa.

Hengellinen elämä

Ordinaatiovalmennukset ovat osa pastoraalitutkintoa ja siten osaamisen kansallista viitekehystä (FiNQF). Tästä syystä niiden sisältöjä ja toteutusta hiippakunnissa on kehitettävä nykyistä yhdenmukaisemmiksi. Hiippakuntien ja Kirkon koulutuskeskuksen tätä varten asettama työryhmä saa työnsä valmiiksi vuoden 2020 aikana, ja työryhmän linjauksia sovelletaan Espoon hiippakunnan Kutsuttuna kirkon työhön -valmennukseen vuodesta 2021 alkaen. Erityisenä haasteena Espoossa on muille kuin papeille ja diakonian virkaan vihittäville tarkoitettun orientoitumiskoulutuksen tavoitavuus. Ryhmäprosessin kannalta orientoitujia olisi välttämättä saada mukaan nykyistä laajemmin. Tällä hetkellä suuri osa seurakuntien uusista työntekijöistä kuitenkin jää ilman yhteistä kirkon tehtävän ja olemuksen sekä kutsumuksen pohdintaa, ja yhteys tuomiokapituliin jää ohueksi.

Hengellisen elämän tukeminen on työssä jaksamisen ja uudistuvan seurakuntaelämän kannalta entistä tärkeämpää. Tuen keskeisiä työkaluja ovat hengellisen elämän verkosto, hengellisten ohjaajien verkosto, retriitit sekä vuonna 2020 käynnistetty pyhiinvaellusverkosto. Työntekijäretriittejä ja hengellisen elämän päiviä tarjotaan entiseen tapaan. Hengellisen elämän päivä toteutettiin onnistuneesti verkkosovelluksena pandemian aikana. Tätä toteutustapaa hyödynnetään jatkossakin.

Hengellisen ohjauksen mahdollisuutta pidetään esillä, ja kynnystä osallistumiseen madalletaan ja ohjaajaverkostoa laajennetaan. Piispan valmistuminen mahdollistaa tuomiokirkon maen hyödyntämisen uudella tavalla hengellisen elämän tukena.

Tuomiokapituli toimii edelleen määrätietoisesti luomakuntavastuun edistämiseksi, sitoutuu kirkon ilmasto- ja energiastrategian tavoitteisiin ja kannustaa seurakuntia ympäristödiplomin käyttöönotossa. Ympäristötyötä tukee ja vahvistaa tuomiokapitulin oma ympäristödiplomi, jolle haetaan jatkoa vuoden 2022 alusta lukien. Ympäristötyötä kehitetään yhteisessä HEP-verkostossa (Helsinki, Espoo, Porvoo), jossa on hiippakuntien ja seurakuntien lisäksi myös muita ympäristötoimijoita.

Työn ilo ja työhyvinvointi

Diakonian ja kasvatuksen lähiesimiesten verkostopäivän tavoitteena on ollut tukea esimiestyötä sekä edistää työalojen välistä yhteistyötä. Näitä tapaamisia jatketaan edelleen. Lisäksi kevään 2020 poikkeusolojen myötä on syntynyt digitaalisia verkostoja (TEAMS, WhatsApp), joilla esimiestyötä on voitu tukea. Niitä hyödynnetään jatkossakin, mikäli se nähdään tarpeelliseksi.

Työntekijöitä kannustetaan ryhmä- ja tiimityönohjaukseen, mutta yksilötyönohjaus on edelleen kysytyn ohjauksen muoto. Työnohjaajia tuetaan vuonna 2020 alkaneilla työnohjauksen työnohjaus (tuto) -ryhmillä, joita on kaksi hiippakunnan alueella. Lisäksi työnohjaajille järjestetään muita vertaiskokoontumisia ja koulutusta yhdessä Helsingin ja Porvoon hiippakuntien kanssa.

Hiippakunnan konsulttiverkoston yhteydenpitoa ja toimintavalmiutta pidetään yllä käytettävissä olevin koulutus- ym. resurssein. Seurakuntia kannustetaan edelleen hyödyntämään konsultteja ja konsultointiprosesseja toimintansa arvioinnissa ja kehittämisessä.

Verkostomaista työtettä on tuomiokapitulissa kehitetty jo pitkään. Olemassa olevia verkostoja pidetään yllä ja uusia rakennetaan käytettävissä olevien resurssien mukaan, mutta samalla pyritään vahvistamaan verkostojen omaehtoista vastuunkantoa ja itseään kannattelevaa toimintatapaa. Vuonna 2019 solmitun aiesopimuksen mukaista yhteistyötä Omnian ja tuomiokapitulin välillä vahvistetaan.

Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2021

- uudistetun piispantarkastusprosessin käyttöönotto
- hiippakuntavaltuuston roolin kehittäminen sekä hiippakuntafoorumi ja nuorten vaikuttajaryhmät
- ordinaatiovalmennuksen kehittäminen

Espoon hiippakunnan talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvaan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	64 757,44	17 500,00	51 500,00	
Maksutuotot	56 239,92	4 000,00	41 000,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	8 296,33	11 000,00	9 000,00	
Tuet ja avustukset		1 000,00	1 000,00	
Muut toimintatuotot	221,19	1 500,00	500,00	
Toimintakulut	-1 283 969,45	-1 302 000,00	-1 305 100,00	
Henkilöstökulut	-875 776,85	-887 968,00	-912 200,00	
Palkat ja palkkiot	-676 622,86	-685 392,00	-703 413,00	
Henkilösivukulut	-205 308,25	-202 576,00	-208 787,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	6 154,26	0,00		
Palvelujen ostot	-229 521,99	-206 332,00	-174 700,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-1 986,99	0,00		

Vuokrakulut	-125 372,46	-146 000,00	-146 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-31 029,16	-46 500,00	-30 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-31 029,16	-46 500,00	-30 000,00	
Annetut avustukset	-20 222,00	-15 200,00	-42 000,00	
Muut toimintakulut	-60,00		-200,00	
TOIMINTAKATE	-1 219 212,01	-1 284 500,00	-1 253 600,00	-1 215 992,00

2.3.10 Tuomiokapitulien toimitilat

Tuomiokapitulien toimitiloista ja piispantaloista osa on Kirkon keskusrahaston omistuksessa ja osa vuokrattuja. Tälle menokohdalle kirjataan kiinteistön omistajan kulut. Toimitilojen juoksevat kulut kirjataan tuomiokapitulien kuluiksi.

Kapitulien toimitilat	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	32 964,55	7 600,00	7 600,00	7 600,00	7 600,00
Vuokratuotot	7 689,61	7 600,00	7 600,00	7 600,00	7 600,00
Muut toimintatuotot	25 274,94				
Toimintakulut	-196 007,84	-165 600,00	-175 700,00	-175 700,00	-175 700,00
Palvelujen ostot	-88 447,23	-144 000,00	-115 000,00	-115 000,00	-115 000,00
Vuokrakulut	-74 750,04		-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00
Aineet ja tarvikkeet	-9 446,17	-900,00			
Ostot tilikauden aikana	-9 446,17	-900,00			
Muut toimintakulut	-23 364,40	-20 700,00	-20 700,00	-20 700,00	-20 700,00
TOIMINTAKATE	-163 043,29	-158 000,00	-168 100,00	-168 100,00	-168 100,00

2.3.11 Tuomiokapitulien yhteiset

Tästä määrärahasta rahoitetaan Kirkon työhön opiskelevien päivät (KiTOS), Osallisena kirkon uskosta ja tehtävästä – Orientoitumiskoulutus ja Soveltuvuustutkimuksen tuloksen ja papin työn reflektiopäivät.

- Moniammatilliset Kirkon työhön opiskelevien päivät (KiTOS) ovat vakiintuneet kaikkiin hiippakuntiin vuodesta 2014 lähtien. Piispainkokouksen päätösten mukaiseen

moniammatilliseen orientoitumiskoulutukseen on ollut varattuna hiippakuntien vuotuinen yhteinen määräraha. Koulutukset suunnataan työuran alkuun osaksi perehdyttämistä. Teologien opiskelijoiden soveltuvuustutkimuksen osana ovat ns. soveltuvuustutkimuksen tulosten ja papin työn reflektointipäivät, joita tuomiokapitulit järjestävät tutkimukseen osallistuneille sen jälkeen opiskelupaikkakunnilla.

- Vuodelle 2021 hiippakuntien yhteiseen käyttöön varataan 50 000 euroa, sillä kahtena tilikautena 2018 ja 2019 vuotuiset kustannukset ovat olleet tuota luokkaa.
- Vuonna 2022 järjestetään synodaalikokoukset. Synodaalikokoukset pidetään joka kuudes vuosi, vuonna 2016 ne maksoivat 760 000 euroa.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintakulut	-41 237,36	-90 000,00	-50 000,00	-50 000,00	-50 000,00
Henkilöstökulut	-1 928,42				
Palkat ja palkkiot	-1 495,00				
Henkilösivukulut	-433,42				
Palvelujen ostot	-33 324,02	-90 000,00	-50 000,00	-50 000,00	-50 000,00
Vuokratulot	-243,12				
Aineet ja tarvikkeet	-1 369,62				
Ostot tilikauden aikana	-1 369,62				
Annetut avustukset	-4 244,55				
Muut toimintakulut	-127,63				
TOIMINTAKATE	-41 237,36	-90 000,00	-50 000,00	-50 000,00	-50 000,00

2.4 Avustukset, sopimus pohjainen yhteistyö ja jäsenmaksut

Entinen jaottelu	Uusi jaottelu
1. Avustukset seurakunnille	1. Avustukset
2. Avustukset yhdistyksille ja laitoksille	• Avustukset seurakunnille
• Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt	• Avustukset kouluttaville laitoksille
• Kouluttavat laitokset	• Muut avustukset
• Sisar-yhteisöt	2. Sopimus pohjainen yhteistyö
• Muut yhdistykset ja laitokset	• Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt
3. Muut avustukset	• Muut sopimus pohjaiset yhteistyöhankkeet
• Sekalaiset avustukset	3. Jäsenmaksut
• SOME-yhteistyöhankkeet	• Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkkojen kansainvälisille yhteistyöjärjestöille
• Saamelaisyö	• Muut jäsenmaksut

Avustukset on jaoteltu suunnitelmassa toisin kuin aiemmin. Uusi jaottelu selviää yllä olevasta kuviosta. Luvun 2.4. uusi nimi (Avustukset, sopimus pohjainen yhteistyö, jäsenmaksut) kuvaa paremmin sen sisältöä. Muutos on toteutettu ryhmittelemällä entisen Avustus-luvun sisältö uudella tavalla ja siirtämällä kohtaan jäsenmaksut Kirkkohallituksen talousarviosta jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkkojen kansainvälisille yhteistyöjärjestöille. Myös muita pienempiä siirtoja on tehty.

Jäljempänä kuvataan tarkemmin vuodelle 2021 esitettäviä avustuksia, sopimus pohjaisen yhteistyön kustannuksia sekä jäsenmaksuja. Esitys noudattaa hyväksyttyä vuosien 2020–2022 toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Määräaikaiset hankkeet päättyvät hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti. Uusia hankkeita ei esitetä käynnistettäväksi. Avustuksia, sopimus pohjaisen yhteistyön kustannuksia ja jäsenmaksuja on alennettu suunnitelman mukaisesti noin 15 % silloin, kun se on ollut mahdollista. Vuosien 2022 ja 2023 avustusten kokonaismäärän arvioidaan säilyvän vuoden 2021 tasolla.

2.4.1 Avustukset

2.4.1.1 Avustukset seurakunnille

Verotulojen täydennys

Täydennyksen myöntämisestä ja laskemisesta säädetään kirkkojärjestyksen 22 luvun 8 §:ssä. ”Kirkkohallitus myöntää Kirkon keskusrahastosta verotulojen täydennystä seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle, kun tämän laskennallinen kirkollisvero läsnä olevaa jäsentä kohden alittaa kunnan asukastiheyden ja seurakunnan tai seurakuntayhtymän jäsenmäärän mukaan määräytyvän tasoitusrajan. Tasoitusraja on sen mukaan kuin Kirkkohallitus tarkemmin päättää 65–80 prosenttia kaikkien seurakuntien läsnä olevaa jäsentä kohden laskettujen laskennallisten kirkollisverojen keskiarvosta.”

Kirkkohallituksen täysistunto päättää verotulojen täydennystä myöntäessään, miten ja millä perusteella tasoitusraja määräytyy. Vuodesta 2006 alkaen verotulojen täydennystä on jaettu siten, että 75 % täydennyksestä määräytyy kunnan asukastiheyden mukaan porrastaen ja 25 % seurakunnan jäsenmäärän mukaan.

- Verotulojen täydennykseen esitetään varattavaksi vuodelle 2021 edelleen 1 100 000.

Harkinnanvarainen avustus

Avustuksesta säädetään kirkkojärjestyksen 22 luvun 9 §:ssä: ”Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle, jos tämä syrjäisen sijainnin, pitkien välimatkojen, saaristo-olojen, jäsenmäärän pienuuden, rakennushankkeiden, seurakuntien yhteistoiminnan ja seurakuntatalouden kehittämisen tai muun erityisen syyn johdosta on taloudellisen tuen tarpeessa. Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta määrääjäksi myös tarkoituksenmukaisen ja kustannuksiltaan edullisen seurakuntien välisen yhteistyön tai seurakuntarakenteen aikaansaamiseksi.”

Perinteinen harkinnanvarainen avustus on tarkoitettu tilapäiseen apuun. Sitä on mahdollista saada kolmena peräkkäisenä vuotena, jollei pitempää ajanjaksoa katsota tarkoituksenmukaiseksi seurakunnan erityisistä olosuhteista johtuen. Harkinnanvaraista avustusta on tarkoituksenmukaista myöntää seurakunnalle pidemmän ajanjakson kuin kolmen peräkkäisen vuoden ajan seuraavista syistä:

- a) Seurakunta on maantieteellisistä syistä harkinnanvaraisen avustuksen tarpeessa. Tällöin toteutuu ainakin toinen seuraavista edellytyksistä: 1) seurakunta on saaristo-seurakunta tai 2) seurakunnalla on useampia pysyviä toimipaikkoja, joiden välinen etäisyys on seurakunnan pinta-ala huomioiden kohtuuttoman pitkä niin, että niitä voidaan pitää erillisinä toimintakeskuksina.
 - b) Määräaikainen harkinnanvarainen avustus: jos seurakunta on päättämässä seurakuntaliitoksesta, avustusta voidaan myöntää liitoksen toteutumiseen saakka, ei kuitenkaan yhteensä yli viittä vuotta peräkkäin.
 - c) Vuosittainen muista syistä myönnettävä avustus: voidaan myöntää seurakunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.
- Varaus perinteiseen harkinnanvaraiseen toiminta-avustukseen on 500 000 euroa/vuosi. Vuonna 2020 avustus oli poikkeuksellisesti 545 000 euroa.

Kirkon palvelukeskukseen siirtymisen tukeminen

- Vuonna 2021 avustuksia ei enää makseta.

Kirkon keskusrahaston rakennusavustus

Kirkon keskusrahaston rakennusavustus koskee ei-suojeltuja kohteita ja seurakuntien muita toimitiloja. Kuten ennenkin, tuen määrä ja avustusprosentti riippuvat seurakuntien verotuloista.

- Keskusrahaston rakennusavustuksiin esitetään varattavaksi edelleen 1 000 000 euroa vuonna 2021.

Kokeilutoiminnan avustaminen

Ovet auki -strategiassa todetaan, että kirkolta vaaditaan jatkossa entistä enemmän muutokkykyä ja -ketteryyttä. Muutokset ovat aiempaa nopeampia ja arvaamattomampia, eivätkä niiden vaikutukset ilmene samalla tavalla kaikkialla. Paikallisesti toimiva ratkaisu ei välttämättä toimi toisella paikkakunnalla.

Strategian linjauksen mukaisesti tulevana vuosina on tarkoitus toteuttaa kokeiluja ja vahvistaa kokeilukulttuuria. Kokeiluja on syytä tukea myös taloudellisesti.

- Seurakuntien kokeilutoimintaa esitetään tuettavaksi 200 000 eurolla. Uusi avustus jäsentyy osaksi Suunta-hankkeeseen suunniteltua koordinoitua kehittämistyön tukemista. Kirkkohallitus on aiemmin tukenut kokeilutoimintaa mm. koordinoimalla Yhteinen keittiö -hanketta.

Koulutusavustus

- Tarkoituksena on tukea pienten ja vähävaraisten seurakuntien työntekijöiden koulutautumista; varaus tähän on 120 000 euroa/vuosi.

Avustus seurakunnille, joissa saamelaistyön virkoja

Saamelaistyön virkoja ovat saamelaispappi ja -diakonissa Inarin seurakunnassa, saamelaispappi Muonion seurakunnassa sekä Utsjoen seurakunnan kirkkoherra ja diakonissa.

- Menokohdalle esitetään edelleen yhteensä 297 000 euroa.

Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa tehtävä työ

- Menokohdalle esitetään 134 000 euroa. Avustus jaetaan seuraaville seurakunnille: Tyska evangelisk-lutherska församlingen i Finland, Olaus Petri församling, International Evangelical Church in Finland ja Anglican Church in Finland.

2.4.1.2 Avustukset koulutettaville laitoksille

Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan tuki (yhteensä 73 000 euroa) kohdistuu seuraaviin hankkeisiin: Opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen (työelämäsuunnittelijan tehtävä, 53 000 euroa vuodessa) sekä Teologisen tutkimustiedon näkyvyyden edistäminen (20 000 euroa). Suunnitelmaan sisältyy mm. alan oppilaitosten kanssa julkaistavan teologia.fi-sivuston kehittäminen ja ylläpitäminen. Määräaikainen tuki kaupunkilehtorin tehtävään päättyy viisivuotissuunnitelman mukaisesti.

Vuodelle 2021 esitetään jatkoa hankkeelle, jossa kehitetään uusia yhteistyömuotoja työelämäopintojen ohjaukseen (10 000 euroa). Kirkkohallitus ei puolla hankkeen jatkamista.

Itä-Suomen yliopistolle myönnetty tuki päättyy voimassa olevan suunnitelman mukaisesti vuonna 2020. Hankkeelle esitetään edelleen tukea 12 500 euroa kirkollisten soveltavien opintojen monimuotoistamiseen ja ohjaajakoulutuksen koulutuspaketin valmisteluun. Kirkkohallitus ei puolla esitystä.

Diakonia-ammattikorkeakoululle esitetään voimassa olevan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti tukea yhteensä 65 000 euroa opiskelijoiden hengellisen ja kirkollisen identiteetin vahvistaminen

Centria ammattikorkeakoululle esitetään tukea 8 000 euroa opiskelijoiden kirkollista identiteettiä vahvistavaan retriittiin, mentorointiin opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukena ja opintomatkaan Kasvatuksen päiville. Tukea esitetään myös liturgisen esineistön hankintaan uudelle Kokkolan kampukselle.

Seurakuntaopiston tukea on alennettu (445 000 eurosta 310 000 euroon) ja tuen kohdentumista on tarkennettu yhteistyössä Kirkkohallituksen ja Seurakuntaopiston kanssa. Vuonna 2021 tuki kohdentuu seuraavasti: uskonnonopetus ja uskonnonpedagogiikan kehittäminen (145 000 euroa), kirkon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisen kehittäminen (105 000 euroa), varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen yhteistyö ja osaamisen kehittäminen

seurakunnissa (35 000 euroa) luottamushenkilötoiminnan ja seurakuntien muutosten tukeminen (25 000 euroa). Kokonaissumman alentuminen on seurausta kiinteistöinvestointien tuesta luopumisesta.

Lärkkulla-säätiön kiinteistöinvestointien määräaikaisesta tuesta luovutaan voimassa olevan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti vuodesta 2021 alkaen. Vuodelle 2021 kuitenkin esitetään, että oppilaitoksen toiminnan muutoksien ja koronaviruksen aikaansaamien vaikutusten vuoksi säätiötä tuettaisiin aikaisemmalla tavalla, mutta tuki kohdistuisi toiminnallisiin hankkeisiin. Esitettävä 40 000 euron tuki kohdistuisi kirkon henkilöstökoulutuksen kehittämiseen Porvoon hiippakunnassa (erityisesti verkkopedagogisen koulutuksen kehittäminen), Maallikkoakatemiaan toimintaan sekä kirkon nuorten johtajakoulutusakatemiaan. Kirkkohallitus ei puolla esitystä. Tulevien vuosien tukea täytyy tarkastella lähemmin yhteistyössä Porvoon hiippakunnan ja Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen (KRTK / KCSA) kanssa.

Yrkeshögskolan Novialle esitetään 23 000 euron tukea, joka kohdistuu uuteen Nåva Dei -hankkeeseen, jonka tavoitteena on tukea kirkon työhön opiskelevien hengellistä ja kirkollista ammatti-identiteettiä. Se perustuu aikaisempaan Novia Dei -hankkeeseen. Uutta hanketta toteutetaan Novia ammattikorkeakoulun hallinnoimana, mutta siihen osallistuvat vahvasti myös Åbo Akademi, Porvoon hiippakunta ja Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK / KCSA).

2.4.1.3 Muut avustukset

Kirkon ulkomaanavulle (KUA) esitetty tuki on yhteensä 958 000 euroa. Toiminta-avustus sisältää perusosan sekä vuokratuen. Kirkon ulkomaanapu on vuokralla Kirkon eläkerahaston omistamissa tiloissa Eteläranta 8:n kiinteistössä.

Kokonaistukeen sisältyy myös avustus nuorisoverkoston kehittämiseen. KUA:n yhteyteen syksyllä 2004 perustettu Changemaker-nuorisoverkosto tarjoaa vaikuttamismahdollisuuden kirkossa nuorille ja nuorille aikuisille. Changemaker tekee tunnetuksi kansainvälisen vastuun ja diakonian kysymyksiä. Tavoitteena on, että yhteiskunta ja kirkko kantaisivat vastuunsa ja toimisivat oikeudenmukaisemman maailman puolesta. Kirkkohallitus on tukenut verkostoa vaihtelevilla summilla vuosina 2005–2020.

Pakolaisneuvonta ry hakee yleisavustusta 50 000 euroa käytettäväksi järjestön viestintään ja vaikuttamiseen niin perinteisen vaikuttamistyön kuin oikeudellisesti merkittävien tapausten ligitoinnin kautta. Pakolaisneuvonnan erityisosaaminen on vuosikymmenten aikana laajentunut turvapaikka-asioista muihin oleskelulupa-asioihin, erityisenä painopisteenä perheenyhdistäminen, ihmiskaupan uhrien avustaminen sekä paperittomuuteen liittyvät kysymykset. Vuoden 2020 tuki oli 45 000 euroa. Kirkkohallitus puoltaa 40 000 euron tukea vuodelle 2021.

Lapin turistityöhön esitetään 144 000 euroa.

Kirkkotehtiinien konservointilaitos on Turun maakuntamuseon yhteydessä. Toimintaa esitetään tuettavaksi 15 000 eurolla vuonna 2021.

Kirkon toiminta saaristossa. Vuoden 2018 talousarvioon varattiin ensimmäisen kerran 15 000 euron määräraha saariston kirkollista toimintaa varten. Määrärahalla tuetaan matkailijoiden keskuudessa tehtävää työtä vastaavasti kuin Lapin matkailukohteissa. Sillä ylläpidetään ja ke-

hitetään toimintaa, joka saavuttaa mökkiläisiä, matkailijoita ja veneilijöitä molemmista kieliryhmistä sekä ulkomaisia matkailijoita. Vuodelle 2021 esitetään tähän työhön varattavaksi 13 000 euroa.

Varaus sekalaisiin avustustarpeisiin. Tähän varataan yhteensä 80 000 euroa. Kohta korvaa nykyisen kohdan ”Muut järjestöavustukset”. Osa pienemmistä avustuksista voidaan maksaa Kirkkohallituksen suunnitteluyksiköiden varoista.

2.4.2 Sopimus pohjainen yhteistyö

2.4.2.1 Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt

Järki I -ryhmän järjestöjä ovat Kirkkopalvelut ry, Lasten ja nuorten keskus ry, Suomen Merimieskirkko ry ja Församlingsförbundet. Esitetyt kustannukset perustuvat yhteistyösopimukseen, jotka on hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 1.4.2003 ja sen jälkeen vuosittain virastokollegiossa.

Vuodelle 2021 esitetään, että yhteistyösopimuksia tarkennetaan siten, että Kirkon keskusrahaston kustannukset ovat 15 % alhaisemmat kuin vuonna 2020. Asiasta on neuvoteltu järjestöjen kanssa. Kustannukset ovat säilyneet lähes muuttumattomina vuodesta 2003 alkaen.

Vuonna 2021 osallistutaan Kirkkopäivien kustannuksiin 50 000 eurolla. Lisäksi käynnistetään Kirkkopalvelujen kanssa seurakuntavaaleihin liittyvä yhteistyö, johon varataan 70 000 euroa. Kirkkopalvelut vastaa seurakuntavaalikampanjasta mukaan lukien ehdokasasetteluun liittyvä kampanjointi. Kirkkohallitus vastaa jatkossa edelleen virallisesta vaaliviestinnästä, tulostajien järjestelmästä ja vaalikoneesta.

2.4.2.2 Muut sopimus pohjaiset yhteistyöhankkeet

Some-yhteistoimintahankkeet. Jatketaan yhteistyötä Lasten ja nuorten keskus ry:n kanssa lasten ja nuorten verkkopalveluiden kehittämisessä. Varaus tähän on 51 000 euroa.

Hiljaisuuden ystävät ry. ja Isoiset ry. Näiden toimijoiden kanssa on tehty yhteistyösopimukset. Varaudutaan avustamaan järjestöjä yhteensä 6 000 eurolla. Tavoitteena on, että myös muiden järjestöjen kanssa tehtäisiin yhteistyöhankkeita sopimus pohjaisesti.

Kopioisto. Tästä maksetaan Kirkon keskusrahaston (Kirkkohallitus ja tuomiokapitulit) kopiostomaksu vuonna 2021. Maksun suuruus on 13 000 euroa.

2.4.3 Jäsenmaksut

2.4.3.1 Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkon kansainvälisille yhteistyöjärjestöille

	2020	2021 esitys
Jäsenmaksut		
Luterilainen maailmanliitto (LML)	250 000	250 000
Kirkkojen maailmanneuvosto (KMN)	178 500	178 500
Euroopan kirkkojen konferenssi (EKK)	80 000	80 000
Euroopan kirkkojen siirtolaisuustoimikunta (CCME)	8 500	8 500
Euroopan protestanttisten kirkkojen yhteisö (CCPE) (ent. Leuenberg)	2 100	2 100
The Anglican Lutheran Society	1 500	1 500
Barentsin alueen kirkkojen neuvosto	20 000	10 000
Global Christian Forum	15 000	15 000
Al Amana -dialogikeskus	3 500	3 500
Euroopan uskontojohtajien neuvosto	8 000	8 000
Yhteensä	567 100	557 100
Erityisohjelmat		
KMN:n Faith and Order-komissio	27 000	27 000
Strasbourg'n ekumeeninen tutkimusinstituutti	31 500	31 500
LML:n yleiskokousrahasto	50 000	50 000
LML:n hätäapurahasto		24 000
KMN:n yleiskokousrahasto	50 000	0
Theobalt (Itämeren alueen kirkkojen verkosto)	2 200	2 200
Yhteensä	160 700	134 700
Kaikki yhteensä	727 800	691 800

*Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkon kansainvälisille yhteistyöjärjestöille ovat aikaisemmin sisällyneet Kirkkohallituksen talousarvioon.

2.4.3.2 Muut jäsenmaksut

Suomen ekumeenisen neuvoston (SEN) jäsenmaksu on 99 000 euroa vuonna 2021. Myös SEN on Kirkon eläkerahaston vuokralaisena Eteläranta 8:n kiinteistössä.

AVUSTUKSET	2020 TA	20->21 MUUTOS	2021 TAE	2022 TTS	2023 TTS
2.4 AVUSTUKSET, SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ, JÄSENMAKSUT					
2.4.1 AVUSTUKSET					
2.4.1.1 AVUSTUKSET SEURAKUNNILLE					
VEROTULOJEN TÄYDENNYS	1 100 000		1 100 000		
PERINT. HARKINNANVARAISET TOIMINTA-AV.	545 000		500 000		
KIPA-TUKI PIENILLE SEURAKUNNILLE	73 000				
RAKENNUSAVUSTUKSET	1 000 000		1 000 000		
KOKEILUTOIMINNAN AVUSTAMINEN			200 000		
KOULUTUSAVUSTUKSET	120 000		120 000		
AVUSTUS SEURAKUNNILLE, JOISSA SAAMELAISTYÖN VIRKOJA	297 000		297 000		
TYÖ SUOMESSA ASUVIEN ULKOMAALAISTEN PARISSA	158 000		134 000		
AVUSTUKSET SEURAKUNNILLE YHTEENSÄ	3 293 000	2 %	3 351 000		
2.4.1.2 AVUSTUKSET KOULUTTAVILLE LAITOKSILLE					
Hgin yliopisto, teol. tdk, työelämäyhteyksien suunnittelija	53 000		53 000		
Hgin yliopisto, teol. tdk, kaupunkiteologia, 2016 - 2020	86 000				
Hgin yliopisto, teol. tdk, tutkimustiedon näkyvyyden edistäminen	20 000		20 000		
Hgin yliopisto, harjoitteluohjaajien perehdyttäminen ja kouluttaminen	10 000				
Itä-Suomen yliopisto, soveltavien opintojen kehittäminen	10 000				
Diakonia-ammattikorkeakoulu	120 000		65 000		
Centria ammattikorkeakoulu	8 000		8 000		
Seurakuntaopisto	445 000		310 000		
Lärkkulla-säätiö	40 000				
Yrkeshögskolan Novia & Åbo Akademi	23 000		23 000		
Yhteensä	815 000	-41 %	479 000		
2.4.1.3 MUUT AVUSTUKSET					
Kirkon ulkomaanapu (sis. Nuorisoverkoston)	1 021 000	-6 %	958 000		
Pakolaisneuvonta ry	45 000	-11 %	40 000		
Lapin turistityö	168 000	-14 %	144 000		
Kirkkotekstiilien konservointi	17 000	-12 %	15 000		
Kirkon toiminta saaristossa	15 000	-13 %	13 000		
Vuonna 2020 päättyvät	590 000				
Varaus sekalaisiin avustustarpeisiin	159 000	-50 %	80 000		
Yhteensä	2 015 000	-38 %	1 250 000		
KORONAPANDEMIA-AVUSTUS (TALOUSARVION 1. MUUTOS)	4 000 000				
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	10 123 000	-50 %	5 080 000	5 080 000	5 080 000

2.4.2 SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ

2.4.2.1 YHTEISTYÖSOPIMUKSEN TEHNEET JÄRJESTÖT

Kirkkopalvelut	108 000	-15 %	91 800
Kirkkopalvelut, Kirkkopäivät			50 000
Kirkkopalvelut, vaalimainonta			70 000
Nuori kirkko	166 000	-15 %	141 100
Suomen Merimieskirkko	261 000	-15 %	221 800
Församlingsförbundet	24 000	-15 %	20 400
Yhteensä	559 000	6 %	595 100

2.4.2.2 MUUT SOPIMUSPOHJAISET YHTEISTYÖHANKKEET

Some-yhteistoiminta Nuori Kirkko ry:n kanssa	60 000	-15 %	51 000
Hiljaisuuden ystävät ry	5 000		5 000
Isoset ry	1 500		1 000
Kopiosto			13 000
Yhteensä	66 500	5 %	70 000

SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ YHTEENSÄ	625 500	6 %	665 100	665 100	665 100
--	----------------	------------	----------------	----------------	----------------

2.4.3 JÄSENMAKSUT

2.4.3.1 JÄSENMAKSUT JA ERITYISAVUSTUKSET KIRKKOJEN KANSAINVÄLISILLE YHTEISTYÖJÄRJESTÖILLE

Jäsenmaksut	567 100	-2 %	557 100
Erityisohjelmat	160 700	-16 %	134 700
Yhteensä	727 800	-5 %	691 800

2.4.3.2 MUUT JÄSENMAKSUT

Suomen ekumeeninen neuvosto	99 000		99 000
-----------------------------	--------	--	--------

JÄSENMAKSUT YHTEENSÄ	826 800	-4 %	790 800	790 800	790 800
-----------------------------	----------------	-------------	----------------	----------------	----------------

KAIKKI YHTEENSÄ	11 575 300	-44 %	6 535 900	6 535 900	6 535 900
------------------------	-------------------	--------------	------------------	------------------	------------------

2.5 Valtion rahoitus

Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (rahoituslaki) tuli voimaan vuoden 2016 alussa. Rahoituslain mukaan seurakunnille lailla annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä korvataan valtion talousarviosta maksettavalla rahoituksella ja samalla luovutaan seurakuntien yhteisövero-osuudesta. Korvattavia yhteiskunnallisia tehtäviä ovat hautaustoimi, väestökirjanpito tehtävät sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkai-

den rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Kirkon keskusrahastolle maksettavan valtion rahoituksen suuruus on alun perin ollut 114 milj. euroa vuosina 2016–2019, vuonna 2020 rahoituksen tasoa korotettiin 1,3 %, vastaava indeksikorotus sisältyy myös valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen.

Valtion rahoituksen jakoperusteet vuonna 2020 ja esitys vuodelle 2021 ovat seuraavat:

	2020	2021
Seurakunnat	106 596 000	108 099 000
Kulttuurihistorialliset rakennukset ja irtaimisto	7 000 000	7 000 000
Kirjuri-jäsentietojärjestelmä	2 000 000	2 000 000
Yhteensä (euroa)	115 596 000	117 099 000

Vuonna 2021 seurakuntien osuus 108 099 000 euroa jaetaan edelleen euroa/kunnan jäsen-jakoperusteiden mukaan. Kirkon keskusrahasto jakaa automaattisesti kuukausittain rahoituksen seurakunnille. Jako tapahtuu kunnan väkiluvun mukaan siten, että vuoden 2021 rahat jaetaan viimeisen vahvistetun väkilukutiedon eli tilanteen 31.12.2019 perusteella. Tilastokeskuksen mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2019 lopussa 5 525 292 henkilöä. Valtion rahoituksen jako-osuus on siten 19,564 euroa/kunnan jäsen.

Rahoituksesta 7 000 000 euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon. Kirkkohallituksen täysistunto myöntää hakemuksesta nämä avustukset seurakunnille. Vuonna 2021 on edelleen kaksi rakennusavustuslinjaa: Kirkon keskusrahaston perinteinen rakennusavustus (1,0 milj. euroa/v) ja valtion rahoituksella rahoitettava kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston kunnossapitoavustus (7,0 milj. euroa/v).

- Suunnitelmakaudella tarkoituksena on edelleen rahoittaa tästä valtion rahoitusosuudesta yhteisen kiinteistörekisterin laajentaminen (korkeintaan 0,5 milj. euroa/v) kaikkiin seurakuntatalouksiin. Tämän rekisterin olemassaolo on ehdoton edellytys valtion rahoituksen oikeudenmukaiselle jakamiselle.
- Vuodelle 2021 esitetään, että valtion rahoitusosuutta käytetään Hiilineutraali kirkko 2030 -hankkeen jatkamiseen vuonna 2021. Vuonna 2020 hanke toteutettiin Kirkkohallituksen erillishankkeena. Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian tavoite 1 on seurakuntien kiinteistöjen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Tätä tavoitetta tukee viisi suositusta: 1) öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2025 mennessä, 2) fossiilisilla polttoaineilla tuotetun sähkön käytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä, 3) seurakunnat selvittävät rakennustensa energiankulutuksen ja kirjaavat sen Basis-järjestelmään vuoden 2020 loppuun mennessä ja samalla rakennusten energiatehokkuutta parannetaan, 4) Kirkkohallitus tarjoaa seurakunnille energianeuvontaa ja 5) vähällä käytöllä olevista tiloista luovutaan ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään. Kaikkien suositusten toimenpaneminen seurakunnissa edellyttää niihin liittyvää erityistä teknistä ja taloudellista osaamista ja tukea. Tavoitteeseen pääsemiseksi keinot ja toimet seurakunnissa ovat valtaosiltaan yhtenevät ja ne ovat monistettavissa. Siksi keskitetty ammattitaitoinen tuki ja hyvien kokemusten jakaminen on sekä viisasta että tuottaa taloudellista hyötyä. Tavoite öljylämmityksestä luopumiseksi vuoteen 2025 men-

nessä on tiukka, mutta työ on lähtenyt hyvin käyntiin vuonna 2020. Hanketta esitetään jatkettavaksi vuonna 2021 siten, että energianeuvojan tehtävää jatketaan edistämään erityisesti tavoitteen 1 toteutumista. Lisäksi tilataan rakennusten energiankäytön CO₂-päästöjen laskentamalli ja kaava, jolla seurakunnat voivat seurata ja parantaa sekä energiatalouttaan että vähentää CO₂-päästöjään. Laskentamalli mahdollistaa myös seurakuntien ja sitä kautta koko kirkon hiilidioksidipäästöjen merkittävän osan seurannan ja näyttää, kuinka hiilineutraalisuushanke etenee. Tähän esitetään varattavaksi 150 000 euroa vuonna 2021.

- Vuodelle 2021 esitetään lisäksi, että valtion rahoitusosuutta käytetään Seurakuntapuutarhurit ry:n hakemuksen mukaisesti hautausmaiden hoitosuunnitelman luomiseen ja julkaisemiseen. Hankkeen lopputuloksena on seurakuntien käyttöön jaettava sähköinen ja mahdollisesti myös kirjallinen hoitosuunnitelmamalli. Hoitosuunnitelma toimisi työkaluna hautausmaiden hoidon suunnittelun kohdentamiselle muuttuvassa hautausmaakulttuuriympäristössä. Hautausmaaomaisuuden hallinta edellyttää seurakunnissa nykyistä tarkempaa tietoa hoitokustannuksista, -menetelmistä ja hoidon tavoitteista. Hoitosuunnitelma toimii apuna myös omaisuuden hoidon sekä kestävän ympäristöhoidon kehittämisessä. Tähän esitetään varattavaksi 41 000 euroa.
- Lisäksi esitetään, että valtion rahoitusosuutta käytetään Petäjäveden seurakunnan vanhan kirkon vuosittaisiin peruskunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyviin menoihin. Petäjäveden seurakunnan vanha kirkko on kirkkokunnassamme ainut maailmanperintökohde eli ns. UNESCO-kohde. Tämä velvoittaa muun muassa tarkkoihin kirkon nelivuotiskautisiin hoitosuunnitelmiin. Kirkon välttämättömään peruskunnossapitoon ja turvallisuuteen (rikkoutuneiden ikkunalasien korjaus, katon tervaus, vartiointi, portaiden korjaus jne.) liittyvät vuosittaiset menot ovat noin 30 000 euroa. Esitetään, että osallistutaan näihin kustannuksiin korkeintaan 30 000 eurolla vuodessa siten, että korvaus maksetaan vuosittain jälkikäteen tilityksen perusteella.

Rahoituksesta 2 000 000 euroa käytetään Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	9 041 294,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 000 000,00
Korvaukset	9 024 674,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 000 000,00	9 000 000,00
Muut toimintatuotot	16 620,00				
Toimintakulut	-7 141 861,94	-9 000 000,00	-9 000 000,00	-9 000 000,00	-9 000 000,00
Henkilöstökulut	-306 547,38	-306 854,00	-342 480,00	-342 480,00	-342 480,00
Palkat ja palkkiot	-235 957,54	-235 586,00	-262 672,00	-262 672,00	-262 672,00
Henkilösivukulut	-70 589,84	-71 268,00	-79 808,00	-79 808,00	-79 808,00
Palvelujen ostot	-1 642 062,67	-1 693 146,00	-1 435 300,00	-1 435 300,00	-1 435 300,00
Palvelun ostot - sisäiset			-220 000,00	-220 000,00	-220 000,00
Vuokratulot	-294,00				
Aineet ja tarvikkeet	-1 137,89		-2 200,00	-2 200,00	-2 200,00

Ostot tilikauden aikana	-1 137,89		-2 200,00	-2 200,00	-2 200,00
Annetut avustukset	-5 191 800,00				
Muut toimintakulut	-20,00	-7 000 000,00	-7 000 020,00	-7 000 020,00	-7 000 020,00
TOIMINTAKATE	1 899 432,06	0,00	0,00	0,00	0,00

2.6 Omakatteiset rahastot ja muut sidotut rahastot

Erillään hoidettavia varoja kutsutaan taseen vastattavissa omakatteisiksi rahastoiksi. Niille on ominaista yhteisön muusta varallisuudesta erillinen kate. Kirkon keskusrahastolla on 11 omakatteista rahastoa – kullakin tuomiokapitulilla on omansa ja näiden lisäksi Kirkon diakoniarahasto sekä Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto käsitellään kirjanpidossa omakatteisina rahastoina.

Juoksevassa kirjanpidossa omakatteiset rahastot pidetään erillään talousyksikön muista varoista kustannuspaikkojen avulla. Omakatteisten rahastojen nettotulos siirretään rahastojen pääomiin omalla rivillään ennen toimintakatetta. Siirto tehdään sen osoittamiseksi, ettei kysymys ole yhteisön tuloksesta vaan siitä erotetusta osasta. Siirto lisätään taseen vastattavissa olevaan omakatteisen rahaston saldoon ja rahastojen pääomat esitetään taseessa oman pääoman ryhmässä heti peruspääoman jälkeen (KILA 1995/1334). Vuoden 2021 siirrot ovat talousarviossa 102 396 euroa.

Sidotut rahastot

Omakatteisten rahastojen tavoin myös sidottujen rahastojen käyttö on rajattu erityismääräyksiin, mutta niiden varat voidaan pitää ja sijoittaa yhdessä yhteisön muiden varojen kanssa. Niillä ei siis ole taseessa katevarallisuutta. Sidotuista rahastoista merkittävin on tekijänoikeusrahasto. Kahdella muulla rahastolla, Kirkon musiikkijuhlien rahastolla ja Saarikon rahastolla on niin vähän tapahtumia, että niitä ehdotetaan lakkautettaviksi vuoden 2020 aikana. Tekijänoikeusrahaston nettotuloksen siirto on 101 000 euroa.

Talousarvio 2021, omakatteiset rahastot

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	-2 260 266,78	-1 481 000,00	-1 158 820,00	-960 520,00	-960 520,00
Maksutuotot	-13 472,40				
Kirkon keskusrahaston toimintatuotot	-5,15				
Vuokratuotot	-138 411,97	-143 000,00	-144 620,00	-144 620,00	-144 620,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-888 739,16	-1 050 000,00	-441 000,00	-423 000,00	-423 000,00
Tuet ja avustukset	-56,00				
Sijoitustuotot	-1 219 582,10	-288 000,00	-573 200,00	-392 900,00	-392 900,00

Toimintakulut	1 606 879,18	1 395 190,00	1 056 424,00	1 002 374,00	1 002 374,00
Henkilöstökulut	94 281,62	127 450,00	125 374,00	125 374,00	125 374,00
Palkat ja palkkiot	74 181,26	98 000,00	73 539,00	73 539,00	73 539,00
Henkilösivukulut	20 100,36	29 450,00	51 835,00	51 835,00	51 835,00
Palvelujen ostot	68 319,32	33 740,00	15 500,00	11 500,00	11 500,00
Palvelun ostot - sisäiset	74 614,41				
Vuokrakulut	68 010,96	72 000,00	64 500,00	64 500,00	64 500,00
Aineet ja tarvikkeet	2 444,81	2 500,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Ostot tilikauden aikana	2 444,81	2 500,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Annetut avustukset	1 251 815,54	1 159 500,00	850 050,00	800 000,00	800 000,00
Muut toimintakulut	47 392,52				
Siirto omakatteiseen rahastoon	653 387,60	85 810,00	102 396,00	-41 854,00	-41 854,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Talousarvio 2021, sidotut rahastot

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	-110 248,44	-120 000,00	-111 000,00	-111 000,00	-111 000,00
Maksutuotot	-110 236,81	-120 000,00	-111 000,00	-111 000,00	-111 000,00
Muut toimintatuotot	-11,63				
Toimintakulut	2 837,24	15 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Henkilöstökulut	97,24				
Palkat ja palkkiot	97,24				
Palvelujen ostot	2 185,00	15 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Vuokrakulut	555,00				
Siirto sidottuihin rahastoihin	107 596,20		101 000,00	101 000,00	101 000,00
TOIMINTAKATE	185,00	-105 000,00	0,00	0,00	0,00
VUOSIKATE	185,00	-105 000,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	185,00	-105 000,00	0,00	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		105 000,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	185,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*Tilinpäätöksessä 2019 vapaat rahastot muutettiin sidotuiksi rahastoiksi. Tämän seurauksena rahastojen lisäyksiä tai vähennyksiä ei enää esiinny talousarviossa.

3 Kirkon palvelukeskus

*) Kirkon palvelukeskuksen talousarvio vuodelle 2021 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2021–2023 on hyväksytty Kirkon palvelukeskuksen johtokunnan kokouksessa 27.5.2020, § 38.

3.1 Toimintasuunnitelma

Kirkon palvelukeskuksen asiakkaat odottavat saavansa palvelukeskukseen keskitetystä toiminnasta kustannussäästöjä. Kustannushyötyjen täysimääräinen realisoituminen palvelukeskusmuotoisessa toimintatavassa edellyttää kaikilta asiakkailta yhteisten palvelukeskusprosessien mukaista toimintatapaa. Kokonaisuutta kehitetään ja parannetaan uusien toimintamahdollisuuksien etsimisellä ja vakiinnuttamisella yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Vuosina 2018–2020 palvelukeskuksen toimintaa on tehostettu ja sen lisäksi joitakin palvelulaajennuksia on pilotoitu asiakaskohtaisien palvelujoukkojen kautta. Vuonna 2021 palvelulaajennuksia on tarkoitus tarjota asiakkaille aktiivisemmin. Seurakuntien löytäessä uusia toimintatapoja palvelukeskus tukee niiden edellyttämien henkilöstö- ja taloushallinnon ratkaisujen kehittämistä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Vaikuttavuutta arvioidaan palvelulaajennusten vuosittaisella kokonaistuntimäärällä.

Kirkkohallituksen käynnistämässä talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien kehittämishankkeessa (Kipa 2 -hanke) on selvitetty vuoden 2020 aikana talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja, järjestelmiä sekä niiden kehittämistarpeita. Seurakunnat ovat osallistuneet aktiivisesti selvitystyöhön. Mikäli hankkeen loppuraportin mukaiset toimenpide-ehdotukset etenevät toteutusvaiheeseen, vaikuttaa se myös Kirkon palvelukeskuksen vuosien 2021–2023 toimintaan.

3.1.1 Asiakkaat

Kaikki seurakuntataloudet ovat Kirkon palvelukeskuksen palvelutuotannon asiakkaina, mikä antaa hyvät mahdollisuudet kehittää palvelukokonaisuutta yhteistyössä seurakuntatalouksien kanssa. Suunnittelukauden tavoitteena on talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojen kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa, järjestelmien käytettävyyden parantaminen sekä palveluprosessien automatisoinnin edistäminen.

Palvelutuotannon näkökulmasta asiakkaita on aiempina vuosina ryhmitelty asiakassegmentteihin. Pienille, keskisuurille ja isoille seurakuntatalouksille oli omat asiakastyöryhmät, joissa yhdessä asiakkaiden kanssa identifioitiin toteutettavaksi talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien ja järjestelmien toiminnan kannalta keskeisimpiä kehityskohteita. Jatkossa asiakasyhteistyötä on tarkoitus terävöittää eriyttämällä kehityskohteiden valinta prosesseista vastaaville seurakuntatalouksien edustajille ja valittujen kehityskohteiden suunnittelu asiantuntijoille.

Vuoden 2021 alusta käyttöön otettava palvelukeskusmaksujen hinnasto lisää asiakkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa palvelukeskusmaksuihinsa siirtymällä sähköisiin prosesseihin. Hinnastossa on päivitetty ja tarkennettu palvelukeskuksen eri prosessien omakustannehintoja. Hinnaston pohjalta asiakkaat voivat ohjata toimintaansa kustannustehokkaampaan suuntaan.

3.2 Talousarvio

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuo- den TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	9 645 348,77	9 220 000,00	8 995 000,00	9 125 000,00	9 250 000,00
Vuokratuotot	15 370,00	14 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00
Tuet ja avustukset	33 365,65	26 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00
Muut toimintatuotot	9 353 571,25	8 943 500,00	8 735 000,00	8 863 000,00	8 985 000,00
Sisäiset tuotot	243 041,87	236 500,00	220 000,00	222 000,00	225 000,00
Toimintakulut	-8 399 767,86	-9 220 000,00	-8 995 000,00	-9 125 000,00	-9 250 000,00
Henkilöstökulut	-4 568 741,89	-5 240 000,00	-5 070 000,00	-5 150 000,00	-5 230 000,00
Palkat ja palkkiot	-3 589 007,45	-3 668 000,00	-3 888 000,00	-3 950 000,00	-4 011 000,00
Henkilösivukulut	-1 058 137,29	-1 572 000,00	-1 182 000,00	-1 200 000,00	-1 219 000,00
Henkilöstökulujen oi- kaisuerät	78 402,85				
Palvelujen ostot	-2 797 992,69	-2 930 000,00	-2 885 000,00	-2 930 000,00	-2 970 000,00
Palvelun ostot - sisäiset	-521 254,00	-530 000,00	-530 000,00	-530 000,00	-530 000,00
Vuokrakulut	-451 670,35	-450 000,00	-455 000,00	-460 000,00	-465 000,00
Aineet ja tarvikkeet	-58 191,76	-70 000,00	-55 000,00	-55 000,00	-55 000,00
Ostot tilikauden ai- kana	-58 191,76	-70 000,00	-55 000,00	-55 000,00	-55 000,00
Muut toimintakulut	-1 917,17				
TOIMINTAKATE	1 245 580,91	0,00	0,00	0,00	0,00

4 Kirkkohallituksen suunnitteluyksiköiden talousarviot ja toiminnan kuvaus

Kirkkohallituksen suunnitteluyksiköiden talousarviot v. 2021	Kirkkohallitus YHTEENSÄ	Kirkollis-kokous	Piispainkok. kanslia	Arkkipiispan kanslia	KKH yhteinen toiminta	Hallinto-osasto	Työmarkkina-osasto	Talous osasto	Toiminnallinen osasto	Ulkoasiain osasto
Toimintatuotot	3 524 890,00				218 000,00		34 000,00	1 790 000,00	883 400,00	
Korvaukset	70 000,00									
Myyntituotot	25 300,00				10 000,00					
Maksutuotot	1 039 400,00				100 000,00		25 000,00		663 400,00	
Vuokratuotot	186 190,00				8 000,00					
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	85 000,00									
Tuet ja avustukset	60 000,00				60 000,00					
Muut toimintatuotot	1 309 000,00				40 000,00		9 000,00	1 040 000,00	220 000,00	
Sisäiset tuotot	750 000,00							750 000,00		
Toimintakulut	-28 983 301,49	-656 300,00	-296 100,00	-330 680,00	-4 603 099,00	-1 463 317,00	-779 240,00	-6 640 622,00	-5 269 604,88	-1 659 933,00
Henkilöstökulut	-14 776 621,49	-323 000,00	-179 300,00	-301 080,00	-1 050 519,00	-1 251 417,00	-679 000,00	-2 326 512,00	-3 443 726,88	-1 050 894,00
Palkat ja palkkiot	-11 433 350,17	-299 300,00	-137 900,00	-231 600,00	-827 769,00	-962 628,00	-519 000,00	-1 789 623,00	-2 647 941,13	-810 857,00
Henkilösivukulut	-3 343 271,32	-23 700,00	-41 400,00	-69 480,00	-222 750,00	-288 789,00	-160 000,00	-536 889,00	-795 785,75	-240 037,00
Palvelujen ostot	-11 205 017,00	-332 300,00	-110 200,00	-27 300,00	-3 233 550,00	-200 500,00	-97 200,00	-3 639 000,00	-1 626 378,00	-498 439,00
Palvelun ostot - sisäiset	-220 000,00				-220 000,00					
Vuokrakulut	-724 310,00				-13 000,00			-642 210,00	-10 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-457 900,00	-1 000,00	-1 900,00	-2 200,00	-85 500,00	-10 500,00	-3 000,00	-32 900,00	-116 500,00	-16 100,00
Ostot tilikauden aikana	-457 900,00	-1 000,00	-1 900,00	-2 200,00	-85 500,00	-10 500,00	-3 000,00	-32 900,00	-116 500,00	-16 100,00
Annetut avustukset	-1 536 500,00		-4 500,00						-65 000,00	-87 500,00
Muut toimintakulut	-62 953,00		-200,00	-100,00	-530,00	-900,00	-40,00		-8 000,00	-7 000,00
Siirto omakatteeseen rahastoon	-101 000,00									
TOIMINTAKATE	-25 559 411,49	-656 300,00	-296 100,00	-330 680,00	-4 385 099,00	-1 463 317,00	-745 240,00	-4 850 622,00	-4 386 204,88	-1 659 933,00

Kirkkohallituksen suunnitteluyksiköiden talousarviot v. 2021	Kirkon viestintä	Kirkon tutkimuskeskus	Kirkon ruotsinkielisen työn keskus	Ulkosuomalaistyö	Kiinteistöt	Rahastot
Toimintatuotot	110 000,00	15 300,00	130 000,00	80 520,00	152 670,00	111 000,00
Korvaukset	70 000,00					
Myyntituotot		15 300,00				
Maksutuotot	40 000,00		100 000,00			111 000,00
Vuokratuotot				25 520,00	152 670,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat			30 000,00	55 000,00		
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
Sisäiset tuotot						
Toimintakulut	-3 004 500,00	-925 600,00	-1 316 450,00	-1 533 155,61	-494 700,00	-10 000,00
Henkilöstökulut	-2 021 900,00	-567 700,00	-1 155 467,00	-426 105,61		
Palkat ja palkkiot	-1 555 800,00	-436 700,00	-889 000,00	-325 232,04		
Henkilösivukulut	-466 100,00	-131 000,00	-266 467,00	-100 873,57		
Palvelujen ostot	-860 700,00	-69 500,00	-150 000,00	-27 250,00	-322 700,00	-10 000,00
Palvelun ostot - sisäiset						
Vuokrakulut	-10 000,00	-31 600,00	-3 000,00		-14 500,00	
Aineet ja tarvikkeet	-60 000,00	-5 500,00	-7 000,00		-115 800,00	
Ostot tilikauden aikana	-60 000,00	-5 500,00	-7 000,00		-115 800,00	
Annetut avustukset	-48 700,00	-251 000,00		-1 079 800,00		
Muut toimintakulut	-3 200,00	-300,00	-983,00		-41 700,00	
Siirto omakatteeseen rahastoon						-101 000,00
TOIMINTAKATE	-2 894 500,00	-910 300,00	-1 186 450,00	-1 452 635,61	-342 030,00	0,00

* Taulukossa olevat luvut ovat laskettu mukaan edellisessä taulukossa olevaan "Kirkkohallitus YHTEENSÄ" -sarakeeseen.

4.1 Kirkolliskokous

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintakulut	-681 393,92	-722 000,00	-656 300,00	
Henkilöstökulut	-318 989,02	-359 500,00	-323 000,00	
Palkat ja palkkiot	-296 949,22	-332 000,00	-299 300,00	
Henkilösivukulut	-22 039,80	-27 500,00	-23 700,00	
Palvelujen ostot	-360 830,40	-359 900,00	-332 300,00	
Aineet ja tarvikkeet	-1 574,50	-2 600,00	-1 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-1 574,50	-2 600,00	-1 000,00	
TOIMINTAKATE	-681 393,92	-722 000,00	-656 300,00	-636 611,00

4.2 Piispainkokouksen kanslia

Johdanto

Piispainkokouksen kanslian tehtävänä on suorittaa piispainkokouksen istuntoihin liittyvät järjestelyt sekä valmistella ja panna toimeen istunnoissa käsiteltäviä asioita sen mukaisesti kuin esityslistan asiat jakautuvat ulkoasiain osaston kanssa. Lisäksi piispainkokouksen kanslia avustaa piispojen kollegiota tämän suorittaessa piispojen yhteisiä tehtäviä tai koordinoi hiipakuntien toimintaa.

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Piispainkokous käsittelee asioita sen mukaan, mitä aloiteoikeuden piispainkokouksessa omaavat tahot (KJ 21: 2§) esittävät, joten tulevien vuosien konkreettista työmäärää ja tehtäviä on vaikea arvioida tai ennakoida muuta kuin ns. vuosikelloasioiden osalta sekä jo tiedossa olevien prosessien osalta.

Vuoden 2021 aikana on tarkoitus piispainkokousten istuntojen valmisteluiden lisäksi yhdessä arkkipiispan kanslian ja myös kirkon viestintää konsultoiden kehittää piispojen yhteisiin kannanottoihin liittyviä prosesseja. Sikäli kuin tällaisia kannanottoja aletaan valmistelemaan uudenlaisten prosessien ohjaamana, tämä tulee sitomaan kanslian resursseja uudella tavalla. Aloiteoikeus asiassa on piispojen kollegiolla, mutta kansliassa on valmius prosessin ohjaukseen ja kannanottojen valmisteluun.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Piispainkokous käsittelee asioita sen mukaan, mitä aloiteoikeuden piispainkokouksessa omaavat tahot (KJ 21: 2§) esittävät, joten tulevien vuosien konkreettista työmäärää ja tehtäviä on hyvin vaikea arvioida tai ennakoida muuta kuin ns. vuosikelloasioiden osalta sekä jo tiedossa olevien prosessien osalta.

Kaikki merkit viittaavat siihen, että käsiteltävien asioiden määrä on pikemminkin lisääntymään kuin vähenemään päin. Asialistalle voi odottaa nousevan periaatteellisia teologisia ja kirkon toimintaan liittyviä kysymyksiä, mikä johtuu kirkon toimintaympäristön nopeasta muutoksesta. Useista kirkolliskokouksen tai Kirkkohallituksen käsittelemistä asioista pyydetään piispainkokouksen lausunto, joten kirkossa tapahtuvat uudistusprosessit heijastuvat usein suoraan kanslian työmäärään.

Piispainkokouksen kanslia osallistuu myös ammatillisen koulutuksen seurantaan ja kelpoisuustyöskentelyyn erityisesti pappien osalta, teologian maistereiden soveltuvuuden seurantaan ja lisäksi työvoiman rekrytoinnin edistämiseen ja siihen liittyvään ennakkointiin muun muassa Kirkon teologikoulutustoimikunnassa ja Ammatillisen koulutuksen ryhmässä (AKR). Kansainvälisiä suhteita ylläpidetään esimerkiksi pohjoismaisten piispainkokouksen sihteerien vuotuisten tapaamisten välityksellä.

Tämän lisäksi piispainkokouksen kanslian työntekijät ovat omalla asiantuntijaprofiilillaan mukana Kirkkohallituksen työskentelyssä: tässä suhteessa piispainkokouksen kanslia seurailee Kirkkohallituksen muiden osastojen toimintasuunnitelmia, joista nouseviin prosesseihin kanslian työntekijöitä osallistuu osaamisensa perusteella.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluva vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintakulut	-314 744,35	-319 585,00	-296 100,00	
Henkilöstökulut	-193 833,25	-200 085,00	-179 300,00	
Palkat ja palkkiot	-148 527,92	-152 690,00	-137 900,00	
Henkilösivukulut	-45 305,33	-47 395,00	-41 400,00	
Palvelujen ostot	-117 660,11	-110 600,00	-110 200,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-45,60			
Aineet ja tarvikkeet	-3 162,89	-2 900,00	-1 900,00	
Ostot tilikauden aikana	-3 162,89	-2 900,00	-1 900,00	
Annetut avustukset		-5 000,00	-4 500,00	
Muut toimintakulut	-42,50	-1 000,00	-200,00	
TOIMINTAKATE	-314 744,35	-319 585,00	-296 100,00	-287 217,00

4.3 Arkkipiispan kanslia

Johdanto

Arkkipiispan kanslian tehtävänä on avustaa arkkipiispaa hänen viranhoidossaan. Arkkipiispan kanslian työ liittyy Kirkkohallituksen vuoden 2021 strategiaan tavoitteisiin lähinnä arkkipiispa kokonaiskirkollisiin ja osittain kaitsenta-alueen hoitamiseen liittyvien tehtävien kautta. Muita tehtäviä kanslialla tulee arkkipiispan yhteiskunnallisesta roolista sekä ekumeenisista ja kansainvälisistä tehtävistä käsin.

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Arkkipiispan kanslia tukee arkkipiispan työtä huolehtimalla siitä, että arkkipiispalla on ajantasainen ja kattava tieto päätöksenteon pohjaksi yhteiskunnallisesta tilanteesta, kansainvälisistä ja ekumeenisista kysymyksistä, mediakentästä, seurakuntien toiminnasta ja haasteista sekä taloudellisista tilanteesta ja ennusteista.

Arkkipiispan yhteiskuntasuhteiden hoidon avainasioita ovat verkottuminen ja vaikuttavuus. Arkkipiispalla tulee olla käytössään riittävä asiaosaaminen ja hänen tulee tuntea ja tavoittaa oikeat ihmiset, jotta häntä kuunnellaan ja hänen näkemyksiään arvostetaan. Arkkipiispan viestintä edellyttää riittävää asiantuntijatukea ja toimivia yhteyksiä tiedotusvälineisiin. Näin varmistetaan, että arkkipiispalla on oikea viesti oikeassa paikassa oikeaan aikaan; että se tavoittaa oikean yleisön; ja että se vaikuttaa halutulla tavalla. Erityistä huomiota vaatii media-ympäristön muutos, sen sirpaloituminen ja monimuotoistuminen. Varsinkin vuorovaikutteisuuden on panostettava.

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävällä tavalla kirkon kansainvälisten suhteiden hoitoon. Monet ulkomaanmatkat, vierailut ja kokoukset on jouduttu perumaan tai vaihtoehtoisesti siirtämään vuoteen 2021, mikä lisää arkkipiispan kalenteriin kohdistuvaa painetta. Muutoksista johtuen arkkipiispa tarvitsee tavallista enemmän tukea kansainvälisten yhteyksien hoidossa sekä matkoihin ja tapahtumiin liittyvissä järjestelyissä. Vuoden 2021 merkittävimpiin tapahtumiin lukeutuvat esimerkiksi Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokous Saksassa sekä matkat muutamiin kumppanuuskirkkoihin Euroopassa ja sen ulkopuolella. Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa pidettävät oppikeskustelut sekä patriarkka Kirillin Suomen-vierailu, joiden oli tarkoitus toteutua keväällä 2020, voivat toteutua vuoden 2021 aikana. Kaikki nämä tapahtumat edellyttävät riittävää asiantuntijatukea.

Arkkipiispan kaitsenta-alueella Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä haasteet ovat samankaltaisia kuin kirkon seurakunnissa Suomessa. Pandemia tulee vaikuttamaan seurakuntien talouteen samoin kuin näköpiirissä oleva kirkon jäsenkehitys. Arkkipiispan kanslia tukee arkkipiispan työtä kaitsenta-alueen hoitamisessa ja tukemisessa tarjoamalla yhteistyössä Turun arkkihiippakunnan kanssa tarvittavaa tietoa suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi sekä järjestämällä käytännön edellytykset tarvittaville yhteydenpidolle ja tapaamisille seurakuntien kanssa.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Arkkipiispan kanslian tehtävät vuosille 2022–2023 määräytyvät arkkipiispan tehtävien pohjalta nousevista tarpeista, joista ei vielä monien epävarmuuksien vuoksi ole tietoa.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvaan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintakulut	-241 951,63	-236 384,00	-330 680,00	
Henkilöstökulut	-215 803,07	-219 004,00	-301 080,00	
Palkat ja palkkiot	-167 871,79	-168 413,00	-231 600,00	
Henkilösivukulut	-49 814,46	-50 591,00	-69 480,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 883,18			
Palvelujen ostot	-23 780,59	-15 380,00	-27 300,00	
Aineet ja tarvikkeet	-2 292,97	-2 000,00	-2 200,00	
Ostot tilikauden aikana	-2 292,97	-2 000,00	-2 200,00	
Muut toimintakulut	-75,00		-100,00	
TOIMINTAKATE	-241 951,63	-236 384,00	-330 680,00	-320 760,00

4.4 Kirkkohallituksen yhteinen toiminta

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvaan vuo- den TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	736 929,86	236 000,00	218 000,00	
Korvaukset	3 832,08			
Myyntituotot	15 310,76	10 000,00	10 000,00	
Maksutuotot	108 076,19	110 000,00	100 000,00	
Vuokratuotot	12 106,45		8 000,00	
Tuet ja avustukset	52 569,04	56 000,00	60 000,00	
Muut toimintatuotot	545 035,34	60 000,00	40 000,00	
Toimintakulut	-3 240 163,15	-3 562 918,00	-4 603 099,00	
Henkilöstökulut	-931 217,39	-1 206 722,00	-1 050 519,00	
Palkat ja palkkiot	-817 457,56	-927 980,00	-827 769,00	
Henkilösivukulut	-235 838,34	-278 742,00	-222 750,00	
Henkilöstökulujen oikai- suerät	122 078,51			
Palvelujen ostot	-1 799 640,64	-1 923 696,00	-3 233 550,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-241 938,72	-236 500,00	-220 000,00	
Vuokrakulut	-104 539,53	-80 000,00	-13 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-126 424,16	-116 000,00	-85 500,00	
Ostot tilikauden aikana	-126 424,16	-116 000,00	-85 500,00	
Annetut avustukset	-29 077,00			
Muut toimintakulut	-7 325,71		-530,00	
TOIMINTAKATE	-2 503 233,29	-3 326 918,00	-4 385 099,00	-4 253 546,00

4.5 Kansliapäällikön toimisto

Kirkkohallituksen yhteiset strategiset tavoitteet 2021

1. Kansliapäällikön toimiston tavoitteena on tukea Kirkkohallituksen henkilöstön työhyvinvointia koronakriisin jälkeen, niukkenevien taloudellisten resurssien sopeutumistoimien keskellä sekä uusien työ- ja toimintatapojen juurruttamisessa.
 - Etätyön muodostuttua luonnolliseksi osaksi Kirkkohallituksen työskentelytapaa, toteutetaan etätyön arviointityöstä esille nousseet kehittämis ehdotukset ja arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa etätyön ergonomiakysymyksiä. Lisäksi tuetaan henkilöstöä itsensä johtamisessa ja esimiehiä etätyön johtamisessa.
 - Mielenterveyssyistä johtuvia poissaoloja pyritään ennaltaehkäisemään ja vähentämään psyykkisen työhyvinvoinnin toimintamallin käyttöönotolla, perehdyttämällä ja koulutuksella sekä aiheeseen liittyvällä aktiivisella sisäisellä tiedottamisella.
2. Kansliapäällikön toimistossa edistetään kirkon yhteisen Ovet auki -strategian ja Kirkkohallituksen oman strategian toimeenpanoa.
 - Kirkon yhteiseksi kärkihankkeeksi esitetty Strategian toimeenpanohanke sijoittuu kansliapäällikön toimistoon, vaikka toteuttamisvastuu jakautuukin eri osastoille. Hankkeen projektit keskittyvät yhtäältä millenniaalien sukupolven tavoittamiseen ja toisaalta digitaalisuuden edistämiseen. Tavoitteena on, että yhteiset strategiset linjaukset tunnetaan koko kirkossa ja seurakunnat sitoutuvat niiden edistämiseen.
 - Suunnitteluvuonna Kirkkohallituksessa käynnistetään tilannekuvatiimin ja vaikuttamistiimien toiminta. Tilannekuvatiimi tukee kirkon johtoa ja päätöksentekijöitä yhdistäen tutkimustietoa ja havaintoja toimintaympäristön akuuteista muutoksista sekä kansainvälisellä kentällä puhaltavista tuulista. Osastorajat ylittävien vaikuttamistiimien työskentelyn tavoitteena on vaikuttamistyön syventäminen ja tehostaminen.

Kansliapäällikön toimiston toiminnalliset painopisteet 2021

1. Kirkkohallitus osallistuu harkitusti ja suunnitelmallisesti eri messuille.
 - Messukontakteissa ihmiset saavat muistutuksen kirkon läsnäolosta esimerkiksi eri elämänvaiheissa, hengellisissä kysymyksissä, kriisitilanteissa. Tavoitteena on, että kontaktit tuhansien messuvieraiden kanssa tukevat seurakuntia Suomessa ja ulko-suomalaisseurakuntia maailmalla.
 - Messutoiminnalla pyritään edistämään kirkollisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Valtaosalla messuista on päivystäjiä Kirkkohallituksen eri osastolta, tuomiokapitu-leista, paikallisseurakunnista ja kirkollisista järjestöistä.
2. Tehostetaan kirkon EU-toimintaa ja lisätään sen vaikuttavuutta
 - Priorisoidaan EU-toiminnan tehtäviä ja fokusoidutaan valittuihin kärkihankkeisiin, tehostetaan työtapoja sekä luodaan uusia ja vahvistetaan olemassa olevia verkostoja, yhteistyömalleja ja kumppanuuksia.
 - Välitetään tietoa EU:n tulevan ohjelmakauden (2021–2027) kirkolliselle toimintasektorille soveltuvista EU-rahoitusmahdollisuuksista. Päivitetään Kirkkohallituksen EU-rahoitusopas sekä järjestetään informaatio- ja koulutustilaisuuksia hiippakunnille, seurakunnille ja muille kirkon toimijoille.

Edellä mainituilla toimenpiteillä tavoitellaan Kirkkohallituksessa tiedon ja tietoisuuden lisäämistä ajankohtaisista koko kirkkoa koskettavista kysymyksistä, tehokkaampaa vaikuttamistointia, tiiviimpää yhteistyötä yli yksikkö- ja osastorajojen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ylläpitämistä ja parantamista. Kirkon kentällä tavoitteena on vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä lisätä kiinnostusta muun muassa valittuihin strategisiin teemoihin ja EU-asioihin. Yhteiskunnassa laajemmin on tarkoitus lisätä kirkon vaikuttavuutta ja näkyvyyttä sekä vahvistaa yhteistoimintasuhdetta poliittisten päättäjien, virkamiesten ja muiden yhteistyötoimien kanssa niin Suomessa kuin Euroopan tasolla.

4.6 Hallinto-osasto

Johdanto

Vuonna 2021 osaston painopistealueina painottuvat Kirkkohallituksen yhteiset strategiset tavoitteet seurakuntien hallinnon ja talouden tukemisessa ja kehittämisessä. Koronavirus Covid-19 -epidemian myötä toimintaympäristön suuri muutos tulee olemaan taloudellisten resurssien vähentyminen niin keskushallinnossa kuin seurakunnissakin sekä digitaalisuuden hyödyntäminen toiminnassa uusilla tavoilla.

Taloudellisten resurssien vähentyessä joudutaan sopeuttamaan myös omaa toimintaa. Tämä merkitsee suunnitelmallisuutta ja työtehtävien priorisointia sekä tietojärjestelmien ja sähköisten menetelmien käyttöä osaston perustehtävien hoidossa. Samanaikaisesti Suunta-hankkeen kannustamana pyrimme säännölliseen vuorovaikutukseen sekä yhteishankkeisiin seurakuntien ja muiden kirkon toimijoiden kanssa.

Muita osaston painopisteitä vuosina 2021–2023 ovat edelleen yhteiskunnallinen vaikuttaminen, hallinnon läpinäkyvyys ja tiedon avoimuus. Säädösvalmistelussa vuonna 2021 painottuu kirkkolakiehdotuksen läpivienti eduskunnassa. Vasta eduskunnan päätöksenteon jälkeen voimme palata normaaliin säädösvalmistelutoimintaan. Lisäksi suunnitelmakaudella toiminnassa korostuvat tietojärjestelmien kehittäminen ja kerätyn tiedon hyötykäyttö.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2021

1. Kirkkohallituksen yhteiset strategiset tavoitteet vuodelle 2021

- Osasto tukee seurakuntia koronakriisistä toipumisessa sekä uusien toimintamahdollisuuksien etsimisessä ja vakiinnuttamisessa kehittämällä osaston vastuulla olevien tietojärjestelmien käyttöä sekä niihin kerättyjen tietojen saatavuutta ja hyötykäyttöä.
 - Parannamme seurakuntien valmiuksia sähköisten kokousten pitämiseen kokeilemalla ja kehittämällä asianhallintajärjestelmän sähköisiä kokouskäytäntöjä. Sähköiset kokoukset tulevat mahdollisiksi kirkkolakiuudistuksen yhteydessä. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan pilotoimalla sähköisiä kokouksia joissakin seurakunnissa ja hankkimalla näin palautetta kokousten toimivuudesta.

- Kehitämme seurakuntien toimintatilastoja ja niihin liittyvää raportointia, jolloin autetaan seurakuntia hyödyntämään toiminnasta kertynyttä tietoa entistä paremmin. Lisäksi tilastotietokannan teknisen ympäristön muutokset auttavat hyödyntämään tilastotietoa tiedolla johtamisen kehittämishankkeessa aiempaa paremmin. Yhteydenpidolla seurakuntiin muodostetaan kokonaiskuvaa haasteista ja onnistumisista seurakuntatalouksien hallinnossa ja toiminnassa. Vaikuttavuutta arvioidaan vertailutiedon hyödyntämisen ja johtajuuden paranemisen kautta.
- Tuemme seurakuntien kiinteistö- ja arvoesinerekisteri Basikseen tallennetun inventaaritiedon käyttöä kiinteistöomaisuuden ja kulttuuriperinnön hallinnassa ja ylläpidossa sekä hiilineutraalisuuteen pääsemisessä koulutuksin ja jakamalla vertailtavaa tietoa yli seurakuntarajojen. Tukemalla parhaiden mahdollisten toimintamallien leviämistä tavoitellaan taloudellista etua kiinteistöjen kunnossapidossa ja rakennushankkeissa. Vaikuttavuutta arvioidaan konkreettisilla euromääräisillä säästöillä.
- Helpotamme rakennusavustusten hakuprosessia ja sujuvoitamme seurakunnan toimintaa tarjoamalla erilaisia laskentataulukkoja seurakuntien kokonaistalouden suunnittelun avuksi ja varsinkin investointihankkeiden rahoituksen selvittämiseksi. Uudella rakennusavustusjärjestelmällä tuemme myös seurakuntatalouden tasapainon säilyttämistä. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan konkreettisilla euromääräisillä säästöillä seurakuntien rakennushankkeissa ja kulttuuriperintöomaisuuden ylläpidossa.
- Kehitämme ja automatisoimme kirkon jäsentietojen ylläpitoon liittyviä sovelluksia ja prosesseja siten, että seurakunnissa ja keskusrekistereissä tehtävä manuaalinen työ vähenee ja työn tekeminen nopeutuu ja helpottuu. Tavoitteena on prosessien nopeutuminen ja tehostuminen. Toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida työajan seuraamisella sekä käyttäjäkokemuksilla.
- Osaston työtä sopeutetaan vuonna 2022 niukkeneviin resursseihin käyttämällä enenevässä määrin hyödyksi sähköisiä menetelmiä.
 - Asiakirjahallinnossa ja arkistoinnissa edistämme paperittomuutta eikä arkiston hyllymetrimäärää kasvateta. Tällä tavoitellaan tulostuskustannusten pienenemistä ja tilankäytön tehostumista. Toimenpiteiden voidaan todeta vaikuttaneen, jos tulostamista on vähennetty ja hyllymetrimäärät eivät ole kasvaneet edellisvuodesta.
 - Pidämme työryhmäkokouksia ja neuvotteluita sähköisinä mahdollisuuksien mukaan. Pyrimme siirtämään painopistettä paikan päällä järjestettävistä koulutuksista verkossa tapahtuviin koulutuksiin. Taloushallinnon säännöllisiä verkkolähetysjätketään. Tavoitteena on vähentää matka-, majoitus- ja tarjoilukuluja. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla kustannuksia ja koulutustallenteiden katselukertojen määrää.
 - Tuotamme kirkolliskokouksen materiaalit kustannustehokkaasti, jolloin tavoitteena on vähentää materiaalien painatuskuluja. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla kustannuksia.
- Osasto edistää Suunta-hankeen toteutumisen jatkumista tukemalla hankkeessa tehtyjen päätösten täytäntöönpanoa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
 - Siirrämme Kirkon tutkimuskeskuksen kirjastokokoelman Kirkon taloon. Tavoitteena on, että Kirkon tutkimuskeskuksen kirjasto integroidaan osaksi Kirkon talon kirjastoa ja aineistot ovat henkilökunnan yhteisessä käytössä. Otamme myös käyttöön uuden kirjastojärjestelmän. Vaikuttavuutta arvioidaan selvittämällä, onko tutkimuskeskuksen kirjaston aineisto koko henkilöstön lainattavissa ja aineiston saavutettavuustiedot näkyvissä Kirkkohallituksen kirjaston aineistohaussa.

- Otamme viestinnän mukaan jo alkuvaiheessa mukaan hankkeisiin. Näin tavoitellaan Suunta-hankkeen mukaisesti yhteistyön tiivistämistä Kirkon viestinnän kanssa. Onnistumista arvioidaan yhdessä erillisyyksikön kanssa.
- Verkostoidumme tietojärjestelmien kehittämisessä enenevässä määrin seurakuntien kanssa, jolloin tavoitteena on saada loppukäyttäjälle käytännöllisiä, työtä helpottavia työvälineitä. Vaikuttavuutta arvioidaan saadun palautteen avulla.
- Mietimme keinoja erityisosaamisen käytön laajentamiseksi niin osaston sisällä kuin Kirkon talossa. Tavoitteena on kehittää työskentelyprosesseja siten, että valmisteluissa on mukana riittävän laaja asiantuntijuus eikä työskentelyssä olisi päällekkäisyyksiä. Vaikuttavuutta arvioidaan yhteistyön lisääntymisen ja työn laadun kautta.

2. Osaston toiminnalliset painopisteet vuodelle 2021

- Edunvalvonnassa tuomme esiin kirkon viranomaisten asemaa osana julkisoikeudellisia yhteisöjä sekä kirkon yhteisiä arvoja. Säädösvalmistelussa tuemme uuden kirkkolakiehdotuksen käsittelyä niin kirkolliskokouksen kuin eduskuntakäsittelyn aikana. Toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan annettujen lausuntojen huomioon ottamisella lopullisissa säädösesityksissä sekä uuden kirkkolain eduskuntakäsittelyn positiivisella lopputuloksella.
- Neuvomme seurakuntia arkistoaineistojen digitoinnissa ja selvitämme omien digitoitujen materiaalien julkaisumahdollisuuksia verkossa. Tavoitteena on saada aineistoa nykyistä enemmän käyttöön paikkariippumattomasti, mikä helpottaa tietopalvelua ja etätöiden tekemistä. Parannamme myös digitoitujen aineiston käytettävyyttä kokeilemalla tiedostojen pilkkomista osiin. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioitaessa tarkastellaan sitä, onko järjestetty tilaisuus, jossa seurakunnat ovat saaneet tietoa digitoinnista. Arviointi perustuu myös siihen, onko Kirkkohallituksen digitoitua aineistoa julkaistu verkossa ja onko pilkkominen helpottanut digitoitujen asiakirjojen käyttöä.
- Ryhdymme toimeenpanemaan kirkon yhteistä kiinteistöstrategiaa auttamalla seurakuntia omien kiinteistöstrategioiden laadinnassa. Tavoitteena on seurakuntien kiinteistöomaisuuden tarkoituksenmukainen hyötykäyttö. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan seurakuntien omistamien kiinteistömäärien kautta.
- Tuemme hiilineutraalisuuden tavoitetta avustamalla seurakuntia esimerkiksi öljylämmitteisten rakennusten muuttamiseksi hiilineutraaleiksi. Tavoitteena on, että yhä useamman seurakuntien omistaman rakennuksen hiilijalanjälki pienenee. Vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla seurakuntien rakennusten lämmitysjärjestelmien kehitystä.
- Edistämme aluekeskusrekisterihanketta ja jatkamme Kirjurin KirDi-toiminnallisuuden kehittämistä. Kirkonkirjojenpidon uudelleen organisoinnin tavoitteena on, että seurakunnille jää enemmän resursseja ydintehtävänsä hoitamiseen. Vaikuttavuutta voidaan arvioida seuraamalla ja vertailemalla toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi tarkennamme aluekeskusrekistereiden kustannusten kohdentamisohjetta, jolloin pääsemme seuraamaan erikokoisten ja hieman toisistaan poikkeavien aluekeskusrekistereiden kustannuksia.
- Laadimme laatukriteereitä aluekeskusrekistereiden tehtäville ja suoritteille. Määrittelemme suoritteille laadulliset ohjeistukset KirDi-tietopankin avulla. Lisäksi varmistamme viranomaistehtävien tarvittavan osaamisen KirDi-käyttöoikeuksien edellytyksenä olevan koulutuksen ja kokeiden avulla. Kehitämme toiminnan tehokkuutta tarvittavien keskitettyjen ja yhtenäisten työjonojen käyttöönoton edistämällä ja laajentamisella. Tavoit-

teena on prosessien päivittäminen, uudistaminen ja tehostaminen sekä suoritteiden julkisen luotettavuuden parantaminen. Toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida toiminnan läpinäkyvyyden ja ajansäästön sekä asiakaskunnasta saadun palautteen kautta.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Tulevina vuosina on tavoitteena jatkaa osaston perustehtävien hoitamista suunnitelmallisesti ja toimintaa jatkuvasti kehittäen. Uuden kirkkolain käyttöönoton myötä palaamme säädösvalmisteluun valmistelusuunnitelman mukaisesti. Tuemme neuvoin ja ohjein uuden kirkkolainsäädännön soveltamista.

Pysyvän sähköisen säilyttämisen tapojen ja vaatimusten selvittäminen vaatii pitkäaikaista työtä, jota voidaan pitää painopisteenä koko suunnittelukauden ajan. Tähän liittyy myös sähköisen asiakirjahallinnon ja Domus-järjestelmän kehittäminen edelleen.

Toiminnassa painottuu myös kulttuurihistoriallisten rakennusten ja esineistön ylläpidon neuvonta ja ohjaus. Tiukkenevassa taloustilanteessa olevia seurakuntia tuetaan entistäkin ajankohtaisemmalla tilastoraportoinnilla ja talousennusteilla. Hautaustoimen prosesseja (hautaaminen ja hautausmaiden hoito) kehitetään valtakunnallisesti ja seurakuntien yhteistyötä tuetaan.

Lisäksi toiminnan painopisteenä on tukea eri tavoin kirkonkirjojenpidon uudelleenorganisointia ja valtakunnallista sukuselvityspalvelua. Sovellusten kehittämisessä painotamme käytettävyyttä ja manuaalisten työvaiheiden vähentämistä prosessien automatisointien avulla. Myös taustalla tehtävät, Kirjurin teknisiin uudistuksiin liittyvät työt jatkuvat edelleen.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	330,60			
Muut toimintatuotot	330,60			
Toimintakulut	-1 330 497,63	-1 540 496,00	-1 463 317,00	
Henkilöstökulut	-1 238 350,10	-1 249 696,00	-1 251 417,00	
Palkat ja palkkiot	-954 839,21	-963 301,00	-962 628,00	
Henkilösivukulut	-284 881,41	-286 395,00	-288 789,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 370,52			
Palvelujen ostot	-84 690,73	-275 400,00	-200 500,00	
Vuokratkulut	-294,00			
Aineet ja tarvikkeet	-6 382,80	-14 500,00	-10 500,00	
Ostot tilikauden aikana	-6 382,80	-14 500,00	-10 500,00	
Muut toimintakulut	-780,00	-900,00	-900,00	
TOIMINTAKATE	-1 330 167,03	-1 540 496,00	-1 463 317,00	-1 419 417,00

4.7 Kirkkohallituksen työmarkkinaosasto (TMO) Kirkon työmarkkinalaitos (KiT)

Johdanto

Tulevaisuutta leimaa työelämän murros: työ ja työelämä muuttuvat ja samalla osaamisen sekä jatkuvan oppimisen merkitys kasvavat. Työ tulee olemaan joustavaa, monimuotoista, mahdollistavaa, verkottunutta, sekä kokeilevaa ja sitä tehdään monessa roolissa yhtä aikaa. Työn ja työelämän kehittämisen merkitys kasvavat.

Koronan aiheuttama maailmanlaajuinen taantuma vaikuttaa varmasti vielä vuonna 2021 Suomen talouteen. Tämä lisää entisestään paineita julkiselle taloudelle, joita väestön ikääntymisen vuoksi oli riittävästi jo ennen koronaa. Ainoa keino hyvinvointiyhteiskunnan kehittämiseen on työllisyysasteen nosto.

Myös kirkon piirissä joudutaan miettimään vapaaehtoisten roolia ja yhteistyön tekemistä muiden seurakuntien, kuntien ja muiden toimijoiden kanssa sekä priorisoimaan tekemistä aiempaa vahvemmin sen lisäksi, että työntekijöiden tehtäväkuvia laajennetaan. Tämä tulee vaikuttamaan osaltaan työhön ja osaamisvaatimuksiin.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2021

Vuonna 2021

- varmistetaan, että kirkkolakiuudistuksen yhteydessä myös kirkon viranhaltijoita koskeva lainsäädäntö on ajan tasalla.
- seurataan tarkasti, miten yhteistoimintalain uudistaminen etenee.
- syvennetään ja kehitetään yhteistyötä KEVAN ja TKK:n kanssa.
- vakiinnutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla säännöllinen, digitaalinen infoviestintä seurakuntatyönantajille.
- syvennetään yhteistyötä muiden Kirkkohallituksen osastojen kanssa; erityisesti hallinto- ja toiminnallisen osaston kanssa.
- kehitetään viestintää ja yhteistyötä myös Kirkon palvelukeskuksen kanssa.

Kirkon työmarkkinalaitoksen roolissa osallistutaan 2- ja 3-kantatyöskentelyyn työnantaja-edunvalvontaa edellyttävässä hallitusohjelman toteutuksessa. Pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelmassa painotetaan kolmikantaista valmistelua monessa asiaryhmässä. Työmarkkinalaitoksella on edustaja kuudessa eri työllisyysryhmässä, joiden työ on muuttunut entistä vaativammaksi koronan vuoksi. Samoin työmarkkinalaitoksen edustajat osallistuvat asiantuntijoina jatkuvan oppimisen parlamentaariseen työryhmään ja sen alatyöryhmään.

Työmarkkinalaitos osallistuu työmarkkinakeskusjärjestönä hallitusohjelman mukaisesti käynnistettyyn työn ja työelämän ohjelmalliseen kehittämistyöhön. Tuemme kirkon pääsopijajärjestöjen ja muiden työelämätoimijoiden kanssa yhdessä kirkon työpaikkojen kehittämistä. Pyrimme kehittämään seurakuntien henkilöstön rekrytointia, koulutusta ja osaamista niin, että se antaa nykyistä enemmän valmiuksia monialaiseen työhön, seurakuntalaisten kohtamiseen, vapaaehtoisten rekrytointiin ja johtamiseen.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Vuosina 2022–2023 Kirkon työmarkkinalaitos hoitaa perustehtäväänsä ja pyrkii saamaan paikallisille työnantajille nykyistä yksinkertaisempia, joustavampia ja toimintaa tukevia palvelusuhteen ehtoja sekä henkilöstöä koskevaa sääntelyä. Vuoden 2022 alkukuukausina neuvotellaan uusi kirkon virka- ja työehtosopimus, joka viitoittaa vuoden 2020 ja vuoden 2023 painopisteet.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvaan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	89 329,81	34 000,00	34 000,00	
Korvaukset	21 321,58			
Maksutuotot	33 122,08	25 000,00	25 000,00	
Muut toimintatuotot	34 370,15	9 000,00	9 000,00	
Sisäiset tuotot	516,00			
Toimintakulut	-746 158,18	-819 240,00	-779 240,00	
Henkilöstökulut	-642 339,11	-679 000,00	-679 000,00	
Palkat ja palkkiot	-496 667,87	-519 000,00	-519 000,00	
Henkilösivukulut	-148 554,51	-160 000,00	-160 000,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 883,27			
Palvelujen ostot	-100 417,84	-137 200,00	-97 200,00	
Vuokratkulut	-294,00			
Aineet ja tarvikkeet	-3 087,23	-3 000,00	-3 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-3 087,23	-3 000,00	-3 000,00	
Muut toimintakulut	-20,00	-40,00	-40,00	
TOIMINTAKATE	-656 828,37	-785 240,00	-745 240,00	-722 883,00

4.8 Talousosasto

Johdanto

Talousosasto Kirkon keskusrahastona toimii kokonaiskirkon yhteisen toiminnan rahoittajana. Suunnitelmakaudella kirkolliskokous alensi seurakuntien maksaman perusmaksun suuruutta. Samalla seurakuntien kirkollisverotulot alenevat, joten rahoitustehtävä käy entistä haasteellisemmaksi. On pystyttävä vähenevillä tuloilla saamaan aikaan enemmän ja laadukkaampaa palvelua seurakunnille.

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Kirkkohallituksen yhteiset strategiset tavoitteet vuodelle 2021

- Osallistumme Kirkkohallituksen osastojen kanssa seurakuntien tukemiseen koronakriisistä toipumisesta ja uusien toimintamahdollisuuksien etsimisessä ja vakiinnuttamisessa.
- Ohjaamme Kirkkohallituksen talouden sopeuttamista vuoden 2022 niukkeneviin taloudellisiin resursseihin.
- Tuemme Kirkkohallituksen Suunta-hankkeen toteuttamista.
- Seuraamme toimenpiteiden vaikuttavuutta talouden ja toiminnan toteutumana kautta.
- Olemme mukana Kirkon strategian toimeenpanohanke / Digikirkko -kärkihankeessa ja vaikuttavuutta arvioidaan hankkeen toteutumisen myötä.

Talousosaston toiminnalliset painopisteet vuodelle 2021

ICT-kehitystoiminta

Tietotekniikan muutos on viime vuosina vähentänyt merkittävästi perustietotekniikan ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittavaa työtä. Painopiste on siirtynyt erilaisten verkossa toimivien palveluiden hankintaan, tietosuoja- ja tietoturvaan sekä rajapintojen hallintaan liittyviin kysymyksiin. Tämä muutos tulee jatkumaan lähivuosina edelleen ja edellyttää ICT-henkilöstöltä uudenlaista osaamista.

Yhteistä tahtotilaa valtakunnallisten ICT-hankkeiden osalta on haettu yhdessä isoimpien seurakuntatalouksien kanssa. Seurakuntatalouksien resurssit, osaaminen ja toiminnalliset tarpeet ovat kuitenkin niin erilaisia, ettei valtakunnallisten hankkeiden käynnistämistä ole nähty järkeväksi, vaikka niistä saataisiin kustannushyötyjä. Hajautettu päätöksentekojärjestelmä ei myöskään mahdollista yhteisen ICT-strategian tekemistä, ja jatkossa kehittäminen tapahtuu pääosin yksittäisten seurakuntatalouksien sisällä.

ICT-kehittämisen painopisteen siirtyessä entistä enemmän seurakuntien suuntaan, seurakuntien on syytä varmistaa, että seurakunnissa ja IT-alueilla on riittävät resurssit käytettävissä. Joissain tilanteissa muutos voi tarkoittaa uudelleenoulutusta ja lisärekrytointeja sekä ostopalveluiden käyttämistä.

Seurakuntien tulee ratkaista lähiaikoina mm. hautaustoimeen liittyvät järjestelmien uusimiset yksittäisinä hankkeinaan.

Kirkon ICT-kehitystoimintaa ohjaavat kirkolliskokouksen linjaukset. Vuosina 2019–2020 käynnistettiin Kipa 2 -hanke, jossa kartoitettiin Kirkon palvelukeskuksen käyttämien tietojärjestelmien kehittämistarpeet. Lisäksi uusittiin asiakaspalveluun käytetty työnohjausjärjestelmä. Muita merkittäviä hankkeita ei ole käynnistetty vuonna 2018 tehdyn ICT-selvityksen jälkeen.

Kirkon yleisessä kehittämistoiminnassa korostetaan kokeilukulttuuria. ICT-hankkeiden osalta valtakunnallisella tasolla kokeilukulttuuri ei ole mahdollista, koska päätöksenteossa vakiintunut käytäntö on, että suurimman osan seurakuntatalouksista edellytetään sitoutuvan hankkeisiin etukäteen. Vahva etukäteissitoutuminen ja kokeilukulttuuri sulkevat toisensa pääosin pois.

Kirkkohallituksen ICT-kehittämisohjelma vuosille 2021–2023 tulee keskittymään kustannusten karsimiseen talouskehityksen mukaisesti. Kirkkohallitus varautuu olemaan mukana seurakuntien yhdessä käynnistämässä kehityshankkeissa käytettävissä olevien henkilöstöresurssien puitteissa.

Suunnitelmakauden 2021–2023 aikana ei ole tarkoitus käynnistää uusia valtakunnallisia hankkeita. Kehittäminen keskittyy olemassa olevien ratkaisujen ja palveluiden edelleen kehittämiseen ja ylläpitoon. Vuonna 2021 Kirkkohallituksessa välttämättömiksi arvioitut, seurakuntien toimintaan vaikuttavat kehittämishankkeet on keskitetty kirkon digitalisaatiota edistävän kirkon strategian toimeenpano -kärkihankkeen alle, jossa Digikirkko-hankkeeseen sisältyvä Kipa 2 -hanke on laajoin ja merkittävin kokonaisuus.

Kärkihanke rahoitetaan edellisten vuosien ylijäämällä.

Seurakuntien yhteisten tietotekniikkapalveluiden sekä Kirkon keskusrahaston IT-alueen palveluiden tuottamisessa haetaan jatkuvasti kustannustehokkaampia ratkaisuja.

Hankinnat

Kirkon hankintaosaamista vahvistetaan Kirkkohallituksen hankintapalveluiden kautta luomalla yhteistoimintaverkostoja, järjestämällä koulutusta ja päivittämällä ohjeistusta sekä tuottamalla hankintoihin liittyviä raportointipalveluita.

Yhteistyö julkishallinnon hankintayksikköjen kanssa jatkuu ja seurakunnat hyödyntävät entistä enemmän puitejärjestelyjä. Kirkon keskusrahaston kilpailuttamat hankinnat toteutetaan aina koko kirkon laajuisina puitejärjestelyinä, silloin kun hankinnalle on tarvetta myös seurakunnissa.

Tietosuoja ja tietoturva

EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja siinä säädetty rekisterinpitäjää koskeva osoitusvelvollisuus otetaan huomioon kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojatyössä arvioidaan ja toteutetaan tietosuoja-asetuksen mukaisia velvoitteita, erityisesti henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvää vaikutustenarviointia. Kirkkohallituksen ja seurakuntien käyttöön luodaan kattava tietosuojasivusto sekä ohjeita ja malleja tukemaan tietosuojatyötä. Kehitetään kirkon yleistä tietosuojatyötä ja tietosuojavastaavien yhteistyötä sekä verkostoidutaan yhteiskunnan muiden tietosuojatoimijoiden kanssa.

Kirkkohallituksen ylläpitämien tietojärjestelmien sekä perustietotekniikkapalveluiden tietoturvasta huolehditaanleisten suositusten sekä määräysten perusteella. Lisäksi ylläpidetään tietoturvamääräyksiä ja tietoturvapoliittikkaa.

Taloushallinto

Talouksyksikkö pilotoi ja kehittää Kirkon palvelukeskuksen kanssa uusia käytäntöjä sekä hyödyntää yhteisiä resursseja.

Kiinteistöt

Kiinteistöyksikkö huolehtii osaltaan vastuullaan olevien kulttuurihistoriallisesti merkittävien kiinteistöjen kunnossapidosta. Arvokkaiden kiinteistöjen kuntoarvioissa esitetyt korjaustoimenpiteet toteutetaan Oulun ja Porvoon tuomiokapitulissa, Turun arkkipiispan talossa ja Tampereen piispantalossa.

Kirkon keskusrahaston toiminnan rahoittaminen

Kirkon yhteisen toiminnan talous tasapainotetaan vuoteen 2021 mennessä. Kirkkohallituksen työntekijät työskentelevät vuoden 2021 alusta alkaen pienemmissä mutta nykyaikaisemmissa monitoimitiloissa Kirkon talossa. Kirkon talosta vapautuviin tiloihin etsitään pitkäaikaisia vuokralaisia.

Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategiaa toteutetaan vuoden 2021 aikana.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Talouslyksikkö varautuu ottamaan tehtäviä tuomiokapituleista. Talouslyksikkö jatkaa yhteistyön tekemistä ja taloushallinnon kehittämistä Kirkon palvelukeskuksen kanssa.

Koko kirkon tietohallinnon painopisteenä vuosina 2022–2023 on ylläpitää ja kehittää olemassa olevia palveluita sekä tukea seurakuntia digitalisaatiossa. Mikäli Digikirkko-hanke toteutuu Kirkkohallituksen kärkihankkeen myötä, Kipa 2 hanke -jatkuu koko suunnitelmakauden ajan.

Kirkon yhteistä hankintatoimintaa kehitetään saatavan tiedon pohjalta ja strategista hankintaosaamista pidetään yllä. Kirkkohallitus kehittää ja on mukana hankintayhteistyöverkoissa. Omaa kilpailuttamista tehdään tarpeen mukaan.

Kiinteistöstrategian toimeenpano jatkuu suunnittelukauden aikana.

Vuosina 2022–2023 jatketaan talouden tasapainottamista.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	1 449 077,02	1 464 176,00	1 790 000,00	
Korvaukset	52 212,80	0,00		
Maksutuotot	1 592,85			
Tuet ja avustukset	6 522,15			
Muut toimintatuotot	867 495,22	934 176,00	1 040 000,00	
Sisäiset tuotot	521 254,00	530 000,00	750 000,00	
Toimintakulut	-6 494 888,15	-6 804 232,00	-6 640 622,00	
Henkilöstökulut	-2 187 957,81	-2 309 849,00	-2 326 512,00	
Palkat ja palkkiot	-1 690 711,49	-1 776 191,00	-1 789 623,00	
Henkilösivukulut	-498 667,69	-533 658,00	-536 889,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 421,37	0,00	0,00	
Palvelujen ostot	-3 056 907,63	-3 712 883,00	-3 639 000,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-3 468,75			
Vuokratkulut	-641 581,22	-758 000,00	-642 210,00	
Aineet ja tarvikkeet	-600 923,55	-23 500,00	-32 900,00	
Ostot tilikauden aikana	-600 923,55	-23 500,00	-32 900,00	
Annetut avustukset	-600,00			
Muut toimintakulut	-3 449,19			
TOIMINTAKATE	-5 045 811,13	-5 340 056,00	-4 850 622,00	-4 705 103,00

4.9 Toiminnallinen osasto

Johdanto

Toiminnallinen osasto hoitaa kirkon yhteistä toimintaa, huolehtii kirkon toimintaan liittyvistä yhteyksistä ja vaikuttaa päätöksentekoon yhteiskunnassa sekä edistää kirkon toiminnan verkostoitumista ja yhteistyötä.

Tulevan toimintavuoden keskeiset asiakokonaisuudet liittyvät koronakriisistä selviämiseen sekä sen vaikutusten arviointiin. Toimintavuoden aikana Toiminnallisen osaston työssä korostuu seurakuntalähtöinen kehittämistoiminta, digitaalinen työote, evankeliumin yhteiskunnallisen merkityksen vahvistaminen, ihmisten selviäminen koronakriisin aiheuttamista ongelmista, kirkon tutkimus ja koulutus- erillisyyksikön rakentaminen sekä Hiilineutraali kirkko 2030-strategian toimeenpanon edistäminen.

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Toiminnallisella osastolla jatketaan seurakuntien tukemista koronakriisistä toipumisessa ja uusien toimintamahdollisuuksien etsimisessä ja vakiinnuttamisessa. Osaston yksiköt kehittävät digitaalisia työtapoja ja -menetelmiä virtuaalisten työskentelyjen (etätyö, koulutukset, neuvottelut ja tapahtumat) sekä taloudellisen avustustoiminnan osalta (Kirkon diakoniarahasto). Kehittämistyössä hyödynnetään edellisen toimintavuoden aikana saatuja kokemuksia. Seurakuntia tuetaan palveluilla, jotka ovat yhdessä suunniteltuja, merkityksellisiä ja edullisia. Tarjoamme uudenlaista vuorovaikutteisuutta kustannustehokkaasti eri työntekijäryhmille digitaalisten alustojen avulla.

Kirkon diakoniarahasto tukee taloudellisissa vaikeuksissa olevia kansalaisia ja tuottaa tietoa koronakriisin vaikutuksista seurakuntien työn ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi. Osastolla käynnistetään eri toimijoiden kanssa hankkeita, joilla edistetään heikoimmassa asemassa olevien hyvinvointia ja tuetaan kriisiin joutuneita. Seurakuntia tuetaan jumalanpalveluselämän yhteisöllisyyden kehittämisessä, digitaalisten innovaatioiden käyttämisessä sekä mobiilikolehdin keräämiseen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.

Koulutustoiminnassa tutkitaan ja arvioidaan pandemian vaikutuksia seurakuntien toimintaan, autetaan koulutettavia tunnistamaan omia osaamisen kehittämistarpeita ja niihin vastaamista sekä tuetaan heitä kehittämään työtään ja seurakunnan toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoitteena on, että niukkenevista resursseista huolimatta, seurakuntien työntekijöille järjestetään koulutusta, joka vastaa seurakuntien muuttuvia osaamistarpeita ja johon seurakunnat ovat valmiita lähettämään työntekijöitään.

Toiminnallisella osastolla varaudutaan vuonna 2022 niukkeneviin taloudellisiin resursseihin kehittämällä toimintaa ja sopeuttamalla resursseja kirkon mission ja Kirkkohallituksen tulevan strategian mukaisesti. Taloudelliset haasteet tulevat vaikuttamaan osaston henkilöstömäärään sekä aiheuttamaan tarvetta toiminnan priorisointiin. Taloudellista säästöä tulemme etsimään kestävä kehityksen periaatteita seuraten etätyön ja etäkokousten lisäämisen, virkamattojen vähentämisen sekä uusien kumppanuuksien ja sopimuksien avulla.

Suunta-hanke jatkuu osastolla niin, että toimintavuoden aikana on tavoitteena saada toiminnallisen osaston organisaatioon liittyvä työskentely valmiiksi sekä löytää järjestöyhteistyössä malleja, joiden avulla Kirkkohallituksen ja järjestöjen roolit seurakuntatyön tukemisessa selkeytyvät.

Tavoitteena on, että Toiminnallisen osaston työ säilyy edelleen merkityksellisenä seurakuntien toiminnan näkökulmasta ja osaston työ tukee kirkon tehtävää Suomessa. Toiminnallisen osaston tavoitteena on, että yhteistyö lisääntyy yksikössä, Kirkkohallituksessa ja kirkossamme. Työ vaikuttaa myös siihen, että kirkko ja sen työ näkyy koko yhteiskunnassa.

Työn vaikuttavuutta arvioidaan laadullisin ja määrällisin mittarien, itsearvioinnin ja erilaisten kartoitusten avulla. Arvioinnissa käytetään erilaisiin tilanteisiin sopivia tarkoituksenmukaisia keinoja.

Toiminnallisen osaston omat painopisteet

Toiminnallisen osaston omat painopisteet liittyvät vahvasti Kirkkohallituksen strategiaan. Tärkeänä painopisteenä tulevana vuotena on digitaalisen ja verkossa tehtävän työn mahdollisuuksien tutkiminen ja soveltaminen kirkon työssä.

Kirkossa ja yhteiskunnassa havaittavissa oleva polarisoitunut keskustelukulttuuri haastaa kirkkoa edelleen. Kirkko toimii monenlaisissa toimintaympäristöissä ja tavoitteena on, että Toiminnallisen osaston työ tukee kirkon työtä koko maassa. Tavoitteena on, että kirkon rooli toimijana ja keskustelijana selkeytyy edelleen yhteiskunnassa.

Toiminnallinen osasto toimii aktiivisesti työn kehittämisessä koko kirkossa. Käytännössä tämä tapahtuu yli yksikkö ja osastorajojen tehtävässä työn kehittämisessä Kirkkohallituksessa. Työtä toteutetaan yhteistyössä kirkon eri toimijatahojen kanssa. Toiminnallisella osastolla tunnistetaan se, että kirkon työ on yhteistä ja tavoitteena on liittyä tähän työhön tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Tulevalla kolmivuotiskaudella kirkon työtä haastaa edelleen uskonnollisuuden muutos, jonka mukaan uskonnollisuus on irtautumassa uskonnollisista instituutioista ja toisaalta maallistuminen näkyy irtautumisena uskonnollisista uskomuksista. Odotettavissa on myös se, että uskonto julkisessa tilassa -keskustelu sekä kirkon rooliin yhteiskunnassa liittyvä keskustelu jatkuvat edelleen.

Tulevalla kolmivuotiskaudella painopisteenä on auttaa seurakuntia selviämään koronaviruksen synnyttämistä ongelmista sekä vastaamaan tarpeisiin, joita pandemia-aika on nostanut esiin. Kirkon yhteiskunnallisen työn merkitys korostuu kriisin jälkeisessä tulevaisuudessa. Toiminnallinen osasto tukee seurakuntia kehittämään yhteiskunnallista työtä sekä yhteisöllisyyttä työpaikoilla, oppilaitoksissa, seurakunnissa sekä jumalanpalveluselämässä.

Kriisi on aiheuttanut myös seurakunnille haasteita toiminnan, talouden ja toimintatapojen näkökulmasta. Tavoitteena on, että toiminnallinen osasto voi eri toimijoiden kanssa yhteistyössä auttaa seurakuntia löytämään uusia ja kustannustehokkaita toimintatapoja, jotka tukevat niitä selviämään haastavasta tilanteesta. Tavoitteena on, että kansalaiset arvostavat edelleen kirkon työtä eri elämäntilanteissa olevien ihmisen parissa ja ovat valmiita myös eri tavoin liittymään siihen.

Koronakriisi on käynnistänyt myös myönteisiä muutoksia seurakunnissa ja eri toimijoiden liittymisessä kirkon toimintaan. Tällaisina muutoksina voidaan mainita mm. verkostoyhteistyö, digitaalisten palveluiden ja etsivän työn kehittäminen, seurakunnat vapaaehtoistoiminnan ja avun välittämisen toimijoina. Toiminnallinen osasto vahvistaa osaltaan näitä myönteisiä ilmiöitä kirkossa ja yhteiskunnassa.

- **Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston yksiköiden toimintasuunnitelmat ovat nähtävillä evl.fi-sivuilla:**
<https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/kirkon-keskusrahaston-talous/talousarvio/yksikoiden-toimintasuunnitelmat-2021-2023>
- Jumalanpalvelus ja yhteiskunta -yksikkö; Kirkon kasvatus ja perheasiat -yksikkö; Kirkon diakonia ja sielunhoito -yksikkö, Kirkon koulutuskeskus

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	1 091 636,37	1 060 054,00	883 400,00	
Korvaukset	62 464,50			
Maksutuotot	646 731,90	980 054,00	663 400,00	
Vuokratuotot	-38 891,93			
Tuet ja avustukset	20 814,16			
Muut toimintatuotot	357 745,14	80 000,00	220 000,00	
Sisäiset tuotot	42 772,60			
Toimintakulut	-5 823 897,59	-5 688 906,00	-5 269 604,88	
Henkilöstökulut	-3 930 274,06	-3 530 279,00	-3 443 726,88	
Palkat ja palkkiot	-3 028 375,73	-2 717 376,00	-2 647 941,13	
Henkilösivukulut	-910 567,29	-812 903,00	-795 785,75	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	8 668,96			
Palvelujen ostot	-1 725 086,18	-2 043 800,00	-1 626 378,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-15 711,43			
Vuokrakulut	-19 526,95	-4 100,00	-10 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-101 777,65	-88 427,00	-116 500,00	
Ostot tilikauden aikana	-101 777,65	-88 427,00	-116 500,00	
Annetut avustukset	-24 120,00	-15 000,00	-65 000,00	
Muut toimintakulut	-7 401,32	-7 300,00	-8 000,00	
TOIMINTAKATE	-4 732 261,22	-4 628 852,00	-4 386 204,88	-4 254 619,00

4.10 Ulkoasiain osasto

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

1. Kirkkohallituksen yhteiset strategiset tavoitteet vuodelle 2021
 - Seurakuntien tukeminen koronaviruksesta toipumisessa sekä uusien toimintamahdollisuuksien etsimisessä ja vakiinnuttamisessa

- Välitämme tietoa kumppanikirkkoissa tapahtuvasta kehityksestä ja niiden löytämistä ratkaisuksista koronakriisistä toipumisessa. Erityisen läheistä yhteistyötä tehdään pohjoismaisten sisarkirkkojen kanssa, joiden toimintaympäristö on paljolti samanlainen kuin Suomessa. Tavoitteena on yhtäältä löytää omassa kirkossamme sovellettavia toimintamalleja, toisaalta tukea sisarkirkkoja niiden toipuessa koronakriisistä. Kartoitamme ulkosuomalaisseurakuntien kokemuksia koronakriisistä ja tuemme niitä palautumaan tilanteesta sekä vakiinnuttamaan kriisin synnyttämiä uusia, kestäväksi osoittautuvia toimintatapoja. Jatkamme koronakriisin aikana vahvistunutta Teamsin ja muiden yhteisöllisten verkkotyökalujen käyttämistä seurakuntien ja hiippakuntien tukemisessa. Viestimme koronakriisin globaalista luonteesta ja kirkon kansainvälisestä vastuusta, sillä lukuisat kumppanikirkkomme ovat kärsineet kriisistä aivan erimittasuhteissa kuin oma kirkkomme. Käytämme useita viestintäkanavia ja kehitämme edelleen verkkojulkaisuksi muuttunutta Kirkkomme Lähetys -lehteä. Viestinnän vaikuttavuutta voidaan arvioida kansainväliseen työhön myönnettyjen varojen pohjalta.
 - Kirkkohallituksen oman työn sopeuttaminen vuonna 2022 niukkeneviin taloudellisiin resursseihin
 - Hyödynnämme sähköisiä välineitä yhteydenpidon välineenä, mikä vähentää tarvetta matkustaa sekä kotimaassa että ulkomailla. Tämä edistää paitsi sopeutumista niukkeneviin taloudellisiin resursseihin niin myös ympäristönäkökulmien huomioonottamista. Jatkamme yhteistyön tiivistämistä Suomen Merimieskirkon kanssa siten, että operatiivinen vastuu siirtyy Merimieskirkolle vuoden 2024 loppuun mennessä. Tavoitteena on, että vuonna 2025 Kirkkohallituksen ulkosuomalaistyön kotimaiset hallintomenot ovat 45 % pienemmät ja ulkomaisen toiminnan menot 20 % pienemmät kuin vuonna 2020. Toimenpiteillä tavoitellaan kustannustehokkuutta niin, että keskeiset tehtävät voidaan toteuttaa aiempaa pienemmillä taloudellisilla resursseilla.
 - Suunta-hankkeen toteutusvaiheen jatkuminen
 - Jatkamme sovittuja yhteistyökäytäntöjä Kirkkohallituksen muiden osastojen kanssa sekä luomme yhteistoiminnan uusia malleja uuden Tutkimus ja koulutus- yksikön kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään kasvatuksen ja koulutuksen kysymyksiin ekumenian, kirkon mission ja uskontojen välisen vuoropuhelun alueilla. Järjestöyhteistyön tiivistäminen toteutuu erityisesti suhteessa Suomen Merimieskirkkoon.
2. Toimintayksikön toiminnalliset painopisteet vuodelle 2021
- Toteutamme teologiset dialogit Venäjän ortodoksisen kirkon, Helsingin katolisen hiippakunnan ja Suomen baptistien kanssa. Valmistelemme dialogien ohjelmat ja tavoitteet yhdessä kumppanikirkkojen kanssa. Järjestämme Porvoon kirkkoyhteisön 25-vuotisjuhlan. Järjestämme Suomalais-ugrilaisen pappeinkokouksen. Valmistelut ja kokous suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Unkari, Viron ja Inkerin evankelis-luterilaisten kirkkojen kanssa. Saatamme loppuun ekumeenisen koulutuksen kehittämishankkeen sekä laadimme ekumeniaan ja kirkon missioon liittyviä julkaisuja useille kohderyhmille. Käynnistämme valmisteluprosessin Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokoukseen ja toteutamme sen ekumeenisessa yhteistyössä suomalaisten osallistujien ja Viron evankelis-luterilaisen kirkon kanssa. Kirkkomme ekumeenisia suhteita koskeva linjaus valmistuu vuoden alussa.
 - Käynnistämme ulkosuomalaistyön operatiivisen vastuun siirtämisen Suomen Merimieskirkolle. Aloitamme ulkomailla opiskelevien suomalaisten tavoittamiseen liittyvän toiminnan yhdessä valittujen kohdemaiden ulkosuomalaisseurakuntien kanssa. Saatamme

loppuun ulkosuomalaisuuteen liittyvän tutkimushankkeen yhteistyökumppaneiden kanssa sekä käynnistämme tutkimustulosten hyödyntämisen ulkosuomalaistyön kehittämisessä.

- Järjestämme Pohjoismaisten luterilaisten kirkkojen uskontodialogisihteerien kokouksen syksyllä 2021. Suuntaviivoja uskontojen kohtaamiseen -asiakirjaan liittyen järjestetään koulutustapahtumia ja asiakirjaa pidetään aktiivisesti esillä eri kanavissa (mm. Kansainväliset verkostopäivät Tampereella ja verkkokoulutuksissa.) Aloitamme Lähetyskumppanuusneuvottelujen valmistelun vuodelle 2023. Kokousten ja koulutusten osalta keskeinen mittari on osanottajamäärä, niitä koskevaa palautetta kerätään myös soveltuvilla sähköisillä välineillä. Teologisia dialogeja arvioidaan niiden kautta syntyneiden julkilausumien ja muiden yhteisten dokumenttien pohjalta.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Toteutamme teologisen dialogin Suomen ortodoksien kanssa 2022 sekä jatkamme teologista dialogia Helsingin katolisen hiippakunnan kanssa. Osallistumme Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokoukseen vuonna 2022 sekä Luterilaisen maailmanliiton ja Euroopan kirkkojen konferenssi yleiskokouksiin vuonna 2023.

Jatkamme ulkosuomalaistyön operatiivisen vastuun siirtämistä Suomen Merimieskirkolle siten, että siirtovaihe on valmis vuoden 2024 lopussa.

Järjestämme vuonna 2023 lähetyskumppanuusneuvottelun, johon kutsutaan niiden kirkkojen edustajat, joiden kanssa kirkkomme lähetysjärjestöillä on yhteistyösopimus. Tapahtuma toteutetaan yhteistyössä lähetysjärjestöjen kanssa. Edellisen vuoden 2014 neuvottelun tapaan, tilaisuuteen kutsutaan myös Kirkkojen maailmanneuvoston, Luterilaisen maailmanliiton ja Euroopan kirkkojen konferenssin pääsihteerit.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	2 210,78			
Muut toimintatuotot	2 210,78			
Toimintakulut	-1 352 363,60	-1 508 295,00	-1 659 933,00	
Henkilöstökulut	-1 091 426,73	-1 066 160,00	-1 050 894,00	
Palkat ja palkkiot	-841 919,51	-822 298,00	-810 857,00	
Henkilösivukulut	-249 507,22	-243 862,00	-240 037,00	
Palvelujen ostot	-191 611,73	-297 040,00	-498 439,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-2 370,60			
Vuokratkulut	-89,28			
Aineet ja tarvikkeet	-11 444,34	-23 595,00	-16 100,00	
Ostot tilikauden aikana	-11 444,34	-23 595,00	-16 100,00	
Annetut avustukset	-50 736,18	-102 500,00	-87 500,00	
Muut toimintakulut	-4 684,74	-19 000,00	-7 000,00	
TOIMINTAKATE	-1 350 152,82	-1 508 295,00	-1 659 933,00	-1 610 135,00

4.11 Kirkon viestintä

Digitalisaatiosta enemmän irti

Digitalisaation merkitys on pandemian synnyttämän poikkeustilan aikana korostunut käytännössä myös koko kirkon viestinnässä. Etäkokoukset on omaksuttu osaksi arjen rutiinia, mikä alentaa matkustuskuluja ja tukee myös kirkon hiilineutraalisuustavoitetta. Hengellisen elämän harjoittamista verkossa on vahvistanut mm. seurakuntien laaja valmius striimata jumalanpalveluksia ja hartaustilaisuuksia verkossa.

Digitalisaation myötä korostuvat yhteistyö eri toimijoiden, mm. julkishallinnon kanssa sekä uudet mahdollisuudet tavoittaa kansalaisia verkossa oikea-aikaisesti eri elämäntilanteissa. Toimintaa digitalisoitaessa on kuitenkin aina otettava huomioon myös heidät, joita digitaaliset palvelut eivät tavoita.

Ennakoivaa tietoa hyödynnettävä paremmin

Vuorovaikutteisen digitalisaation käyttöönotolle ja edelleen kehittämiselle on sijaa vielä monella eri viestinnän alueella. Vuorovaikutteinen osallistuminen keskusteluun ja oikean tiedon välittäminen on yhä tärkeämpää erityisesti niillä foorumeilla, joiden käyttäjät pääsääntöisesti eivät ole kirkollisen viestin tai sanoman ensisijaisia vastaanottajia tai eivät hyödynnä perinteistä mediaa aiempaan tapaan. Missiologia-raportin mukaisesti kirkon tulisi olla läsnä siellä, missä ihmiset jo ovat ja käyvät maailmankatsomuksellista keskustelua. Kirkon viestintä auttaa osaltaan parantamaan rakentavaa läsnäoloa sosiaalisessa mediassa.

Eri organisaatiomuutosten jalkoihin jäänyt Kirkkohallituksen luotaus- ja analyysitoiminta on rakennettava uudelleen. Viestinnän, mutta erityisesti kirkon johdon tukena metatason mielite- ja asenneilmaston peilaus on tärkeää. Hyvin toteutettu luotaus- ja analyysitoiminta auttaa myös esimerkiksi jäsenyyden merkityksen ymmärtämisessä ja jäsenyyden vahvistamisessa.

Kirkon viestintä tukee luotaus- ja analyysitoiminnan toteuttamista mm. Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa. Harkinnan mukaan voidaan hyödyntää myös ulkoisia palveluja. Painopisteen on oltava enemmän proaktiivinen ja ennakoiva nykyisin vahvasti vallitsevan reaktiivisen otteen sijasta.

Koko kirkon viestinnälle uusia mahdollisuuksia

Vuonna 2020 toteutetun kapituleille ja seurakuntatalouksille suunnatun viestinnän auditoinnin perusteella käynnistettiin koko Suomen ev.lut. kirkkoa koskeva viestintäselvitys. Selvityksen jatkojalostus ja konkreettisten toimenpide-ehdotusten kehittäminen jatkuu 2021 alkavalla suunnittelukaudella.

Tavoitteena on selvittää, kuinka yhdessä seurakuntien ja kapitulien kanssa pääsemme tavoitavampaan, nykyaikaisempaan ja kustannustehokkaampaan viestintään kokonaiskirkossa, seurakunnissa ja hiippakunnissa näiden identiteettiä kunnioittaen. Tässä prosessissa keskeinen näkökohta on esimerkiksi se, mitä pandemian aiheuttama poikkeustila opetti viestinnästä. Kokonaiskirkollisen viestintäselvityksen tulosten täytäntöönpanolla tulee olla kirkolliskokouksen tuki.

Suunta-hankkeeseen sisältyvän Kirkkohallituksen sisäisten viestinnän prosessien selkeyttäminen tukee myös seurakuntien viestintää. Erityisen huolenpidon kohteena Kirkon viestintä pitää jatkossakin kriisiviestintätukea kirkon johdolle, kapituleille ja seurakunnille.

Tavoitteena parempaa laatua pienemmin kustannuksin

KV huolehtii kirkon valtakunnallisesta viestinnästä ja tukee kirkon johtoa ja seurakuntia viestinnällisesti. Luotus- ja analyysitoiminnon vakiinnuttaminen auttaa tässä. Samoin huolehtiminen Lukkarin ylläpidosta ja tuesta. Vaikuttamistyön hengellinen ulottuvuus mediassa toteutuu osaltaan hartaus- ja jumalanpalvelusohjelmien avulla, oli ohjelmapalvelujen sijoituspaikka missä tahansa Kirkkohallituksessa. Kustannussäästöt edellyttävät tarvittaessa huolellista pohdintaa joidenkin toimintojen ulkoistamisesta tai lopettamisesta.

Kokonaiskirkollinen viestintäselvitys antaa myös suuntaviivoja pohdinnalle, minkälaisia journalistisia tarpeita seurakunnissa, kapituleissa ja Kirkkohallituksessa on ylipäättään.

Seurakuntavaalikampanjan ulkoistaminen ja kampanjatoiminnan huolellinen uudelleen arviointi eivät poista tarvetta vahvistaa markkinointiviestinnän ymmärrystä Kirkkohallituksessa.

Kirkkohallituksen viestintäprosesseja selkeytetään

Kirkkohallituksessa otetaan suunnittelukauden alussa käyttöön toimintamalli, jossa kaikkia Kirkkohallituksen viestintätoimintoja koordinoidaan ja johdetaan viestintäyksiköstä. Samanaikaisesti viestijät integroituvat vahvemmin osastoihin ja niiden viestinnällisiin teemoihin niin, että viestinnän sisällöt nousevat entistä vahvemmin Kirkkohallituksen toiminnasta.

Uuden toimintamallin tavoitteena on tuoda Kirkkohallituksen viestintään lisää vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta sekä vähentää päällekkäisen työn tekemistä Kirkkohallituksessa. Muutos vie aikaa ja vaatii toteutuakseen sekä rakenteellisen että ajattelumallin muutoksen, keskinäistä luottamusta koko organisaatiossa sekä hyvää muutoksen johtamista ja osallistavaa otetta.

Suunnittelukauden alussa otetaan käyttöön myös uusi Kirkon viestintäohjelma. Sen keskeisenä tavoitteena on niin kutsutun strategisen viestinnän kehittäminen koko kirkossa. Kirkossa tarvitaan toimintatapoja ja rakenteita luoda eri toimijoiden yhteisiä strategisia viestejä, mitä Kirkon viestintä omalta osaltaan pyrkii tukemaan.

Hengelliset sisällöt näkyvät ja kuuluvat jatkossakin mediassa

Tilanteessa, jossa digitaaliset palvelut eivät tavoita kaikkia, on radio- ja televisiokanavien kautta välitettävillä hartausohjelmilla ja muilla kirkkoa käsittelevillä ohjelmilla tärkeä roolinsa. Koronapandemia osoitti tämän selkeästi, sillä tv-jumalanpalvelusten katsojamäärät kasvoivat huomattavasti, toki myös verkon puolella. Vuonna 2021 pyritään laajentamaan katsojakuntaa edelleen sekä toisaalta lisäämään kuulijamääriä.

Kun Ylen tarjonnassa raja broadcasting-lähetysten ja verkon välillä ohentuu jatkuvasti, tulisi saman kehityssuunnan näkyä myös Kirkkohallituksessa.

Muuttuva toimintaympäristö on asettanut haasteita perinteisimmille hartausohjelmien muodoille. Pitkään laskusuunnassa ollut Ylen radiojumalanpalvelusten ja radiohartauksien kuuntelijamäärä ovat synnyttäneet tarpeen Ylen kanssa yhteistyössä tehtävään radion hartausohjelmien kehittämishankkeeseen. Mukana kehittämistoiminnassa on Kirkkohallituksesta Kirkon viestintä ja toiminnallisen osasto.

Vuonna 2020 pilotoitujen kokeilujumalanpalvelusten analysoidut tulokset näkyvät vuoden 2021 ohjelmakartassa sekä formaattijumalanpalveluksina sekä seurakuntien kello 10.00 jumalanpalvelusten määrätietoisena kehittämisenä yhteistyössä niitä toteuttavien seurakuntien kanssa. Radiohartauksia koskevan kehittämisosion käytäntöönpano tapahtuu alkuvuonna 2021 ja tulokset arvioidaan loppuvuodesta.

Yhteistyötä syvennetään edelleen KCSA:n kanssa erityisesti koskien tv-jumalanpalvelusten suunnittelua, toteutusta ja kehittämistä. Yksikkö antaa edelleen seurakunnille tukea ja ohjausta striimausten suunnitteluun, toteutukseen sekä tekijänoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Tätä toteutetaan yhteistyössä Toiminnallisen osaston kanssa.

Ohjelmajumalanpalvelut jatkaa työtänsä audiovisuaalisen osaamisen sekä tarinakerronnan asiantuntijayksikkönä Kirkkohallituksessa, ja auttaa edelleen yhteisten hankkeiden kehittämisessä ja toteutuksessa.

Digitalisaation johtaminen Kirkkohallituksessa selkiytetään

Suunta-hankkeen viestintäselvitystä sovelletaan käytäntöön 2021 myös siten, että Kirkkohallituksen viestinnälliset ja digitaaliset prosessit saadaan selkeytettyä sen sijaan, että niitä johdetaan osiltaan useammassa eri osastossa ilman yhteistä kokonaisnäkyä. Kirkon toiminnan digitalisaatiota edistetään entistä määrätietoisemmin. Kirkon viestintä tukee seurakuntien osaamisen kehittymistä ja luo edellytyksiä entistä enemmän sähköisiä kanavia hyödyntäville toimintamalleille mm. jatkamalla Lukkari-järjestelmän kehittämistä.

Digitalisaation laajamittaisempi edistäminen edellyttäisi kuitenkin sen parempaa koordinaatiota koko Kirkkohallituksen tasolla, nyt siihen kohdistuva kehitystoiminta on siiloutunut osin viestintään, tietohallintoon ja toiminnalliselle osastolle. Kun kehitystä tehdään ilman yhteistä koordinaatiota, usein ratkaisuja valitaan ja toteutetaan vain osaoptimoiden, vain yhdestä näkökulmasta, kun tehokkaampi digitalisoiminen edellyttäisi sitä, että toiminta, sisällöt, teologia ja teknologia olisivat kaikki yhteisesti johdettuja.

Kirkon viestinnän keskeisiin tehtäviin kuuluu samalla myös koko kirkon nimissä tehtävä kirkon yhteinen viestintä. Tämä on erityisen tärkeää, kun tavoitellaan sitä valtaosaa kirkon jäsenistä, joita seurakuntien toiminta ei yleisesti tavoita. Kirkon yhteisen viestinnän kautta voidaan tavoitella myös sellaisia laajempia kohderyhmiä, joihin seurakuntien viestintää ei ole järkevää kohdistaa. Tätä työtä tehdään sekä välillisesti median avulla, että välittömästi erilaisia digitaalisia kanavia hyödyntäen.

Vuoden 2021 aikana panostamme myös kirkon jäsenyyden kehittämiseen. Tavoitteenamme on kehittää jäsenviestintäjärjestelmä, joka on ensimmäinen askel kohti systemaattisempaa ja jäsenlähtöisempää tapaa jäsenyyden johtamiseen. Laajemmin tarkasteltuna jäsenyyden johtaminen edellyttäisi myös koko Kirkkohallituksen tasoista koordinaatiota.

Arviointi tarkoituksenmukaisin mittarein

Hyvin suunniteltu Kirkkohallituksen toteuttama palautearviointi toimintakertomusta varten peilaisi realistisimmin kustannussäästöjen seurauksia Kirkkohallituksessa, kapituleissa ja seurakunnissa ja myös vaikuttamistoiminnoissa.

Mittaamisessa Kirkon viestintä hyödyntää määrällisiä, tilastollisia ja laadullisia muuttujia. Omien sisältökanavien kävijä- ja katsojamääriä selvitetään ja seurataan esimerkiksi Google analyticsilla, ja Yle-tuotantoja katsoja- ja kuuntelijaluvuilla. Yleisön mielipiteet,

tyytyväisyys sekä sisällön määrän ja laadun osuvuus (mitä kaivataan, mitä on liikaa) selvitetään kyselymenetelmällä vuosittain. Kirkkomieliä kuvaa ja sen myötä viestintää peilataan mm. mediaseurannan sekä T-Median säännöllisten Luottamus ja Maine -tutkimusten avulla. Sisäistä asiakastytytyvyyttä mitataan erillisellä kyselyllä. Yleisöltä saatavaa palautetta (evl.fi/palaute ja muut palautteet) analysoidaan säännöllisesti.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	117 024,02	100 000,00	110 000,00	
Korvaukset		70 000,00	70 000,00	
Maksutuotot	50 111,06	30 000,00	40 000,00	
Muut toimintatuotot	66 912,96			
Toimintakulut	-2 847 821,56	-3 122 700,00	-3 004 500,00	
Henkilöstökulut	-2 022 994,39	-2 044 400,00	-2 021 900,00	
Palkat ja palkkiot	-1 563 108,94	-1 566 700,00	-1 555 800,00	
Henkilösivukulut	-470 895,92	-477 700,00	-466 100,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	11 010,47			
Palvelujen ostot	-676 211,06	-980 400,00	-860 700,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-385,00			
Vuokratulot	-14 594,00	-10 000,00	-10 000,00	
Aineet ja tarvikkeet	-87 809,31	-49 200,00	-60 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-87 809,31	-49 200,00	-60 000,00	
Annetut avustukset	-42 500,00	-36 200,00	-48 700,00	
Muut toimintakulut	-3 327,80	-2 500,00	-3 200,00	
TOIMINTAKATE	-2 730 797,54	-3 022 700,00	-2 894 500,00	-2 807 665,00

4.12 Kirkon tutkimuskeskus

Johdanto

Suomalaisten uskonnollisuus muuttuu erityisesti nuorilla sukupolvilla. Etenkin institutionaaliin uskonnollisuuteen liittyvät muodot ovat muutoksessa. Kansankirkko on tietyillä alueilla ja ikäryhmissä jo nyt vähemmistön uskonnollinen yhdyskunta. Muuttoliike, väestön ikääntyminen, digitalisaatio ja yhteiset huolenaiheet kuten pandemiat ja ilmastomuutos edellyttävät myös kirkolta uudenlaisia tapoja järjestää toimintaansa. Kirkon tutkimuskeskus keskittyy vuosina 2021–2023 seuraaviin teemoihin: 1) Kirkon missio monikulttuurisessa yhteiskunnassa, 2) Digitalisaation haasteet ja kirkon toimintakulttuuri 3) Kirkon yhteiskunnallinen asema 4) Ekumeenisen teologian ajankohtaiset kysymykset luterilaisessa kirkossa.

Viestintä on keskeinen osa tutkimuskeskuksen toimintaa. Vuosina 2021–2023 jatketaan edelleen tutkimustiedon viestinnän kehittämistä. Tämä merkitsee esimerkiksi tilastotietojen helpokäyttöisyyttä. Tutkimustulosten viestintää seurakuntalaisille, kirkon työntekijöille, päättäjille sekä median edustajille kehitetään.

Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Toteutamme kirkon toimintaa ja päätöksentekoa tukevia julkaisuja. Syksyllä 2020 valmistuu Kirkon nelivuotiskertomus vuosilta 2016–2019. Keväällä 2021 valmistuu ruotsinkielinen versio ja nelivuotiskertomuksesta toimitetaan myös lyhennetty englanninkielinen versio. Kevään 2021 keskeinen tehtävä on nelivuotiskertomukseen liittyvä viestintä kirkon eri tahoilla. Tämä merkitsee esitelmiä, artikkeleita, asiantuntijatehtäviä eri työryhmissä ja viestintää sosiaalisessa mediassa. Huomiota kiinnitetään erityisesti siihen, että kirkon työntekijät saavat tietoa nelivuotiskertomuksen keskeisistä havainnoista. Nelivuotiskertomuksen jälkeen rakennetaan uusi tutkimushanke, joka jatkaa keskeisten tulosten prosessointia yhdessä opiskelijaverkoston kanssa.

Kirkon tutkimuskeskuksen Suomalainen spiritualiteetti -tutkimushanke (2017–2020) pureutuu siihen, miten suomalaiset elävät uskoaan todeksi arkisessa elämässään. Aihetta lähestytään ns. eletyn uskonnon näkökulmasta. Tutkimushankkeessa käsitellään muun muassa suomalaisen spiritualiteetin erityispiirteitä, kasteeseen ja kummiuteen liittyviä merkityksiä ja valintoja, vapaaehtoisuutta ja spiritualiteettia, hiljaisuuden liikettä sekä maahanmuuttajien kristillisiä yhteisöjä. Tutkimushankkeessa on mukana kirkon tutkimuskeskuksen tutkijoita sekä eri yliopistojen tohtoriopiskelijoita. Vuonna 2021 tutkimushankkeesta valmistuu artikkelikoelma.

Kirkon tutkimuskeskus on mukana Kirkkohallituksen Kaste ja kummius -hankkeessa, jonka tutkimusosiossa pureudutaan kastamiseen ja kastamattomuuteen vaikuttaviin syihin sekä suomalaisten kasteelle ja kummiudelle antamiin merkityksiin. Tutkimusverkostossa ovat mukana KTK:n ohella Diakonia-ammattikorkeakoulu sekä pääkaupunkiseudun ja Tampereen seurakuntayhtymiä. Vuonna 2021 tutkimuskeskus julkaisee hankkeen loppuraportin. Tutkimuskeskus on myös mukana pohjoismaisessa Baptism in times of change -hankkeessa, jossa kootaan ja vertaillaan Pohjoismaisten kirkkojen parissa tehtyä kastetutkimusta ja seurakuntien innovaatioita.

Uskonnot Suomessa -tutkimushankkeessa jatketaan edelleen Suomen uskonnollisen monimuotoisuuden kartoittamista. Sähköinen tietokanta (uskonnot.fi) on uudistettu ja palvelee siten entistä paremmin tiedon tarvisijoita, kuten toimittajia, opettajia ja opiskelijoita.

Kirkon tutkimuskeskus on mukana eri työalojen barometrien valmistelussa kirkossa. Diakoniabarometri on toteutettu vuosina 2018 ja 2020 uudella toimintamallilla, jossa Diakin YAMK-tutkintoa suorittavat diakoniatyöntekijät tekevät tutkimuksen osana opinnäytetyötään. Heidän tukenaan on ohjausryhmä, johon kuuluu Diakin, Diakoniatyöntekijöiden liiton sekä Kirkkohallituksen asiantuntijoita. Kirkon kasvatuksen barometri on uusi työalatutkimus, jonka toteuttamisessa sovelletaan samaa mallia kuin Diakoniabarometrissa. Kirkon kasvatuksen barometri julkistetaan tammikuussa 2021 Kirkon kasvatuksen päivillä ja se julkaistaan Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja -sarjassa. Diakin opiskelijoiden kirjoittamien artikkelien aiheina ovat seurakuntien kasvatustyön todellisuus, vaikuttajaryhmät ja johtaminen, leirityö sekä kirkon nuorisotyön arvostus.

Tutkimuskeskus on ollut mukana organisoimassa European Values Study (EVS) -hankkeen viidettä aineistonkeruuaaltoa, jota on toteutettu noin 40 Euroopan maassa vuosina 2017–2020.

Kyseessä on vuodesta 1981 lähtien yhdeksän vuoden välein kerätty kansainvälinen kyselytutkimusaineisto, joka mahdollistaa suomalaisen arvomaailmassa tapahtuneen muutoksen seuraamisen ja vertaamisen muihin maihin. Tutkimuskeskus on organisoinut verkostoa suomalaistutkijoista, joiden tarkoituksena on käyttää aineistoa arvomuutosten ja uskonnollisuuden yhteyttä koskevissa tutkimuksissa.

Tutkimuskeskus on myös ollut mukana kansainvälisessä Consortium for International Survey of Congregations (CISC) -hankkeessa, jonka tarkoituksena on kerätä tietoja eri uskonnollisten yhdyskuntien seurakuntien toiminnasta ja jäsenprofiileista. Suomen osuutta on alettu toteuttaa yhteistyössä Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan opettajien, tutkijoiden ja opiskelijoiden kanssa. Helsingin uskonnot (Helsinki Religions, HeRe) -hankkeessa tietoja kerätään Helsingin alueella vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä erityisesti islamin, buddhalaisuuden ja vapaan kristillisyyden piirissä.

Kristinuskon painopisteen siirtyminen ns. globaaliin etelään alkaa olla kirkossamme varsin hyvin tunnettu asia. Se on tuonut muutoksia ekumeeniseen myös teologiaan: Teologiaa harjoitetaan tietoisena siitä, että teologista prosessia ohjaavat aina kontekstuaaliset lähtökohdat niin kulttuurisesti kuin yhteiskuntapoliittisesti. Teologia ymmärretään entistä enemmän hermeneutiikaksi, jossa Jumalan sana asetetaan vuorovaikutukseen toimintaympäristön kanssa ja jossa teoreettinen reflektio yhdistyy kirkon mission mukaiseen praksikseen. Vähemmistöasemassa elävien kirkkojen tulkinta luterilaisesta perinteestä on hyödynnettävissä myös Suomessa. On syytä tutkia sitä, miten globaalin etelän kirkkojen löytöjä voidaan soveltaa oman kirkkomme missiossa, joka tapahtuu yhä moniarvoisemmassa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tärkeä osa tutkimuskeskuksen työtä on kirkkoa koskevan tutkimuksen tukeminen ja koordinointi. Apurahojen avulla KTK tukee 20–30 väitöskirjaa tai muuta tutkimusta. Väitöskirjojen tekijät ovat myös mukana tutkimuskeskuksen verkostokokoontumisissa.

Kirkkoa koskevan tiedon saatavuuden lisäämiseksi Kirkon tutkimuskeskus on kehittänyt nopearytmisiä tilastotiedon julkaisuvälineitä internetissä. Tutkimuskeskuksen tutkijat kirjoittavat blogeja ja sähköisen uutiskirjeen avulla levitetään tietoa uusimmista tutkimustuloksista. Vuonna 2021 kehitetään edelleen viestintää kehittämällä esimerkiksi muotoja, joilla seurakunnat saavat nykyistä helpommin tietoja omaa aluettaan koskevista tutkimustuloksista. KTK:n julkaisut ovat yhä useammin verkkojulkaisuja.

Tutkimuskeskus on tunnettu toimija kirkkoa ja uskontoa koskevan tiedon tuottajana. Tulevina vuosina jatketaan edelleen aktiivista verkostoitumista yhteiskunnan muiden tutkimuslaitosten kanssa sekä pyritään saamaan ulkoista tutkimushankerahoitusta.

Mikäli kirkolliskokous päättää Suunta-hankkeen toteuttamisesta valmistelulinjausten mukaisesti, vuonna 2021 toimintansa aloittaa Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikkö. Vuonna 2021 käydään läpi yksikön prosesseja tarkastellen erityisesti sitä, miten koulutuksessa voidaan nykyistä laajemmin hyödyntää tutkimustietoa, miten koulutukseen osallistuvien välityksellä voidaan saada nykyistä tehokkaammin tietoa kentältä tutkimusprosesseihin sekä millä tavalla tutkimus ja koulutus voivat yhdessä nykyistä paremmin palvella seurakuntia niiden tarpeissa.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

Kirkon tutkimuskeskuksen päätutkimushanke selvittää kirkon missiota monikulttuurisessa yhteiskunnassa, digitalisaation haasteita ja kirkon toimintakulttuuria, kirkon yhteiskunnallista asemaa sekä ekumeenisen teologian ajankohtaisia kysymyksiä luterilaisessa kirkossa. Kes-

keistä on myös näiden teemojen käsittely kirkon koulutuksessa mahdollisimman monipuolisesti.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	7 625,48	13 000,00	15 300,00	
Myyntituotot	7 454,68	13 000,00	15 300,00	
Sisäiset tuotot	170,80			
Toimintakulut	-1 000 402,08	-1 005 334,00	-925 600,00	
Henkilöstökulut	-569 340,32	-562 934,00	-567 700,00	
Palkat ja palkkiot	-437 828,08	-433 560,00	-436 700,00	
Henkilösivukulut	-131 769,76	-129 374,00	-131 000,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	257,52			
Palvelujen ostot	-96 323,98	-89 400,00	-69 500,00	
Vuokrakulut	-63 154,17	-62 500,00	-31 600,00	
Aineet ja tarvikkeet	-8 790,88	-9 000,00	-5 500,00	
Ostot tilikauden aikana	-8 790,88	-9 000,00	-5 500,00	
Annetut avustukset	-262 397,27	-281 000,00	-251 000,00	
Muut toimintakulut	-395,46	-500,00	-300,00	
TOIMINTAKATE	-992 776,60	-992 334,00	-910 300,00	-882 991,00

4.13 Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)

Inledning

KCSA kommer under 2021 att i enlighet med Kyrkostyrelsens strategiska mål stöda, hjälpa och uppmuntra församlingarna i användningen av digitala verktyg inom kommunikation, fostran, själavård och vuxenarbete. Vi följer aktivt med situationen i samhället, i synnerhet det som berör våra ansvarsområden, och hjälper församlingarna att göra en relevant omvärldsanalys för att utveckla sin verksamhet i Corona-krisens spår. Vi inspirerar via mentorskap, utvecklingsprojekt och regelbundna Teamsöverläggningar församlingarna att öka samarbetet över församlingsgränserna för att utnyttja de krympande resurserna effektivt. Åtgärderna evalueras genom kvalitativa och kvantitativa utvärderingar av verksamheten i samråd med församlingar och enskilda anställda.

Verksamhetsplan 2021

Utöver den regelbundna verksamheten – att i samarbete med Yle tillhandahålla svenska andakts- och gudstjänstprogram i radio och TV och ge ut material för och utbilda och inspirera församlingarnas anställda i deras arbete inom fostran, själavård, omsorg, vuxenarbete och kultur – kommer KCSA under 2021 att satsa på följande centrala uppgiftsområden.

Vi ansvarar för de specialuppgifter vi fått att sköta och ser människan i gudstjänst och andakt, i själavård och möten. Inom ramen för våra specialuppgifter erbjuder vi döva och kognitivt funktionshindrade gudstjänster, andakter och själavård på teckenspråk, genom stödtecken, samt konstnärliga och musikaliska uttryck. Samtalstjänsten betjänar hela svenskspråkiga Finland. Vi erbjuder församlingarna utbildning och stöd inom dessa områden och utvärderar verksamheten genom kvantitativa och kvalitativa analyser.

Vi ser kyrkan som en viktig påverkare i samhället och ger församlingarna beredskap att finna fungerande samarbeten med centrala aktörer inom samhällets småbarnspedagogik och i kontakten till skolor och läroinrättningar. Vi arrangerar Religionspedagogiska dagar för religions- och klasslärare, fortsätter samarbetet med myndigheter och andra samarbetsparter och deltar i evenemang som t.ex. Bokmässan och Stafettkarnevalen där vi möter barn och unga men också vuxna och påverkare med kyrkans grundbudskap. Insatsen utvärderas genom respons från samarbetspartners och deltagarantalet i olika evenemang.

Från vår position i kyrkan har vi en speciell utikspost mot det som sker i den finskspråkiga delen av kyrkan, men även mot Norden och Europa. Genom dessa kontakter hämtar vi inspiration till och arbetar vidare med dop- och fadderskapsprojektet, stigen för växande och lärande, stöd till familjer (LAPE) och en dialogisk verksamhetskultur. Arbetet evalueras utgående från det genomslag projekten får i församlingarna.

Som sakkunniga medverkar vi i Borgå stifts personalutbildning men erbjuder också utbildningsdagar i aktuella frågor och konsultering för kyrkans anställda. Evaluering sker genom analys av förverkligade utbildningsdagar och utvecklingsprojekt.

Vi har beredskap att minska eller rentav avsluta satsningen på nationella kampanjer och fokuserar företrädesvis på satsningar som relaterar till kyrkoåret. Vi skapar innehåll i samarbete med församlingarna och tar tillvara det intresse som finns för församlingsarbete på webben. Målet är att skapa innehåll som fungerar i församlingarnas kontext. Utvärdering sker genom analys av antal deltagande församlingar och den synlighet kyrkoåret fått.

Vi erbjuder fortbildning åt församlingsanställda som strömmar gudstjänster och producerar virtuellt innehåll. Genom detta tillvaratas det intresse och engagemang som väckts i och med corona-pandemin samtidigt som vi stöder och stärker anställdas närvaro och förmåga att fira gudstjänst och att göra sitt innehåll tillgängligt på webben. Utvärderingen sker genom respons från deltagarna och granskning av slutresultatet.

För att stärka kyrkans svenska kommunikation och samarbetet över församlingsgränserna skapar vi ett kommunikationsnätverk med en person från varje församling. Vi gör det genom fokuserade samlingar för dem som arbetar med kommunikation i församlingarna. Nätverkets huvudsyfte är att ge kollegastöd, dela erfarenheter, stärka kunskandet och stöda samarbetet över församlingsgränser men också kommunikationen mellan Kyrkostyrelsen och lokalförsamlingarna. Utvärdering sker genom förverkligade samarbetsprojekt och respons från deltagarna.

Under år 2021 står KCSA värd för det nordiska radio- och tv-mötet som samlar de nordiska public servicebolagens producenter för andakts- och livsåskådningsprogram och deltar i ett av Yle initierat pilotprojekt för att utveckla produktionen av tv-gudstjänster, och den gemensamma utvärderingen av detsamma.

Antalet resor minimeras och det virtuella arbetet stärks. Där det är funktionellt och möjligt prioriterar vi arbetsmöten och överläggningar med församlingarna via Teams framom långa

resor. Samtidigt ser vi att det ibland också är viktigt att träffas fysiskt. Genom en ökad användning av digitala lösningar kan även andelen distansarbete inom enheten öka. Erfarenheterna av det nya arbetssättet och resultatet utvärderas i slutet av året.

Verksamhetsplan 2022–2023

Under åren 2022–2023 fokuserar centralen på de strategiska mål som Kyrkostyrelsen ställt upp för sin verksamhet. Genom ökat samarbete inom Kyrkostyrelsen, med domkapitlet i Borgå stift och andra aktörer eftersträvar vi – såsom tidigare – en såväl kostnadseffektiv som ändamålsenlig uppgiftsfördelning. Vi har beredskap att evaluera och vid behov också avsluta verksamheter som inte längre upplevs nödvändiga eller ekonomiskt försvarbara.

Vi jobbar aktivt med att hitta vår plats i och anpassa vår verksamhet till den nya organisationen och klargör vår roll och relation till Kyrkans kommunikation (KV) och Kyrkostyrelsens verksamhetsavdelning (TO). Vi gör det med en positiv inställning och genom att värna den finlandssvenska särprägel. Vi tar tydliga initiativ för att åstadkomma ett närmare samarbete med våra kolleger i andra enheter och avdelningar, och samarbetar brett både internt och externt. Omorganiseringen gör att vi behöver se över arbetsfördelningen och våra arbetsrutiner, bl.a. den minskade resurseringen för arbetet i sociala medier. Utvärdering av organisationsförändringen sker genom granskning av gemensamt producerat innehåll och den finlandssvenska representationen i arbetsgrupper.

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK)

Johdanto

Vuonna 2021 KRTK tukee, auttaa ja kannustaa Kirkkohallituksen strategisten tavoitteiden mukaisesti seurakuntia käyttämään digitaalisia työkaluja viestinnässä, kasvatuksessa, sielunhoidossa ja aikuistyössä. Seuraamme aktiivisesti yhteiskunnallista tilannetta erityisesti omaan toimintaamme liittyvillä vastuualueilla ja autamme seurakuntia tekemään toimintaympäristöanalyysin toimintansa kehittämiseksi koronaviruksen jälkimainingeissa. Inspiroimme seurakuntia mentoroinnin, kehitysprojektien ja säännöllisten Teams-kokousten avulla lisäämään yhteistyötä yli seurakuntarajojen, jotta supistuvia resursseja voidaan käyttää tehokkaasti. Toimenpiteitä arvioidaan tarkastelemalla toiminnan laatua ja määrää yhteistuumin seurakuntien ja yksittäisten työntekijöiden kanssa.

Toimintasuunnitelma 2021

KRTK:n säännölliseen toimintaan kuuluu järjestää yhteistyössä Ylen kanssa ruotsinkielisiä hartaus- ja jumalanpalvelusohjelmia radiossa ja televisiossa sekä julkaista materiaalia seurakuntien työntekijöiden koulutukseen ja inspiroimiseen heidän työssään kasvatuksen, sielunhoidon, hoivan, aikuistyön ja kulttuurin alalla. Lisäksi KRTK panostaa vuonna 2021 seuraaviin keskeisiin tehtäväalueisiin.

Vastaamme saamistamme erityistehtävistä ja kohtaamme ihmisen jumalanpalveluksissa ja hartauksissa, sielunhoidossa ja erilaisissa tapaamisissa. Tarjoamme kuuroille ja kehitysvammaisille erityistehtäviemme puitteissa jumalanpalveluksia, hartauksia ja sielunhoitoa viittomakielellä, tukiviittomin sekä taiteen ja musiikin keinoin. Kirkon keskusteluapu palvelee Suomen koko ruotsinkielistä aluetta. Tarjoamme seurakunnille koulutusta ja tukea näillä toiminta-alueilla ja arvioimme työtä määrällisin ja laadullisin analyysin.

Näemme kirkon tärkeänä yhteiskunnallisena vaikuttajana ja annamme seurakunnille valmiuksia saada aikaan toimivaa yhteistyötä yhteiskunnan keskeisten toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksessa ja yhteydenpidossa koulujen ja oppilaitosten kanssa. Järjestämme uskonnon- ja luokanopettajille uskonnonpedagogiikan päiviä, jatkamme yhteistyötä viranomaisten ja muiden yhteistyökumppaneidemme kanssa ja osallistumme tapahtumiin, kuten kirjamesseille ja Stafettkarnevalen-tapahtumaan, joissa pidämme esillä kirkon perussanomaa kohtaamissamme lasten ja nuorten sekä aikuisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Panostusta arvioidaan tapahtumiin osallistuneilta yhteistyökumppaneilta saadun palautteen ja osallistujamäärien pohjalta.

Asemamme avaa näköaloja siihen, mitä tapahtuu niin kirkkomme suomenkielisellä puolella kuin Pohjoismaissa ja Euroopassa. Näiden yhteyksien kautta saamme inspiraatiota ja jatkamme työtämme kasteeseen ja kummiuteen liittyvässä hankkeessa, kasvamisen ja oppimisen polulla, perheiden tukemisessa (LAPE) ja vuorovaikutukseen perustuvassa toimintakulttuurissa. Työtä arvioidaan sen pohjalta, miten hyvän vastaanoton hankkeet saavat seurakunnissa.

Toimimme asiantuntijoina Porvoon hiippakunnan henkilöstökoulutuksessa, mutta tarjoamme myös ajankohtaisiin kysymyksiin liittyviä koulutuspäiviä ja konsultointia kirkon työntekijöille. Työtä arvioidaan analysoimalla toteutuneita koulutuspäiviä ja kehityshankkeita.

Olemme valmiit vähentämään panostusta valtakunnallisiin kampanjoihin tai jopa lopettamaan sen ja panostamaan sen sijaan kirkkovuoteen liittyviin aiheisiin. Luomme sisältöä yhteistyössä seurakuntien kanssa ja hyödynnämme verkossa tehtävää seurakuntatyötä kohtaan osoitettua kiinnostusta. Tavoitteenamme on luoda seurakuntien kontekstissa toimivaa sisältöä. Työtä arvioidaan analysoimalla työhön osallistuvien seurakuntien määrää ja kirkkovuoden saamaa näkyvyyttä.

Tarjoamme koulutusta seurakuntien työntekijöille, jotka striimaavat jumalanpalveluksia ja tuottavat virtuaalista sisältöä. Näin hyödynnetään koronapandemian aikana virinnyttä kiinnostusta ja panostusta. Samalla tuemme ja vahvistamme työntekijöiden läsnäoloa ja valmiutta viettää jumalanpalvelusta ja julkaista sisältöä verkossa. Työtä arvioidaan osallistujilta saadun palautteen ja lopputuloksen tarkastelun pohjalta.

Parannamme kirkon ruotsinkielistä viestintää ja seurakuntien välistä yhteistyötä luomalla viestintäverkoston, johon osallistuu yksi henkilö jokaisesta seurakunnasta. Toteutamme sen kohdennettuina kokoontumisina heille, jotka hoitavat viestintää seurakunnissa. Verkoston päätarkoituksena on antaa kollegiaalista tukea, jakaa kokemuksia, parantaa osaamista ja tukea seurakuntien välisen yhteistyön lisäksi myös Kirkkohallituksen ja paikallisseurakuntien välistä viestintää. Työtä arvioidaan toteutuneiden yhteistyöhankkeiden ja osallistujilta saadun palautteen pohjalta.

KRTK isännöi vuonna 2021 pohjoismaista radio- ja tv-kokousta, joka kokoaa yhteen pohjoismaisten julkisen palvelun yhtiöiden hartaus- ja elämäntarkastusohjelmien tuottajat. Keskus

osallistuu Ylen käynnistämään pilottihankkeeseen televisioitavien jumalanpalvelusten tuotannon kehittämiseksi ja hankkeen yhteiseksi arvioimiseksi.

Työmatkojen määrää vähennetään ja virtuaalisesti suoritettavaa työtä lisätään. Priorisoimme pitkien työmatkojen sijaan Teams-sovelluksen kautta järjestettäviä työkokouksia ja neuvotte-
luja, kun se on toimivaa ja mahdollista. Joskus on tietysti myös tärkeää tavata henkilökohtai-
sesti. Yksikössä voidaan myös suosia etätyötä lisäämällä digitaalisten ratkaisujen käyttöä. Ko-
kemuksia uudesta työskentelytavasta ja sen tuloksia arvioidaan vuoden päättyessä.

Vuosien 2022–2023 toimintasuunnitelma

KRTK keskittyy vuosina 2022–2023 Kirkkohallituksen toiminnalleen asettamiin strategisiin ta-
voitteisiin. Lisäämällä yhteistyötä Kirkkohallituksessa sekä Porvoon hiippakunnan tuomioka-
pitulin ja muiden toimijoiden kanssa pyrimme – kuten aiemminkin – kustannustehokkaaseen
ja tarkoituksenmukaiseen tehtävienjakoon. Olemme valmiit arvioimaan toimintoja ja tarvitta-
essa lopettamaan ne, joita ei enää koeta tarpeellisiksi tai taloudellisesti perustelluiksi.

Työskentelemme aktiivisesti löytääksemme paikkamme uudessa organisaatiossa ja sovittaak-
semme toimintamme sen mukaiseksi sekä selkiytämme rooliamme ja suhdettamme Kirkon
viestintään (KV) ja Kirkkohallituksen toiminnalliseen osastoon (TO). Suhtaudumme tähän po-
siitiivisesti ja suomenruotsalaisia erityispiirteitä vaalien. Teemme selkeitä aloitteita lisätäk-
semme yhteistyötä muissa yksiköissä ja muilla osastoilla toimivien kollegoidemme kanssa, ja
teemme laajaa yhteistyötä sekä organisaation sisällä että sen ulkopuolella. Uudelleenorgani-
soinnin seurauksena meidän on käytävä läpi työnjakomme ja työskentelyrutiinimme, sekä
otettava huomioon mm. sosiaalisessa mediassa tehtävän työn pienentynyt resursointi. Orga-
nisaatiomuutosta arvioidaan tarkastelemalla yhteisesti tuotettua sisältöä ja suomenruotsa-
laista edustusta työryhmissä.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	123 274,97	163 100,00	130 000,00	
Maksutuotot	34 099,60	130 000,00	100 000,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	27 594,34	25 500,00	30 000,00	
Tuet ja avustukset	500,00	2 000,00		
Muut toimintatuotot	61 081,03	5 600,00		
Toimintakulut	-1 409 450,25	-1 373 765,00	-1 316 450,00	
Henkilöstökulut	-1 179 325,47	-1 192 165,00	-1 155 467,00	
Palkat ja palkkiot	-910 193,49	-916 735,00	-889 000,00	
Henkilösivukulut	-269 200,12	-275 430,00	-266 467,00	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	68,14			
Palvelujen ostot	-207 049,54	-170 300,00	-150 000,00	
Palvelun ostot - sisäiset	-500,00			
Vuokratulot	-6 162,24		-3 000,00	

Aineet ja tarvikkeet	-15 230,14	-11 300,00	-7 000,00	
Ostot tilikauden aikana	-15 230,14	-11 300,00	-7 000,00	
Annetut avustukset	-350,00			
Muut toimintakulut	-832,86		-983,00	
TOIMINTAKATE	-1 286 175,28	-1 210 665,00	-1 186 450,00	-1 150 857,00

4.14 Kirkon ulkosuomalaistyö

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022
Toimintatuotot	90 721,72	81 600,00	80 520,00	
Vuokratuotot	33 201,86	26 600,00	25 520,00	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	57 316,30	55 000,00	55 000,00	
Muut toimintatuotot	203,56			
Toimintakulut	-1 605 615,44	-1 635 332,00	-1 533 155,61	
Henkilöstökulut	-481 097,97	-467 731,00	-426 105,61	
Palkat ja palkkiot	-382 676,70	-357 209,00	-325 232,04	
Henkilösivukulut	-98 421,27	-110 522,00	-100 873,57	
Palvelujen ostot	-56 133,32	-30 500,00	-27 250,00	
Vuokrakulut	-1 065,04			
Aineet ja tarvikkeet	-357,46			
Ostot tilikauden aikana	-357,46			
Annetut avustukset	-1 054 839,49	-1 137 101,00	-1 079 800,00	
Muut toimintakulut	-12 122,16			
TOIMINTAKATE	-1 514 893,72	-1 553 732,00	-1 452 635,61	-1 409 056,54

4.15 Kiinteistöt

Kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen talousarvioluvut voivat poiketa talousarvion toteumasta huomattavastikin sellaisten kiinteistöjen osalta, joissa keskusrahasto omistaa kiinteistön osakkeet, mutta kiinteistöyhtiö omistaa varsinaisen rakennuksen. Tällainen omistuspohja on esimerkiksi Kirkon talossa, Eteläranta 8:ssä. Huomattava ero arvion ja toteuman välillä johtuu yleensä siitä, että talousarviota laadittaessa ei ole varmaa tietoa siitä tekeekö kiinteistöyhtiön hallitus päätöksen esimerkiksi peruskorjausta varten kerättyjen vastikkeiden rahastoinnista.

Rahastoinnin edellytyksenä on, että kiinteistöyhtiö voi aktivoida investoinnin ja myös se, että päätös rahastoinnista on tehty yhtiökokouksessa. Jos vastikkeet rahastoidaan, niin keskusrahaston on kirjattava maksamansa vastikkeet lisäämään osakkeiden hankintamenoa, vaikka nämä olisikin arvioitu vuosikuluiksi.

Talousarvio 2021

	Edellinen TP 2019	Kuluvan vuoden TA 2020	TA 2021	TS1 2022	TS2 2023
Toimintatuotot	145 947,00	145 000,00	152 670,00	152 670,00	152 670,00
Vuokratuotot	145 755,60	145 000,00	152 670,00	152 670,00	152 670,00
Muut toimintatuotot	191,40				
Toimintakulut	-340 372,16	-372 800,00	-494 700,00	-469 900,00	-469 900,00
Palvelujen ostot	-198 777,45	-207 500,00	-322 700,00	-312 700,00	-312 700,00
Vuokrakulut	-11 758,44	-14 000,00	-14 500,00	-14 500,00	-14 500,00
Aineet ja tarvikkeet	-92 300,02	-113 500,00	-115 800,00	-103 800,00	-103 800,00
Ostot tilikauden aikana	-92 300,02	-113 500,00	-115 800,00	-103 800,00	-103 800,00
Muut toimintakulut	-37 536,25	-37 800,00	-41 700,00	-38 900,00	-38 900,00
TOIMINTAKATE	-194 425,16	-227 800,00	-342 030,00	-317 230,00	-317 230,00